

DE VERDWIJNING

VAN

ANNEKE BEEKMAN

EN

REBECCA MELJADO

WITBOEK

DE VERDWIJNING
VAN
ANNEKE BEEKMAN
EN
REBECCA MELJADO

WITBOEK

UITGEGEVEN DOOR:
HET NEDERLANDS-ISRAELIETISCH KERKGENOOTSCHAP
HET PORTUGEES-ISRAELIETISCH KERKGENOOTSCHAP

I N H O U D.

ANNEKE BEEKMAN.	1-35
Besluit van Commissie O.P.K. om verzoek tot de Rechtbank te richten (25 November 1947).	9
Request O.P.K. tot de Arrondissements-Rechtbank (26 Januari 1948).	10
Beschikking van de Arrondissements-Rechtbank (16 Juni 1948).	12
Appèl-request van de Familie (29 Juni 1948).	14
Appèl-request van O.P.K. (Juni 1948).	18
Gerechtshof benoemt O.P.K. tot voogdes (24 Novem- ber 1948).	18
Cassatie-request van Mej. van Moorst (16 December 1948).	20
Verweerschrift van O.P.K.	23
Mej. van Moorst in „de Nieuwe Post” (18 Dec. 1948).	26
Briefje van Anneke Beekman.	27
De Hoge Raad verwerpt beroep van Mej. van Moorst (25 Februari 1949).	27
Anneke „met vacantie”.	28
Arrestatie Dames van Moorst (12 Maart 1949), bij beschikking van Gerechtshof weer in vrijheid gesteld (30 Maart 1949).	28
Opheffing O.P.K. (12 Augustus 1949), kinderen toe- vertrouwd aan de Voogdijraad.	29
Beslissing van de Rechtbank op request van de Voog- dijraad.	30
Benoeming van „Le-Ezrath Ha-Jeled” tot voogdes (3 Mei 1950).	31
„Le-Ezrath Ha-Jeled” verzoekt opsporing van het kind (15 Juni 1950).	32
Brief van de Aartsbisschop-Coadjutor.	35
REBECCA MELJADO.	36-43
Ontvoering (4 Juli 1947).	36
Artikel uit Het Limburgs Dagblad (5 Juli 1947).	37
Het Limburgs Dagblad neemt rectificatie niet op.	38
	3

Betty opgenomen in het gezin de Casseres te Amsterdam (17 September 1947).	39
Ontvoering (29 October 1947).	40
Arrondissements-Rechtbank benoemt Commissie O.P.K. tot voogdes (5 April 1948).	41
Betty gewelddadig ontvoerd (5 Mei 1948).	41
Mej. van Hoogdalen na preventieve hechtenis voorwaardelijk veroordeeld.	42
Het kind wordt aan de Voogdijraad toevertrouwd.	43
De zaak der beide verdwenen kinderen in de Tweede Kamer.	43-47
Joodse autoriteiten wenden zich tot de Koningin, de Ministerraad en de Aartsbisschop-Coadjutor (3 Juli 1953).	47
Antwoord van de Minister van Justitie (5 Oct. 1953).	49
Aartsbisschop-Coadjutor: „geen plicht tot achterhouden”.	50
Resolutie van het World Jewish Congress (11 Augustus 1953).	50
Open brief van De Gemeenschap voor Doopsgezind Broederschapswerk aan de Aartsbisschop-Coadjutor.	51
Ds. H. J. Kater voor de V.P.R.O.	55
Betty Meljado teruggevonden.	57
Telegrammen aan de Katholieke autoriteiten.	62
Geen direct antwoord.	63
Publicatie van het Joodse Kerkgenootschap.	64
Persreacties.	65-105

Deze publicatie van feiten en documenten met betrekking tot de twee verdwenen oorlogspleegekinderen was in eerste lezing nagenoeg gereed, toen door de ontdekking van hun verblijfplaats en de hernieuwde verdwijning van Anneke Beekman de gebeurtenissen zich dusdanig snel ontwikkelden, dat wij het te publiceren materiaal moesten herzien en completeren.

Daardoor is weliswaar de verschijning vertraagd, doch anderzijds zijn de wederzijdse standpunten daardoor duidelijker geworden.

Wie in het bijzonder de verschillende gerechtelijke stukken, zowel de requesten als de vonnissen, leest, zal inzien dat niet in de eerste plaats de strenge regelen des rechts, doch veeleer het belang van het kind juist bij de door de rechter gestelde oplossing de doorslag gaf.

Wij, de Kerkgenootschappen, waartoe de ouders van de betrokken kinderen behoorden, hebben onvermoeid gestreden voor de zaak der oorlogspleegekinderen, zowel ter nagedachtenis van de ouders als tot welzijn der kinderen.

Men stelle het niet voor alsof een Joodse voogdij zou betekenen geestelijk geweld aan een kinderziel. Wie zo de zaak stelt, moet zelf niet vrij uit gaan.

De zaak der verdwenen kinderen is niet alleen een zaak van de Joodse gemeenschap. Het is een kwestie van schending van de rechten van de mens, die, ook al gaat het om een enkel kind, maatstaf is voor de beschaving en vrijheid in de huidige maatschappij.

Amsterdam, April 1954.

De Hoofdcommissaris voor de Zaken van
het Portugees Israelietische Kerkgenootschap,
E. A. RODRIGUES PEREIRA, Voorzitter
M. S. VAZ DIAS, Lid-Secretaris.

De Permanente Commissie tot de Algemene
Zaken van het Nederlands-Israelietisch Kerk-
genootschap,
E. SPIER, Voorzitter
B. W. DE JONGH, wnd. Secretaris.

ANNA HENRIETTE BEEKMAN werd op 21 November 1940 te Amsterdam geboren.

Haar ouders waren Elias Beekman, geboren 7 Juni 1914 en Sara (Selma) Fonteijn, geboren 17 Mei 1911.

Elias Beekman, vertegenwoordiger van een textielfirma te Amsterdam, genoot ten huize van zijn ouders een orthodox Joodse opvoeding.

Zijn vader, een in Joodse kringen alom zeer gewaardeerde persoonlijkheid, was employé in dienst van de Ned. Israelietische Hoofdsynagoge te Amsterdam.

Het echtpaar Beekman, welks huwelijk op 8 Juni 1939 Joods ingezegend werd, voerde een rituele huishouding en kwam in ieder opzicht zijn Joods religieuze plichten na. Op 20 Juni 1943 werden de Heer en Mevrouw Beekman bij de razzia in Amsterdam-Zuid gepakt en naar Westerbork gestuurd. Op 6 Juli 1943 werden zij naar Sobibor op transport gesteld, alwaar zij op 9 Juli 1943 werden vergast.

Kort voor deze razzia, te weten op 26 Mei 1943 was het gelukt een onderduikadres voor het dochttertje Anneke te vinden. Dit gebeurde door de toenmalige mejuffrouw van Dam, die in Hilversum aan de Torenlaan woonde en een voorname plaats in de illegaliteit innam.

De gelegenheid Anneke onder te brengen bood zich heel toevallig, toen voor een kind van de Hilversumse rabbijn Dasberg een ander onderduikadres was gevonden, zodat Anneke onmiddellijk kon worden ondergebracht.

Via een contactadres van mej. van Dam kwam het kind uiteindelijk bij de dames van Moorst, toen wonende Joh. Geradtsweg 152 te Hilversum.

De ouders van Anneke Beekman hadden tegen deze plaatsing in een katholieke omgeving geen bezwaar. Het ging hier om het lijfsbehoud van hun kind. Verder was het in de toen heersende omstandigheden voor Joden die zelf onderdoken of die hun kinderen lieten onderduiken onmogelijk de onderduikadressen te selecteren. Toch hebben de ouders rabbijn Dasberg en zijn vrouw zomede de broer en de schoonzuster van de heer Beekman, de heer Emanuel Beekman en Elisabeth Fortuin, laten beloven, dat indien de ouders de oorlog niet zouden overleven deze personen alles zouden doen om het kind een Joods godsdienstige opvoeding te geven.

Het echtpaar E. Beekman-Fortuin heeft echter de oorlog evenmin overleefd als het echtpaar Beekman-Fontein, Anneke's ouders.

Na de oorlog verhuisden de dames van Moorst naar de Julianalaan 15 en richtten het Rooms-Katholieke rusthuis „De Maretak“, rusthuis voor herstellende zieken en rust-behoevenden, op.

Het kind, dat gedurende de oorlog door deze dames verzorgd was, werd eveneens in dit rusthuis opgevoed.

In October 1945 wendde zich de familie van de ouders tot de Stichting „Le-Ezrath Ha-Jeled“, Stichting tot verzorging van Joodse Oorlogspleegkinderen te Amsterdam, met het verzoek te bemiddelen, dat het kind, dat bij de dames van Moorst niet in de geest van zijn ouders en grootouders werd opgevoed, een aan zijn herkomst adequate opvoeding zou verkrijgen.

In het begin van het jaar 1946 repatrieerden nog andere familieleden van het kind uit toenmalig Nederlands-Indië, die een soortgelijk verzoek tot bovengenoemde Stichting richtten.

Intussen was het kind eveneens bekend geworden bij de Commissie voor Oorlogspleegkinderen (verder te noemen: O.P.K.), die de mening van de familieleden en de Joodse instanties deelde, dat het kind zo spoedig mogelijk moest worden overgeplaatst.

De dames van Moorst waren reeds met de gedachte, dat het kind hen zou moeten verlaten, vertrouwd geraakt en hebben in Juni 1946 verklaard, dat het kind, indien besloten zou worden, dat het elders zou worden geplaatst, dan onmiddellijk zou moeten vertrekken.

Op 30 Juli 1946 werd in een vergadering van O.P.K. besloten de opdracht der voogdij over het kind aan de Stichting „Le-Ezrath Ha-Jeled“ aan de Rechtbank te adviseren; de overplaatsing zou in overleg met de dames van Moorst geschieden. De Stichting „Le-Ezrath Ha-Jeled“ werd verzocht een behoudend of orthodox Joods milieu voor het kind te zoeken.

In December 1946 ontving Anneke, zoals alle andere Joodse oorlogspleegkinderen, van genoemde Stichting ter gelegenheid van het Chanoekahfeest een pakje met een begeleidend schrijven waarin op de betekenis van dit feest attent werd gemaakt. De dames van Moorst bevestigden namens Anneke de ontvangst van dit pakje en zij deelden mede, dat zij „haar alles meegedeeld hadden“.

Op 22 April 1947 kwam het geval opnieuw in een vergadering van de Commissie voor Oorlogspleegkinderen

ter sprake. Deze Commissie had nl. haar lid kapelaan Jansen opdracht gegeven contact met de dames v. Moorst op te nemen opdat de overplaatsing van het kind zo wrijvingsloos mogelijk zou kunnen geschieden. Opnieuw stelde zich O.P.K. op het standpunt, dat het kind met tact moest worden overgeplaatst; kapelaan Jansen zou dit geval verder met de pleegmoeders opnemen.

Voor de eerste maal dook hier, zoals kapelaan Jansen meedeelde, een weerstand bij de pleegmoeders op, die de Joodse gezindheid van de ouders in twijfel trokken. Om dit te weerleggen heeft men zo veel mogelijk vrienden en kennissen der ouders van het kind opgezocht die verklaarden, dat de familie Beekman zeer orthodox was geweest en dat zij nooit een niet-Joodse opvoeding voor haar kind gewenst zou hebben. Hetzelfde verklaarde ook de vroegere werkgever van de vader van het kind.

Op 27 Mei 1947 kwam het geval in de sub-commissie van O.P.K., die zich bezig hield met de naleving der commissiebesluiten, opnieuw ter sprake.

Medegedeeld werd toen, dat de pleegmoeders zich met hand en tand tegen een overplaatsing van het kind verzetten en dat zij een verzoekschrift tot de Minister hadden gericht. Kapelaan Jansen werd verzocht zich opnieuw met de dames in verbinding te stellen en het kind over te brengen. De Stichting „Le-Ezrath Ha-Jeled" had intussen moeite gedaan een voor de verdere opvoeding van dit kind geschikt pleeggezin te vinden. Het gezin van Lion van Dijk te Rotterdam verklaarde zich bereid Anneke op te nemen en deelde dit in Mei 1947 aan O.P.K. mede.

In Juni 1947 bezocht de sociale werkster van O.P.K., mej. Tuinzing, de dames van Moorst en deelde hen mede, dat het kind begin Juli zou worden overgeplaatst.

Zij kreeg te horen, dat dit nooit zou worden toegestaan tenzij O.P.K. de voogdij kreeg. In dat geval, zo deelden de dames v. Moorst mede, konden zij zich niet meer verzetten.

Op 28 Juni 1947 bezocht een der dames van Moorst de heer van Dijk te Rotterdam, bij welk gesprek zij meedeelde, dat zij er niet over ingelicht waren, dat de fam. van Dijk Joods traditioneel leefde; volgens haar zou kapelaan Jansen haar alleen gezegd hebben, dat Anneke in een liberaal gezin zou worden opgenomen, waartegen zij bezwaren zeide te hebben, daar Anneke nu streng gelovig opgevoed werd en zij een opvoeding voor dit kind zonder vastomlijnd geloof niet goed kon keuren. Verder bleek uit dit gesprek, dat het kind in Hilversum vaak het woord „Jood" nage-roepen werd.

Interessant is ook, dat mej. v. Moorst vertelde, dat het kind erg bijdehand was en „Joodse slimmigheidjes" had; „wij zouden het intelligent noemen".

Met O.P.K. werd toen opnieuw overleg gepleegd en vastgesteld, dat een sociale werkster van O.P.K., mevr. van Steenhoven, Anneke op 21 Juli 1947 van de dames van Moorst naar de familie van Dijk zou overplaatsen.

Op deze dag belde mevr. van Steenhoven 's middags het bureau van de Stichting „Le-Ezrath Ha-Jeled" op en deelde mede, dat zij Anneke Beekman niet had kunnen meenemen daar men haar had laten onderduiken.

O.P.K. zou volgens mevr. van Steenhoven deze zaak in handen van de Kinderpolitie stellen.

Volgens mededeling van O.P.K. had de politie haar volle medewerking verleend om Anneke op te sporen; de secretaris dezer Commissie had zich met de Officier van Justitie te Amsterdam begin October 1947 in verbinding gesteld met het verzoek een strafvervolgning tegen de dames van Moorst in te stellen.

Merkwaardig is, dat dit verzoek bijna drie maanden na het verdwijnen van het kind werd gedaan.

Besluit O.P.K. om verzoek tot de Rechtbank te richten.

Op 25 November 1947 kwam het geval opnieuw in de Commissie O.P.K. ter sprake.

Uit de Notulen der commissie-vergadering:

„Alvorens tot de behandeling van de op 11 dezer in de secties besproken eindrapporten over te gaan, legt de Presidente de aangelegenheid van Anneke Beekman voor. Deze zaak werd reeds in 1946 door de Commissie bekeken; toen werd besloten L.E.H.J. (Le-Ezrath Ha-Jeled) voor de voogdij voor te dragen en inmiddels het kind over te plaatsen. (In overleg met L.E.H.J. werd na maandenlang zoeken een vermoedelijk bijzonder geschikt gezin Van Dijk te Rotterdam gevonden). Herhaalde pogingen van het Bureau tot overplaatsing leidden niet tot succes. Men wendde zich derhalve tot de Off. van Justitie met het verzoek, een strafvervolgning tegen de „pleegmoeders", de dames van Moorst te Hilversum, in te stellen. Toen ook deze actie traineerde, wendde zich de Presidente, ten einde raad, tot de Aartsbisschop met het verzoek om interventie. Z.Em. liet het al of niet ingrijpen aan het beleid van de Deken van Hilversum over, die echter, onvolledig ingelicht, geen aandrang op de dames van Moorst wenste uit te

oefenen. De dames van Moorst droegen reeds maanden geleden aan hun advocaat op aan de rechtbank te verzoeken de zorg van de Commissie te doen eindigen. Hierbij voelen zij zich sterk, gesteund door een medelinge verklaring van de ouders aangaande de toekomstige opvoeding van Anneke. Onze Commissie meende aan deze verklaring niet zoveel waarde mogen toekennen, dat het kind op grond daarvan in pleeggezin zou moeten blijven.

Ofschoon bij het Bureau begrijpelijkerwijze de aanwezigheid is bij de Off. van Justitie op strafvervolg aan te dringen (alleen al om een voorbeeld te stellen blijft de Presidente opzien tegen de strafvervolg van oorlogspielegouders. Ook bij de voorbereiding van het Koninklijk Besluit aarzelden de initiatiefnemers om daarin een strafbedreiging op de niet-aanmeld van oorlogspielegkinderen op te nemen. Zij verheerzich erover, van het betrokken artikel van het Koninklijk Besluit nooit gebruik te hebben moeten maken alhoewel het mogelijk is dat dat artikel ook zonder toepassing de gewenste uitwerking heeft gehad. Het oorspronkelijke Commissiebesluit moet niet worden getornd. De presidente acht het echter meer op te tuun, wanneer wij ter bespoediging van de zaak tot indiening van het „request inzake voogdij voorzien in overgaan, doch O.P.K. als tijdelijk voogd voorstellen. Wanneer de rechtbank eenmaal uitspraak gedaan heeft (wij kunnen uitvoering bij voorraad vragen) zullen de dames van Moorst het wel opgeven en het kind weer opduiken. Mocht dit niet het geval zijn, wordt strafvervolg efficiënter (ons dienaangaande request wordt niet ingetrokken).

In ieder geval heeft de praktijk bewezen dat pleegouders wier oorlogspielegkind overgeplaatst moet worden, veel eerder medewerking verlenen wanneer de rechter heeft beslist.

Na een uitvoerige bespreking van het voor en teg wordt met 13 stemmen (met 5 op L.E.H.J. en 2 blank) besloten de rechtbank te verzoeken O.P.K. met tijdelijke voogdij te belasten."

Request O.P.K. tot de Arrondissements-Rechtbank Amsterdam.

Op 26 Januari 1948 diende O.P.K. het volgende request bij de Arrondissements-Rechtbank te Amsterdam in:

„Kosteloos ingevolge art. 44
Besluit Oorlogspleegkinderen
dd. 13 Augustus 1945 — Stbl. F. 137
Aan de Arrondissements-Rechtbank
te A m s t e r d a m.
Zesde Kamer O. en O.

Geeft eerbiedig te kennen:

De Commissie voor Oorlogspleegkinderen, gevestigd te Amsterdam aan de Koningslaan 31-33, vertegenwoordigd door haar lid, tevens secretaris, Mr. B. W. van Houten;

dat uit het huwelijk van Elias Beekman en Sara Fontejn geboren en in leven is de minderjarige ANNA HENRIETTE BEEKMAN, geb. 21 November 1940 te Amsterdam, die als oorlogspleegkind te beschouwen is;

dat de ouders, die het laatst gewoond hebben te Amsterdam, van daaruit zijn gedeporteerd, waarna niets meer van hen is vernomen;

dat het belang van de minderjarige medebrengt, dat in de voogdij en toeziende voogdij wordt voorzien;

dat de Commissie voor Oorlogspleegkinderen met de voogdij over genoemde minderjarige wenst te worden belast;

dat tevens is te voorzien in de toeziende voogdij, waar toe wordt voorgesteld Sara van der Sluis, wonende te Amsterdam aan de Sarphatistraat 11, nicht van vaderszijde;

redenen, waarom requestrante Uw Rechtbank eerbiedig verzoekt te willen voorzien in de voogdij en toeziende voogdij over de minderjarige Anna Henriette Beekman, geboren 21 November 1940 te Amsterdam door de voogdij op te dragen aan de Commissie voor Oorlogspleegkinderen en de toeziende voogdij aan Sara van der Sluis, wonende te Amsterdam, Sarphatistraat 11, na verhoor, althans behoorlijke oproeping van:

1. Louis van der Sluis, wonende te 's-Hertogenbosch aan de Kruisstraat 16, oudoom van vaderszijde.
2. Sonja de Winter, echtgenote van Abraham Hamelburg, wonende te Amsterdam aan de Meerhuizenstraat 3, achternicht van vaderszijde.
3. Abraham Fontejn, wonende te 's-Gravenhage aan de Lange Voorhout 78, achterneef van moederszijde.

4. *Marianna de Jong, echtgenote van Abraham Fontein, wonende te 's-Gravenhage aan de Lange Voorhout 78 ,aangehuwd achternicht van moederszijde.*
5. *Johanna Geertruida van Moorst, Elisabeth van Moorst en Geertruida van Moorst, wonende te Hilversum aan de Julianalaan 15, pleegmoeders van de minderjarige.*

*Hetwelk doende, enz.
De Commissie voor Oorlogs-
pleegkinderen
Voorzitster
Secretaris."*

26 Januari 1948.

De familie van Dijk had zich te Rotterdam intussen via haar advocaat mr. Martin Levie te Rotterdam eveneens tot O.P.K. gewend teneinde te bewerkstelligen, dat het kind bij haar zou worden geplaatst.

O.P.K. deelde mr. Levie op 30 Januari 1948 mede, dat zij bij de Arrondissements-Rechtbank gerequestreerd had en dat zij op deze wijze hoopte te bereiken, dat de voorgenomen overplaatsing zonder verdere moeilijkheden kon worden bewerkstelligd.

Op 25 Februari 1948 werd de zaak voor de Rechtbank Amsterdam behandeld. Gehoord werden slechts de familieleden en de pleegmoeders, waarna de Rechtbank de zaak tot 21 April uitstelde. De pleegmoeders werden door de Rechtbank ernstig onderhouden over het feit, dat zij het kind hadden laten onderduiken, maar schenen van de ernst hiervan niet te kunnen worden doordrongen. Ook ondervroeg de kinderrechtster één der dames van Moorst over het feit, dat Anneke in een processie had meegelopen. Mej. van Moorst gaf dit toe, zag hierin echter geen religieuze beïnvloeding: „het kind wilde het zelf."

Ook op 21 April kon de zaak voor de Rechtbank nog niet worden beëindigd; de zaak werd weer uitgesteld en pas op 5 Mei 1948 werden de pleidooien gehouden. De uitspraak zou op 19 Mei geschieden, maar aangezien de Rechtbank over enkele punten nog nader wenste te worden ingelicht werd op die datum de uitspraak uitgesteld tot 2 Juni 1948.

Beschikking van de Arrondissements-Rechtbank.

Op 16 Juni 1948 deed de Rechtbank uitspraak en beschikte als volgt:

BESCHIKKING

„De Arrondissements-Rechtbank te Amsterdam, Zesde Kamer,

Gezien het door de Commissie voor Oorlogspleegkinderen te Amsterdam tot de Rechtbank gericht verzoekschrift, ingekomen ter Griffie op 29 Januari 1948, No. 308/48, strekkende tot voorziening in de voogdij en toeziende voogdij over de minderjarige: ANNA HENRIETTE BEEKMAN, geboren te Amsterdam, 21 Nov. 1940;

Gezien de op dat verzoekschrift gegeven beschikking dd. 12 Februari 1948;

„Gelet op de ingevolge gemelde beschikking ter terechtzittingen met gesloten deuren van deze Rechtbank en Kamer dd. 25 Februari, 21 April, 5 Mei, 19 Mei en 2 Juni 1948 plaats gehad hebbende behandelingen; Gelet op de niet-verschijning ter gemelde terechtzittingen van twee der in het verzoekschrift vermelde verwanten, hoewel behoorlijk opgeroepen om te dier terechtzittingen tegenwoordig te zijn, teneinde naar aanleiding van gemeld verzoek te worden gehoord;

Overwegende, dat de Rechtbank uit de stukken en verhoren niet de overtuiging heeft gekregen, dat de ouders Beekman orthodoxe Joden waren, doch wel, dat de dames van Moorst, ofschoon geen gewoon gezin vormend, het kind nu al vijf jaar liefderijk en verstandig opvoeden, zodanig als in een onbekende nieuwe omgeving niet licht zou worden gevonden;

Overwegende, dat overplaatsing naar vreemden voor dit gevoelige kind, dat zeer aan de pleegmoeders is gehecht, ook naar het oordeel van de arts E. G. M. A. Kreyns-ten Braak, schadelijk zou kunnen zijn;

Overwegende dat de dames van Moorst het kind pas blijvend tot zich namen, nadat zij de overtuiging hadden gekregen, dat de ouders geen bezwaar hadden tegen een katholieke opvoeding van het kind;

Overwegende dat de Rechtbank zich kan verenigen met het voorstel van de Commissie inzake de toeziende voogdij;

BESCHIKKENDE:

Benoemt tot voogdes over de minderjarige voornoemd: GEERTRUIDA M. van MOORST, wonende te Hilversum, Julianalaan 15;

Benoemt tot toeziende voogdes over de minderjarige voornoemd;

SARA VAN DER SLUIS, wonende te Amsterdam, Sarphatistraat 11.

Wijst aan de deurwaarder H. J. J. Elsensohn te Amsterdam tot het uitbrengen der nodige exploit; Beveelt voor zover nodig de afgifte van de minderjarige aan de benoemde voogdes;

Aldus gedaan en gewezen door de Mrs. W. P. C. Knuttel, Kinderrechter-waarnemend-Voorzitter, J. Knottenbelt, Rechter, J. F. van Hasselt, Rechter-plaatsvervangster, mede tegenwoordig Mr. A. Mesdag, Substituut-Griffier, op 16 Juni 1948.

(get. W. P. C. Knuttel

„ M. Mesdag

Voor afschrift conform

De Griffier der Arrondissements-Rechtbank te Amsterdam.

w.g. (onleesbaar),,

Appèl-request van de familie.

De familie berustte echter niet in deze uitspraak en appelleerde op 29 Juni 1948 bij het Gerechtshof te Amsterdam als volgt:

„Geeft eerbiedig te kennen:

Sonja Hammelburg-de Winter, wonende te Amsterdam aan de Meerhuizenstraat 3, te dezer zake domicilie kiezende aan de De Lairesestraat 107, ten kantore van den advocaat en procureur Mr. I. S. de Vries; dat bij beschikking van de Arrondissements-Rechtbank te Amsterdam dd. 16 Juni 1948, gegeven op een verzoekschrift ingediend door de Commissie voor Oorlogspleegekinderen te Amsterdam, strekkende tot voorziening in de voogdij en toeziende voogdij over het minderjarige kind Anna Henriette Beekman, in strijd met inhoud en strekking van het vorenbedoelde verzoek van de Commissie voor Oorlogspleegekinderen en in strijd met het gevoelen van appellante door de Rechtbank de voogdij is opgedragen aan Mejuffrouw G. M. van Moorst te Hilversum en de toeziende voogdij aan Mejuffrouw Sara v. d. Sluis, achternicht van vaderszijde van genoemde minderjarige, destijds wonende te Amsterdam, thans verblijvende te Bandoeng;

dat appellante zich door deze beschikking gegriefd gevoelt en tempore utili onder overlegging van het

inleidende verzoekschrift met de daarop door de Rechtbank gestelde beschikking bij Uw Hof in appèl komt;

dat appellante verwijst naar den inhoud van het inleidende verzoekschrift en de beschikking a quo, alsmede naar den inhoud van de processen verbaal van het verhandelde ter zitting;

dat appellante zelf in eersten aanleg in haar hoedanigheid van achternicht van moederszijde is gehoord en de aangevallen beschikking tegen haar gevoelen in door de Rechtbank is genomen;

dat de Rechtbank daarbij ook geen rekening heeft gehouden met de gevoelens van de overige familieleden, van wie appellante zich ook thans bij het instellen van het onderhavige appèl de tolk weet;

dat door appellante verzocht was, de voogdij over de ten deze bedoelde minderjarige op te dragen aan den heer L. van Dijk, Rochussenstraat 267b te Rotterdam en de toeziende voogdij aan Mejuffrouw Sara v. d. Sluis;

dat door de Commissie voor Oorlogspleegkinderen aan de Rechtbank het verzoek is gedaan, de voogdij op te dragen aan haarzelve en de toeziende voogdij aan Mejuffrouw Sara v. d. Sluis;

dat appellante zich erover beklagt, dat de Rechtbank tot de aangevallen beschikking is gekomen o.a. op grond van de overweging, dat de Rechtbank niet de overtuiging zou hebben gekregen, dat de ouders van de minderjarige orthodox waren;

dat, daargelaten, dat zulks naar de bescheiden mening van appellante op zichzelf geen gewicht in de schaal kan leggen, vermits de verbondenheid van bedoelde ouders met het Jodendom niet slechts kan blijken uit de omstandigheid, of zij al dan niet orthodox waren (ofwel al dan niet orthoprax waren), in casu op grond van de daaromtrent reeds in eerste instantie overgelegde verklaringen en aan de Rechtbank ook door getuigen gedane mededelingen duidelijk is komen vast te staan, dat de ouders van de minderjarige zeer bewust levende Joden zijn geweest, die met hart en ziel het Jodendom waren toegedaan;

dat, wat daarvan ook moge zijn, door de in prima overgelegde stukken vaststaat, dat de ouders van Anna Henriette Beekman op 9 Mei 1940 contri-buerend lid waren van de Joodse Gemeente te Amsterdam, dat hun huwelijk kerkelijk is ingezegend en dat

de vader van Anna Henriette Beekman een geregeld bezoeker van de Synagoge was;

dat naar de daaromtrent bestaande richtlijnen dit laatste reeds voldoende is voor de vaststelling van de positief-Joodse bindingen van de ouders, van wie overigens ook is komen vast te staan, dat deze stammen uit een milieu, hetwelk in al zijn geledingen op de wortelen des Jodendoms stoelt;

dat appellante zich er voorts over beklaagt, dat de Rechtbank blijkens hetgeen daaromtrent is overwogen uitgegaan is van de gedachte, dat de ouders van Anna Henriette Beekman tegen een niet-Joodse, ja zelfs wellicht Katholieke opvoeding geen bezwaar zouden hebben gehad;

dat naar de bescheiden mening van appellante het tegendeel maar al te zeer vaststaat en naar haar overtuiging ook gebleken is uit hetgeen daaromtrent bij de behandeling in eersten aanleg naar voren is gebracht;

dat de Rechtbank kennelijk haar mening omtrent dit punt gevormd heeft op grond van de mededeling, dat de ouders van Anna Henriette Beekman zouden hebben geweten, dat hun kind in een Katholiek milieu werd ondergebracht;

dat nu in de eerste plaats daarbij de Rechtbank voorbijgezien heeft aan de omstandigheid, dat de ouders op het kritieke en plotselinge ogenblik van het afstaan van hun kind niet de minste tijd hebben gehad, naar een ander adres om te zien, waar het kind in veiligheid zou worden gebracht;

dat wijders — en zulks lijkt appellante nog van veel meer belang te zijn — de Rechtbank blijkbaar geen gevoel gehad heeft voor de omstandigheid, dat het hoe dan ook voor de ouders van veel groter belang was, het kind op welke wijze dan ook te redden voor de deportatie met alle daaraan verbonden gevolgen en dat onder die omstandigheden het voor de ouders op dat ogenblik van geen belang kon zijn, waar het kind in veiligheid kon worden gebracht;

dat naar Joods-godsdienstige overtuiging en naar voorschriften van den Joodsen codex het een eerste vereiste is, het leven te redden en dat voor het behoud van het leven elk voorschrift van den Joodsen codex wijkt;

dat voorts naar de mening van appellante de Rechtbank te weinig aandacht heeft besteed aan de om-

Anneke Beekman

3042

bijlage 77A duss 7/16

Beste mevrouw en mijnheer.

Wat was ik blij met
die mooie cadeautjes. U wordt
wel bedankt. Ik heb aan
een ander kindje ook wat
gegeven. De groeten van,

Ingelaten	10-12-48
	Londen
	F. M.

Anneke Beekman.

standigheid, dat de minderjarige op het ogenblik opgevoed wordt bij drie ongehuwde dames, waarbij op te merken valt, dat het leeftijdsverschil tussen de minderjarige en de hierbedoelde dames van Moorst niet onbelangrijk groter is dan normaliter het leeftijdsverschil tussen ouders en kinderen pleegt te zijn, terwijl bovendien naar de regelen der paedagogie ten deze naar appellantes mening niet gesproken kan worden van een normaal gezin;

dat appellante het dan ook onjuist vindt, dat de Rechtbank zich niet verenigd heeft met de daaromtrent geuite verlangens van de familieleden van de minderjarige en met de opvatting, die ook ten deze de Commissie voor Oorlogspleegkinderen was toegedaan, namelijk om het kind over te plaatsen in het jeugdige gezin van den heer en mevrouw van Dijk te Rotterdam;

dat de liefderijke verzorging, die de minderjarige tot dusverre in het huis van de dames van Moorst heeft ondervonden, ten deze naar appellantes mening geen argument oplevert, daar het ten deze gaat om de toekomst van het kind;

dat voorts uit de stukken is gebleken, dat de dames van Moorst de minderjarige in bewust Katholieke richting wensden op te voeden;

dat appellante op al deze gronden en op zo nodig nog nader aan te voeren gronden meent het recht te hebben, zich tot Uw Hof te wenden ter vernietiging van de aangevallen beschikking van de Rechtbank;

dat appellante van mening is, dat het belang van de minderjarige met zich meebrengt, dat hetzij zijzelf, hetzij een van de andere familieleden met de voogdij over de minderjarige dient te worden belast, of dat in ieder geval, indien Uw Hof van mening mocht zijn, dat de voogdij beter niet aan een van de familieleden zal kunnen worden opgedragen, zij van mening is, dat deze voogdij dient te worden opgedragen aan een Joodse voogdijvereniging — gezien het zeer bewuste Joodse milieu, waaruit het kind stamt — en dat dan naar de mening van appellante in aanmerking komt de voogdijvereniging Le-Ezrath Ha-Jeled te Amsterdam, met benoeming van appellante tot toezienende voogdes; W E S H A L V E appellante de eer heeft, zich tot Uw Hof te wenden met het verzoek, te vernietigen de aangevallen beschikking van de Arrondissements-Rechtbank te Amsterdam dd. 16 Juni 1948, waarvan beroep,

en, opnieuw beschikkende, de voogdij over de minderjarige Anna Henriette Beekman op te dragen aan appellante of wel aan de voogdijvereniging „Le-Ezrath Ha-Jeled” te Amsterdam, met benoeming in het laatste geval van appellante tot toeziende voogdes, althans en in ieder geval met het verzoek, zodanige nadere beslissingen te nemen als Uw Hof zal vermenen te behoren.

Amsterdam, 29 Juni 1948.

*’t Welk doende, enz.
procureur.*

Appèl-request van O.P.K.

Tegelijk met dit namens de familie ingediende appèl-request is ter griffie van het Hof ook ingekomen een appèl-request van de Commissie voor Oorlogspalegkinderen, waarbij deze Commissie zich ook keerde tegen de uitspraak van de Rechtbank en waarbij deze Commissie — anders dan de familie had gedaan — opdracht van de voogdij over Anneke Beekman aan haarzelf (O.P.K.) verzoekt.

Gerechtshof benoemt O.P.K. tot voogdes.

Beide appèlrequesten werden tezamen op 16 November 1948 behandeld; op 24 November 1948 volgde uitspraak; de beschikking luidde als volgt:

„IN NAAM DER KONINGIN.

*HET GERECHTSHOF TE AMSTERDAM, TWEDE
KAMER;*

Gelezen de requesten van

- I. Sonja Hammelburg-de Winter, wonende te Amsterdam, Meerhuizenstraat 3*
- II. de Commissie voor Oorlogspalegkinderen, gevestigd te Amsterdam, Passeerdersgracht 30-32, beiden ingekomen ter Griffie van het Hof op 29 Juni 1948 en geregistreerd respectievelijk onder no. 391 en 392/1948, en beiden strekkende tot vernietiging van de beschikking der Arrondissements-Rechtbank te Amsterdam dd. 16 Juni 1948, doch I verder strekkende tot opdracht der voogdij over het minderjarige oorlogspalegkind ANNEKE HENRIETTE BEEKMAN aan appellante, Sonja Hammelburg-de Winter, dan wel aan de Voogdijvereniging „Le-Ezrath Ha-Jeled” te*

Amsterdam, met benoeming, in het laatste geval, van
appellante tot toeziend voogdes;
en II verder strekkend tot benoeming van de Com-
missie voor Oorlogspleegkinderen voornoemd tot
voogdes over Anneke Henriette Beekman voornoemd;
van welke requesten de gevoegde behandeling door
het Hof is gelast op 16 November 1948;
Gezien de overige gedingstukken, waaronder de be-
roepen beschikking, een rapport van de Commissie
voor Oorlogspleegkinderen over Anna Henriette
Beekman, van Januari 1948, twee rapporten over het
gezin L. van Dijk, Rochussenstraat 267 te Rotterdam
en een aantal verklaringen door den procureur van
appellante Hammelburg overgelegd;
gelet op de behandeling in Raadkamer van het Hof
van 16 November 1948;
overwegende dat het appèl van beide requestanten
betreft de door de Rechtbank getroffen voogdijvoor-
ziening, terwijl beiden zich kunnen verenigen met de
door de Rechtbank benoemde toeziende voogdes;
overwegende dat het Hof, na kennisneming der in
eerste aanleg overgelegde rapporten en verklaringen
en van de voor de Rechtbank afgelegde getuigenver-
klaringen, geen noodzaak ziet voor het verder horen
van getuigen, hetzij aan de zijde van appellanten het-
zij aan de zijde van gerequesteerde, en na het gehou-
den onderzoek met de Commissie voor Oorlogspleeg-
kinderen van oordeel is, dat het Joodse meisje, waar-
op de onderhavige zaak betrekking heeft, moet worden
opgevoed in een Joods milieu, nu de Commissie voor
Oorlogspleegkinderen in het gezin van Dijk te Rot-
terdam een Joods gezin gevonden heeft, van ongeveer
dezelfde maatschappelijke positie en ongeveer de-
zelfde godsdienstige instelling als de overleden ouders
van het meisje, waaraan haar verdere opvoeding met
vertrouwen kan worden overgelaten;
dat gegeven de eigenaardige moeilijkheden, die zich
met dit meisje kunnen voordoen — wegens haar sterke
gebondenheid aan gerequesteerde en haar zusters aan
wie dit kind haar leven te danken heeft en die haar met
de grootste zorg en liefde een uitstekende verzorging
en opvoeding hebben gegeven, doch die zich, hetgeen
te betreuren is, van den aanvang af te zeer op het
standpunt gesteld schijnen te hebben, dat het kind
blijvend aan haar moest worden toevertrouwd toen
de gedeporteerde ouders niet terugkeerden — het Hof

van oordeel is, dat de voogdij moet worden opgedragen aan de Commissie voor Oorlogspleegkinderen, opdat deze geheel naar bevind van zaken kan beslissen, hoe de overplaatsing van Anneke Beekman naar haar toekomstige opvoeders behoort te geschieden; overwegende dat uit het vorenoverwogene volgt, dat moet worden recht gedaan als volgt;

B e s c h i k k e n d e :

vernietigt de beschikking waarvan beroep, voorzover daarbij Geertruida Maria van Moorst is benoemd tot voogdes over na te noemen minderjarige;

benoemt de Commissie voor Oorlogspleegkinderen tot voogdes over de minderjarige Anna Henriette Beekman, geboren te Amsterdam op 21 November 1940;

bekrachtigt de beroepen beschikking voor het overige;

aldus gewezen in de raadkamer door de Heren Mrs. Jhr. van der Does de Willebois, Vice-President, Nepérus en Ruys, Raden, en uitgesproken ter openbare terecht zitting van dit Hof en deze Kamer van Woensdag den vierentwintigsten November 1900 acht en veertig, in tegenwoordigheid van Mr. de Jonge als Griffier

w.g. Willebois

w.g. H. E. de Jonge.

Afgegeven voor Grosse:

aan en ten verzoeken van Mr. de Vries

De Griffier

w.g. onleesbaar. "

Cassatie-request van mej. van Moorst.

Tegen deze beschikking tekende mej. Geertruida Maria van Moorst op 16 December 1948 cassatie bij de Hoge Raad aan. Dit cassatie-request luidde als volgt:

*Aan den Hoogen Raad der Nederlanden
te 's-G r a v e n h a g e.*

Geeft eerbiedig te kennen:

Geertruida Maria van Moorst, wonende te Hilversum, ten deze woonplaats kiezende te 's-Gravenhage aan de Amaliastraat nr. 1, ten kantore van Mr. IJ. H. M. Nijgh, die dit verzoekschrift als advocaat zal ondertekenen;

dat de Commissie voor Oorlogspleegkinderen te Am-

sterdam zich bij verzoekschrift, ingekomen ter Griffie op 29 Januari 1948, heeft gewend tot de Arrondissements-Rechtbank te Amsterdam met verzoek, te willen voorzien in de voogdij en de toeziende voogdij over de minderjarige Anna Henriette Beekman, geboren te Amsterdam op 21 November 1940;
dat voormelde Rechtbank bij haar beschikking van 16 Juni 1948 tot voogdesse heeft benoemd de verzoekster Geertruida Maria van Moorst en tot toeziend voogdesse Sara van der Sluys, wonende te Amsterdam aan de Sarphatistraat nr. 11;
dat de voornoemde Commissie en Sonja Hammelburg-de Winter, Meerhuizenstraat nr. 3 te Amsterdam, van deze beschikking van voormelde Rechtbank bij het Gerechtshof te Amsterdam in hoger beroep zijn gekomen en het Hof hebben verzocht, de beschikking te vernietigen, de eerste voorts met het verzoek, haar tot voogdesse te benoemen, de tweede met het verzoek, haar als voogdesse te benoemen dan wel de Voogdijvereniging „Le-Ezrath Ha-Jeled” te Amsterdam, en in het laatste geval haar tot toeziend voogdesse;
dat het Hof bij zijn beschikking van 24 November 1948 de beschikking der Rechtbank heeft vernietigd, voor zover bezoekerster daarbij is benoemd tot voogdesse, met benoeming van de Commissie voor Oorlogspleegkinderen te Amsterdam, Passeerdersgracht nrs. 30-32, tot voogdesse over de genoemde minderjarige;
dat verzoekster tegen deze beschikking van het Hof bij Uwen Raad beroep in cassatie instelt;
dat zij ter ondersteuning van dit beroep de volgende cassatiemiddelen aanvoert;

- I. schending althans verkeerde toepassing van de artikelen 165, 166 en 387b B.W., 48, 59, 345 en 347 R.v.;
omdat appellante Sonja Hammelburg-de Winter in haar beroep ontvangen is, zonder dat van enige bijstand en machtiging van haar echtgenoot is gebleken;
- II. schending althans verkeerde toepassing van de artikelen 6 en 7 Besluit Oorlogspleegkinderen, 353, 355, 413-416 (oud), 419 en 374 B.W., 20, 69 R.O., 168, 173 Grondwet, 14 Alg. Bep., art. XL van de Wet van 8 Augustus 1947, omdat het Gerechtshof bij zijn motivering, luidende;
„Overwegende, dat het Hof, na kennisneming der

„in eerste aanleg overgelegde rapporten en verklaringen en van de voor de Rechtbank afgelegde getuigenverklaringen geen noodzaak ziet voor het verder horen van getuigen, hetzij aan de zijde van appellanten, hetzij aan de zijde van gerequesteerde, en na het gehouden onderzoek met de Commissie voor Oorlogspleegekinderen van oordeel is, dat het Joodse meisje, waarop de onderhavige zaak betrekking heeft, moet worden opgevoed in een Joods milieu, nu de Commissie voor Oorlogspleegekinderen in het gezin van Dijk te Rotterdam een Joods gezin gevonden heeft van ongeveer dezelfde maatschappelijke positie en ongeveer dezelfde godsdienstige instelling als de overleden ouders van het meisje, waaraan haar verdere opvoeding met vertrouwen kan worden overgelaten;

„dat gegeven de eigenaardige moeilijkheden, die zich met dit meisje kunnen voordoen — wegens haar sterke gebondenheid aan gerequesteerde en haar zusters, aan wie dit kind haar leven te danken heeft en die haar met de grootste zorg en liefde een uitstekende verzorging en opvoeding hebben gegeven, doch die zich, hetgeen te betreuren is, van de aanvang af te zeer op het standpunt gesteld schijnen te hebben, dat het kind blijvend aan haar moest worden toevertrouwd toen de gedeporteerde ouders niet terugkeerden — het Hof van oordeel is, dat de voogdij moet worden opgedragen aan de Commissie voor Oorlogspleegekinderen, opdat deze geheel naar bevind van zaken kan beslissen, hoe de overplaatsing van Anneke Beekman naar haar toekomstige opvoeders behoort te geschieden;”

de belangen van het pleegkind niet in acht heeft genomen;

dat immers het belang van het kind meebrengt, dat de uitstekende verzorging en opvoeding, welke verzoekster in cassatie met de grootste zorg en liefde heeft gegeven, gelijk het Hof met zichtbare instemming constateert, worde gecontinueerd;

dat daarentegen het Hof ondanks deze instemming in het begin van zijn overweging de opvoeding in een Joods milieu als na te streven criterium stelt, althans dit prefereert boven de met grote zorg en liefde ge-

geven uitstekende verzorging en opvoeding door de verzoekster in cassatie;

dat daarmede de beslissing van het Hof gedragen blijkt te zijn door andere desiderata dan het belang van het kind;

dat immers de opvoeding in een Joods milieu, zonder dat aangegeven is wat daaronder moet worden verstaan, de voorrang blijkt te hebben en het Hof zelfs niet toegekomen is aan de overweging, of het los-scheuren op achtjarige leeftijd uit een omgeving, waaraan het kind zich met hart en ziel heeft gehecht en waarmede het reeds geestelijk vergroeid is, niet een uiterst funeste uitwerking in lichamelijk en geestelijk opzicht zal hebben, gelijk deskundigen voorspellen en ook de Rechtbank vreesde, evenmin als het Hof heeft overwogen, dat het kind dan voor de tweede maal uit haar omgeving zal worden weggerukt, als ware het een ontwortelde, over wie vrijelijk en willekeurig tegen haar eigen verlangens door derden kan worden beschikt;

dat aldus handelende het Hof het beginsel, dat het belang van het kind bij uitsluiting de bepalende factor zal zijn, heeft geschonden;

dat het Hof zich had moeten eigen maken de stelregel, welke de Commissie voor Oorlogspleegekinderen ten beste heeft gegeven in haar verweerschrift aan Uwen Raad in de zaak Tobias H. c.s. betreffende Johanna M. (arrest van 26.8.1948 N.J. 48 nr. 617), luidende:

„Van uit een oogpunt van behoud en herstel van het „Jodendom in Nederland moge het te betreuren zijn, „dat een (overigens betrekkelijk klein) percentage „Joodse kinderen niet in Joods milieu wordt opge- „voed, het individueel belang der kinderen brengt in „bepaalde gevallen mede, dat hun niet opnieuw mag „worden aangedaan, wat zij reeds eenmaal moesten „ondervinden, dat zij van liefhebbende opvoeders, in „wier milieu zij wortel schoten worden weggerukt.” Mitsdien Uwe Hooge Raad de aangevallen beslissing vernietige onder al zulke beslissingen als Uwe Raad zal vermenen te behoren.

's-Gravenhage, 16 December 1948.

Verweerschrift van O.P.K.

De Commissie voor Oorlogspleegekinderen diende in deze zaak het volgende verweerschrift in:

Kosteloos.
Ingevolge art. 14
Besluit Oorlogspleegkinderen
dd. 13 Augustus 1945
Stsbl. F. 137

Aan de Hooge Raad der Nederlanden
te 's-GRAVENHAGE.

Geeft eerbiedig te kennen:

De Commissie voor Oorlogspleegkinderen, gevestigd
en kantoor houdende te Amsterdam aan de Passeer-
dersgracht no. 30;

Gelezen het request tot cassatie door Geertruida Maria
van Moorst ingediend tegen de beschikking van het
Gerechtshof te Amsterdam dd. 24 November 1948,
waarbij de voogdij over het oorlogspleegkind ANNA
HENRIETTE BEEKMAN, geboren 21 November 1940,
is opgedragen aan verweerster, welke beschikking
werd gegeven op een tweetal appèlrequesten, gericht
tegen een beschikking dd. 16 Juni 1948 van de Arron-
dissements-Rechtbank te Amsterdam, ingediend door
respectievelijk Sonja de Winter, echtgenote van Abra-
ham Hammelburg, en verweerster in cassatie;
dat verweerster van oordeel is, dat het eerste middel
— het beroep op de eventuele handelingsonbekwaam-
heid van appellante Hammelburg-de Winter, voor zo-
verre deze handelde zonder bijstand en machtiging
van haar echtgenoot — faalt in zoverre, dat hierdoor
de beschikking van het Gerechtshof te Amsterdam dd.
24 November 1948 niet kan worden aangetast, dit op
de navolgende grond:

Zowel verweerster als Sonja Hammelburg-de Win-
ter hebben zich door middel van een appèlrequest
tot het Hof te Amsterdam gericht. Het Hof heeft van
deze beide requesten de gevoegde behandeling ge-
last. Ondanks deze voeging is echter naar het oor-
deel van verweerster de zelfstandigheid van de
beide zaken blijven bestaan.

Bedoelde voeging is toch slechts uiterlijk en pro-
cessueel; en geenszins zal de eventuele handelings-
onbekwaamheid van een der appellanten mogen
werken in het nadeel van de andere appellant, aan-
gezien dit tot onbillijke consequenties zou kunnen
leiden, hetgeen door het onderhavige geval geïllu-
streerd wordt. De gestelde handelingsonbekwaam-
heid van Sonja Hammelburg-de Winter moet dus,

naar het oordeel van verweerster, worden beschouwd als niet terzake dienende ten opzichte van het door verweerster ingediende appèlrequest en de daarop door het Hof gegeven beschikking;

„dat verweerster meent geen afzonderlijke aandacht te behoeven te schenken aan de in het tweede middel gestelde schending of verkeerde toepassing van verschillende wetsartikelen, hoe ongerijmd dit gestelde haar ook veelszins voorkomt, aangezien het betoog in dit middel kennelijk wordt toegespitst op de bewering, dat het Hof door zijn bestreden beschikking de belangen van de minderjarige niet voldoende in acht zou hebben genomen. Hoewel de vraag, of het belang van de minderjarige al dan niet voldoende gediend is bij een bepaalde rechterlijke beslissing naar het oordeel van verweerster tot het terrein der feitelikheden behoort, wil zij dienaangaande het volgende opmerken:

In het algemeen staat verweerster op het standpunt — zulks in overeenstemming met het systeem van de Nederlandse Wet — dat een Joods kind in een Joods milieu moet worden opgevoed, van welk standpunt slechts door haar wordt afgeweken als het dringend belang van het kind dit eist. Wel is zij van oordeel, dat men zich bij de vraag, wat het belang van een Joods oorlogspleegkind eist, niet eenzijdig mag blindstaren op de afkomst van dit kind, anderzijds echter meent zij, dat bij de beoordeling van dit belang de kwestie van de afkomst nooit buiten beschouwing mag worden gelaten. In het onderhavige geval kan niet worden gezegd, dat het dringend belang van de minderjarige een continuering van haar opvoeding in het pleeggezin eist. Weliswaar omringen de dames van Moorst het meisje met grote zorg en liefde, doch de krampachtige wijze waarop zij zich aan het kind gehecht hebben, belemmert een normale en evenwichtige uitgroei van dit toch reeds nerveuze meisje. Bovendien is de afwezigheid van mannelijke leiding bij de verdere opvoeding van dit jonge kind een bepaald bezwaar te noemen. Hierbij komt, dat de gezusters van Moorst hun pleegdochter een positief Rooms-Katholieke opvoeding geven, terwijl blijkens de verschillende getuigenverklaringen wel kan worden aangenomen dat de ouders der minderjarige een bewuste band met het Jodendom hadden.

Tenslotte hebben de dames van Moorst zich in de keuze hunner strijdmiddelen, aangewend tot het behoud van het kind, allermint kieskeurig getoond. Na alle omstandigheden tegen elkaar afgewogen te hebben, meende verweerster tot de slotsom te moeten komen, dat het belang van de minderjarige in dit geval het meest gediend was met een overplaatsing uit haar tegenwoordig milieu, welke mening door het Hof blijkens beschikking dd. 24 November 1948 gedeeld wordt.

Redenen waarom verweerster Uw Hooge Raad eerbiedig verzoekt, met verwerping van het beroep in cassatie, te willen bekrachtigen de beschikking van het Gerechtshof te Amsterdam van 24 November 1948.

Het welk doende, enz.

De Commissie voor Oorlogspeelkinderen
Voorzitster
Secretaris.

Nadat het kind bij beschikking van de Arrondissements-Rechtbank te Amsterdam aan de dames van Moorst werd toegewezen was het weer opgedoken; ieder contact werd echter onmogelijk gemaakt.

Mej. van Moorst in „De Nieuwe Post”.

Op 18 December 1948 verscheen in het inmiddels opgeheven blad „De Nieuwe Post” een artikel over het oorlogspeelkinderen-probleem. Naar aanleiding hiervan werd het volgende ingezonden stukje in deze krant gepubliceerd:

„Mej. G. M. v. M. te H. schrijft ons:
Het Joodse Kindje.

„Ook wij hebben zo'n kind. Er waren vijf zittingen „nodig om de rechtbank duidelijk te maken, dat het „kind bij ons moet blijven. Het betreft namelijk een „zeer nerveus kindje, van hetwelk wij de zekerheid „hebben, evenals onze Joodse kennissen, dat het bij „een eventuele overplaatsing een zeer ernstige zenuw- „crisis zou kunnen doormaken. Ook wij hebben huis- „zoekingen e.d. gehad, doch niettegenstaande dat, het „kindje niet afgegeven.

„De President van het Hof vond het nodig mij daar- „voor een uitbrander te geven en te zeggen, dat ik niet „geschikt ben om een kind op te voeden. Er waren tal „van getuigen tot het tegendeel.

*„Het kind dat twee jaar was toen het bij ons kwam,
„werd in ons milieu pas bewust, weet dus niets van
„het milieu van haar ouders. Het leeft nu ook in betere
„sociale omstandigheden. Toch wil het Hof het weer
„naar die omstandigheden terugzenden, en de Presi-
„dent meende, dat ik toch moest weten, dat Joden
„bij Joden horen.
„Wij zijn Katholiek, maar het kind is ongedoopt en
„wordt door ons vrij opgevoed.”*

Briefje van Anneke Beekman.

Ook in het jaar 1948 werd door de Stichting „Le-Ezrath Ha-Jeled” ter gelegenheid van chanoekah weer een pakje aan het kind gestuurd. De Stichting ontving hierna het volgende bedankje:

*„Beste Mevrouw en Mijnheer.
„Wat was ik blij met die mooie cadeautjes. U wordt
„wel bedankt. Ik heb aan een ander kindje ook wat
„gegeven. De groeten van,*

Anneke Beekman.”

De Hoge Raad verwerpt beroep van mej. van Moorst.

Op 25 Februari 1949 gaf de Hoge Raad zijn beschikking in deze; ons hoogste rechterlijke college verwierp het door mej.v. Moorst ingestelde beroep en wel op de volgende voornaamste overweging:

*„dat het Hof, van oordeel zijnde, dat het Joodse meisje
„waarop onderhavige zaak betrekking heeft, moet
„worden opgevoed in een Joods milieu, nu een Joods
„gezin is gevonden van ongeveer dezelfde maatschap-
„pelijke positie en ongeveer dezelfde godsdienstige
„instelling als de overleden ouders van dit meisje,
„waaraan haar verdere opvoeding met vertrouwen
„kan worden overgelaten, zulks hoe zeer naar 's Hofs
„verdere overweging verzoekster en haar zusters
„aan wie dit kind haar leven te danken heeft, haar met
„de grootste zorg en liefde een uitstekende verzorging
„en opvoeding hebben gegeven, aldus niet blijk heeft
„gegeven zich niet bij uitsluiting te laten leiden door
„de vraag, door welke voorziening de belangen van
„het kind — de godsdienstige daar onder begrepen —
„het beste wordt gediend, en dus aan het middel (cas-
„satiemiddel) „de feitelijke grondslag ontbreekt”.*

*„Aldus gedaan en gewezen te 's-Gravenhage, 25.2.'49
„bij de heren Donner, President, Nijpels, Hijink, van
„der Flier en Losecaat Vermeer, Raden, in tegenwoor-
„digheid van de substituut-griffier Reijers”..*

Daar speciaal bij „Le-Ezrath Ha-Jeled”, de vrees bestond dat de dames v. Moorst het kind opnieuw zouden laten onderduiken indien de uitspraak van de Hoge Raad haar in het ongelijk zou stellen, had zij er bij de Commissie voor Oorlogspleegkinderen op aangedrongen maatregelen te nemen opdat onmiddellijk na het uitspreken van de beschikking van de Hoge Raad het meisje zou worden overgeplaatst.

Anneke „met vacantie”.

Inderdaad is op de dag waarop de uitspraak van de Hoge Raad is gedateerd, te weten 25 Februari 1949, door een vertegenwoordigster van O.P.K. contact gezocht met de Officier van Justitie te Amsterdam die de politie te Hilversum waarschuwde; vervolgens begaf deze vertegenwoordigster zich direct naar Hilversum waar de commissaris van politie haar mededeelde, dat drie rechercheurs reeds bij de dames van Moorst waren geweest. Het kind was echter niet thuis, „met vacantie”.

De vertegenwoordigster van O.P.K. stelde zich op advies van de Commissaris nog rechtstreeks met mej. van Moorst in verbinding. Met haar was echter niets te beginnen: „zij kon niets zeggen voordat zij met haar advocaat gesproken had.”

De volgende dag telefoneerde de secretaris van O.P.K. met de advocaat van de dames v. Moorst; deze laatste deelde mede, dat mej. v. Moorst 's middags bij hem zou komen en dat hij zou trachten mej. v. Moorst te bewegen het kind af te geven.

Arrestatie dames van Moorst.

De rechercheurs zijn een dag in het huis van de dames v. Moorst gebleven zonder dat hun iets omtrent de verblijfplaats van het kind bekend is geworden. Toen bleek, dat de dames v. Moorst niet tot afgifte van het kind wilden overgaan diende O.P.K. op 11 Maart 1949 een klacht in tegen Johanna Geertruida van Moorst, geboren 18 Juli 1896 te Bussum, Elisabeth van Moorst, geb. 20 Maart 1899 te Bussum, Geertruida Maria v. Moorst geb. 4 October 1902 te Bussum, wegens het opzettelijk onttrekken van de min-

derjarige Anna Henriette Beekman aan het over haar gestelde gezag; de drie dames van Moorst zijn op 12 Maart 1949 in arrest gesteld, werden echter bij beschikking van het Gerechtshof te Amsterdam dd. 30 Maart 1949 weer in vrijheid gesteld.

Het verzoek tot opsporing van het kind bleef van kracht maar had geen resultaat.

Opheffing O.P.K.

Na de opheffing van O.P.K. bij de Wet van 12 Augustus 1949 en de toevertrouwing van alle oorlogspleegkinderen, die nog onder de hoede van O.P.K. stonden, waaronder dus ook Anneke Beekman, aan de Voogdijraad te Amsterdam, wendde de advocaat van mej. v. Moorst zich tot de Voogdijraad met verzoek te bevorderen dat deze ex-pleegmoeder bij de hernieuwde behandeling der zaak voor de Rechtbank zou worden gehoord.

Hierop volgden enige gesprekken van de Secretaris van de Voogdijraad met mej. v. Moorst, waarbij aan mej. v. Moorst werd medegedeeld, dat de Voogdijraad bereid zou zijn de zaak opnieuw te laten onderzoeken onder voorwaarde dat de Voogdijraad op de hoogte zou worden gebracht van de verblijfplaats van het kind en dat het kind *hangende het onderzoek in een neutraal kindershuis zou worden geplaatst.*

Mej. v. Moorst deed het voorkomen alsof zij hiertoe bereid zou zijn maar wenste de zaak eerst te bespreken met haar zusters.

Op haar vraag of enige zekerheid kon worden gegeven omtrent het verkrijgen van de voogdij werd haar geantwoord, dat dit niet mogelijk was, daar de Voogdijraad deze zaak geheel opnieuw zou moeten bezien en dus niet op een beslissing kon vooruitlopen.

Zij beloofde de Voogdijraad per omgaande haar beslissing te zullen geven; het duurde echter drie weken voor zij hierop terugkwam en toen trok zij haar „halve toezeggingen“ weer in. Het plan het kind tijdelijk in een kindershuis onder te brengen wees zij af omdat „het kind dit niet zou kunnen verwerken“ hetgeen ook de mening zou zijn van de dokter die het kind regelmatig in behandeling heeft gehad en wie zij hieromtrent zou hebben geraadpleegd en zij stelde voor een advertentie te plaatsen van de volgende inhoud:

„de dames v. Moorst verzoeken ten behoeve van de

*„Voogdijraad bekendmaking van het adres van de-
„geen die hun pleegkind, dat hen door de ouders
„werd toevertrouwd en door de bemoeiingen van het
„comité O.P.K. op de vlucht geslagen is, in bescher-
„ming heeft genomen.
„Geheimhouding verzekerd.“*

Zo spoedig de verblijfplaats van het kind bekend zou zijn geworden — aldus het voorstel van mej. v. Moorst — zou zij dit mededelen aan een bevriende arts te Hilversum die het adres zou bekend maken na behandeling van de zaak.

Uiteraard is de Voogdijraad hierop niet ingegaan.

Intussen wendde mej. v. Moorst zich met een telegram, waarin de feitelijke toedracht der zaak niet juist werd weergegeven, tot H.M. de Koningin, en intussen waren er brieven ondertekend door Anneke Beekman (aan het adres Julianalaan 15, Hilversum van waaruit zij reeds maandenlang was verdwenen) gezonden eerst aan H.K.H. de Prinsessen Beatrix en Irène en later aan H.M. de Koningin zelf.

Bovendien wendde mej. v. Moorst zich tot allerlei personen en instanties en ook persoonlijk tot enige leden van de Voogdijraad, maar zij bleek niet bereid mede te werken aan een doen terugkeren van Anneke in de maatschappij; zij was zich nu op het standpunt gaan stellen, dat Anneke was weggelopen en dat zij noch haar zusters wisten waar het kind was.

Uit de brieven, die men Anneke zelf aan het Koninklijk Huis liet sturen bleek intussen wel op hoe ongelukkige wijze dit kind in deze zaak werd betrokken en aan welke spanningen het dientengevolge bloot stond. Toen alle pogingen om de fam. v. Moorst in der minne te bewegen het kind te doen opduiken vruchteloos bleven en het kind nog steeds niet kon worden opgespoord besloot de Voogdijraad bij de Rechtbank te requesteren om in de voogdij over Anneke te voorzien.

De Rechtbank behandelde dit request op 19 April 1950, mej. v. Moorst die abusievelijk was opgeroepen werd niet gehoord, nadat zij op een vraag van de President had verzekerd, dat het kind niet bij haar verbleef en dat zij ook niet wist waar het kind was. Hierop gaf de President als mening der Rechtbank te kennen, dat mej. v. Moorst dus buiten deze behandeling stond en hier niets mee had te maken.

Benoeming van „Le-Ezrath Ha-Jeled” tot voogdes.

De Rechtbank deed op 3 Mei 1950 uitspraak. Deze luidde als volgt:

*Kosteloos
ingevolge de Wet.*

IN NAAM DER KONINGIN BESCHIKKING

*De Arrondissements-Rechtbank te Amsterdam, Zesde Meervoudige Kamer;
gezien het door de Voogdijraad te Amsterdam tot deze Rechtbank gericht verzoekschrift, ingekomen ter Griffie op 22 Maart 1950,*

no. 632/1950:

strekkende tot voorziening in de voogdij over de minderjarige:

Anna Henriette Beekman, geboren op 21 November 1940 te Amsterdam;

gezien de op dat verzoekschrift gegeven beschikking dd. 28 Maart 1950;

gelet op de ingevolge gemelde beschikking ter terechtzitting met gesloten deuren van deze Rechtbank en Kamer dd. 19 April 1950 plaats gehad hebbende behandeling;

overwegende dat het ten requeste gedaan verzoek voor toewijzing vatbaar is;

BESCHIKKENDE:

benoemt tot voogdes over de minderjarige voornoemd:

de Stichting tot verzorging van Joodse Oorlogspleegkinderen „Le-Ezrath Ha-Jeled”, Johannes Vermeerstraat 24, Amsterdam;

beveelt voor zover nodig de afgifte van de minderjarige aan de benoemde voogdes;

verklaart deze beschikking uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande hoger beroep;

aldus gedaan en gewezen door Mrs. V. G. A. Boll, Vice-President, J. Heintz, Rechter, tevens plaatsvervangend Kinderrechter en A. Th. E. Kastein, Rechter-plaatsvervanger, mede tegenwoordig Mr. J. A. Woltring, Substituut-Griffier, op Woensdag, 3 Mei 1950.

(get.) V. G. A. Boll

„ J. A. Woltring.

Uitgegeven voor grosse.

Le-Ezrath Ha-Jeled verzoekt opsporing.

Onmiddellijk hierna heeft „Le-Ezrath Ha-Jeled” — thans als voogdes — het verzoek om opsporing van het kind herhaald bij brief dd. 15 Juni 1950:

*„Aan de Weledelgestrenghe Heer,
Commissaris van Politie
te
HILVERSUM.*

Weledelgestrenghe Heer,

Naar uit bijgaande fotocopie-grosse van de beschikking der Arrondissements-Rechtbank te Amsterdam dd. 3 Mei 1950 moge blijken is onze Stichting benoemd tot voogdes over ANNA HENRIETTE BEEKMAN, geboren 21 November 1940, wonende te Hilversum ten huize van de dames G. M. en J. M. van Moorst, Julianaan 15

Daar naar wij van de Voogdijraad te Amsterdam vernamen, dit meisje echter niet op het genoemde adres aanwezig is en wordt verborgen gehouden, gelijk trouwens ook in een vroeger stadium der procedure het geval is geweest, roepen wij hierbij Uw hulp in tot het opsporen van voormelde minderjarige.

Wij mogen hieraan toevoegen, dat wij ons nog niet rechtstreeks tot de dames van Moorst hebben gewend, aangezien de dames van Moorst vroeger tegenover de Voogdijraad hebben te kennen gegeven, niet te weten, waar Anneke Beekman zich bevindt en wij ook overigens reden hebben aan te nemen, dat een dergelijk gesprek onzerzijds met deze dames, voor het ogenblik althans, niet slechts niet tot een positief resultaat zou leiden, maar eerder de bestaande moeilijkheden zou vergroten. Daarentegen komt het ons voor, dat wanneer het contact met de dames van Moorst via de Inspectrice van de Kinderpolitie, mejuffrouw Mr. A. H. Sneller zou lopen, de kans groter zou zijn, dat het in der minne zal gelukken, dit kind te voorschijn te brengen.

Een en ander werd namens onze Stichting door mevrouw Mr. R. Friedmann-van der Heide uitvoerig besproken met mej. Mr. Sneller, wie wij onze nadere gegevens ten deze hebben verstrekt, waarbij ook mej. Sneller zeer de nadruk legde op de wenselijkheid om — indien enigszins mogelijk — de opsporing van dit kind in minnelijk overleg te doen plaats vinden, en

Een brief van de wettige voogd komt ongeopend terug.

ANNA HEURLEETTE BELJIAN, geboren op 21 November 1940 te Amsterdam, is op 16 November 1950 van het bevolkingsregister der gemeente Hilversum afgevoerd wegens vertrek onbekend waarheen en sedertdien niet weder in een Nederlands bevolkingsregister opgenomen.

's-Gravenhage, 9 Maart 1955

Het Hoofd der Rijksinspectie
van de Bevolkingsregisters,

Medicus deze,

De Chef der Afdeling Bevolkingsregister,

van der Laan

Betty Meljado

"LE-EZRAH HA-JELED"
(Het Kind ter Hulp)

STICHTING TOT VERZORGING VAN
JODISCHE OORLOGSPEELKINDEREN
EN ANDERE MINDERJARENIGEN

Post giro 373201

Bankiers: Rotterdamse Bank N.V.

Geflees in Uw antwoord te
vermelden:

41322/100-15/27

Ingevolge besluit van B. en W.
van Amsterdam, de dato 10.1.47
geplaatst op de lijst der
in deze gemeente gevestigde
instellingen van veldadig-
heid bedoeld bij artikel 3
der Aankomstwet.

7 AUG. 1953

Amsterdam Z., 6 Augustus 1953.
Joh. Vermeerstraat 24
Tel. 95540 - Administratie
Tel. 97507 - Sociale Aid.
Tel. 94875 - Boekhouding

Aan het Centraal Bevolkingsregis-
ter

Herengracht 23,
B-Cravenhage.

Milne Mezen,

hierdoor verzoecken wij u bevoegd ons mede te deelen de
tegenwoordige verblijfsplaats van ROBERTA MELINDO,
geboren 11 Juli 1940 te Amsterdam.

Guarree spogel van u verzoekend, tekenen wij,

Hoogachtend,
Kactus de Stichting
"Le-Ezrah Ha-Jeled"

J. H. H. 7

Wij zoeken . . .

wel zo, dat de dames van Moorst, van wie toch wel moet worden aangenomen, dat zij de verblijfplaats van het kind kennen, het meisje vrijwillig te voorschijn brengen.

Teneinde zulk een „opsporing in der minne“, die ook wij in het belang van het kind wenselijk achten, te bevorderen is onze Stichting bereid een onderzoek door de vrouwelijke psychiater dr. P.H.C. Tibout, welk onderzoek zou bestaan in gesprekken zowel met het kind als met de pleegmoeder(s), te doen plaats vinden.

Dr. Tibout heeft zich hiertoe reeds bereid verklaard mits dit vóór 16 Juli a.s. zal kunnen geschieden.

Wij zouden ten deze de volgende gang van zaken willen voorstellen:

1. de dames van Moorst doen het kind te voorschijn komen en beloven uitdrukkelijk er voor zorg te dragen dat Anneke niet opnieuw „onderduikt“;
2. onze Stichting verzoekt dr. P. H. C. Tibout de hierboven bedoelde gesprekken met het kind en de dames van Moorst te voeren en eventueel verdere behandeling van het kind ter hand te doen nemen;
3. onze Stichting beslist, na door dr. Tibout op grond van haar sub 2e bedoeld onderzoek uitgebracht advies, welke maatregelen zij als voogdes over Anneke Beekman ten opzichte van opvoeding, eventuele behandeling en verblijf van dit kind zal nemen.

Gaarne zien wij Uw bericht ten deze tegemoet.

Hoogachtend,

Namens de Stichting

„Le-Ezrath Ha-Jeled“

w.g. Mr. I. L. Hamburg, voorz.

„ Mr. Gerard Polak, secr.”

Op 28 Juli 1950 antwoordde de Commissaris als volgt:

„In antwoord op Uw schrijven dd. 15 Juni 1950 spijt het mij U te moeten mededelen, dat alle pogingen tot opsporing van de minderjarige Anna Beekman tot dusver zonder resultaat zijn gebleven.

De dames van MOORST weigeren hun medewerking te verlenen.

Het onderzoek in deze kwestie duurt voort.

*De Commissaris van Politie
w.g. onleesbaar."*

Op 16 November 1950 werd ANNA HENRIETTE BEEKMAN van het Bevolkingsregister der Gemeente Hilversum afgevoerd wegens vertrek Onbekend Waarheen en sedertdien niet weer in een Nederlands Bevolkingsregister opgenomen.

In November 1950 vernam de Stichting „Le-Ezrath Ha-Jeled", dat mej. Geertruida M. van Moorst met een zekere Langedijk getrouwd is en naar de Koninginneweg 43 te Hilversum is verhuisd.

Medegedeeld werd, dat mevr. Langedijk-van Moorst zich opnieuw tot de Officier van Justitie had gewend met het verzoek te bevorderen, dat het kind bij haar blijven kon. De Officier zou hierop geantwoord hebben, dat zij de onhoudbare toestand zelf beëindigen kon doordat zij het kind weer liet opduiken.

Mevr. Langedijk zou hierop met een uitvoerig ontwijkend schrijven geantwoord hebben.

Op 9 Januari 1951 kwam de politie te Hilversum weer op de aangelegenheid terug en schreef:

„In aansluiting op mijn brief van 28 Juli 1950, bericht ik U, dat ook de pogingen in het najaar van 1950 ondernomen, tot opsporing van ANNA BEEKMAN, zonder resultaat zijn gebleven.

Het onderzoek in deze kwestie duurt voort.

*w.g. De Commissaris
(Onleesbaar)"*

In het begin van 1951 werd de Stichting „Le-Ezrath Ha-Jeled" benaderd door een tussenpersoon volgens welke de dames v. Moorst bereid zouden zijn het kind onder bepaalde condities op te laten duiken.

„Le-Ezrath Ha-Jeled" stelde zich toen schriftelijk met de dames v. Moorst in verbinding; een in deze aangelegenheid door „Le-Ezrath Ha-Jeled" tot de dames gerichte brief werd echter geweigerd.

In April en Mei 1951 vonden verschillende besprekingen met de Officier van Justitie te Amsterdam plaats waarbij bleek, dat de nasporingen van de autoriteiten geen succes gehad hebben.

Diverse pogingen om de verblijfplaats van Anneke Beekman te ontdekken, die in deze tijd ingesteld werden, hebben gefaald.

De Stichting „Le-Ezrath He-Jeled” heeft al het haar mogelijke gedaan om het haar bij rechterlijke uitspraak toevertrouwde kind op te sporen.

Nadat in het begin van het jaar 1953 de zaak der kinderen Finaly haar weg ook in de Nederlandse Pers had gevonden maakte de Joodse Pers opnieuw er op attent, dat ook in Nederland twee Joodse kinderen ontvoerd zijn en nog steeds niet teruggevonden werden.

Deze aangelegenheid werd door verschillende Nederlandse dagbladen overgenomen en kwam zo weer in het middelpunt der belangstelling.

De Stichting „Le-Ezrath Ha-Jeled” benaderde opnieuw de justitiële autoriteiten en besprak deze aangelegenheid met de Minister van Justitie.

Hoewel van alle zijden medewerking werd toegezegd is het niet gelukt het kind op te sporen.

Brief van de Aartsbisschop-Coadjutor.

In Maart 1953 werd de Aartsbisschop-Coadjutor van Utrecht op het geval gewezen en verzocht ter zake te interveniëren. Wij citeren uit zijn antwoord:

„Bij informaties is ons gebleken dat reeds geruime tijd geleden van kerkelijke zijde aan genoemde dames is medegedeeld, dat zij niet aan hun Katholieke levens-overtuiging een plicht tot achterhouden van het meisje behoefden te ontlelen. De weigerende houding van de dames zal dus niet op een vermeende geloofsplicht zijn gebaseerd maar op de diep menselijke gevoelens van wederzijdse aanhankelijkheid en genegenheid, die tussen de dames en het meisje zijn gegroeid.

Wij menen, dat het niet op Onze weg ligt om in deze situatie pressie uit te oefenen op de vrije keuze hetzij van de dames hetzij van het meisje.”

Aangetekend zij hier, dat van een normale wederzijdse aanhankelijkheid en genegenheid geen sprake kan zijn, aangezien het kind reeds sinds jaren niet meer bij de dames van Moorst was.

REBECCA MELJADO werd op 11 Juli 1940 te Amsterdam geboren.

Ouders: Isaac Meljado, geboren 24 Februari 1917, en Rosetta van Kreveld, geboren 21 April 1918, beiden gedeporteerd 21 September 1943.

Het huwelijk werd Joods ingezegend.

Vader was van beroep kleermaker.

REBECCA (Betty) dook in 1943 als 3-jarig kind onder bij mej. Margriet van Hoogdalen, ongehuwd, geboren 9 Mei 1909 te Mühlheim (Dtsl.), Nederlandse, breister, Nw. Lindenstraat 9, Heerlen.

Pleegmoeder van huis uit Protestant, doet niet aan godsdienst; sedert September 1946 ging Betty naar een R.K. lagere school.

Reeds in de eerste maanden van 1947 achtte O.P.K. overplaatsing van Rebecca, (wier ouders werden geschetst als godsdienstig meelevend, — kerkelijk getrouwd — wel werkend op Zaterdag, maar niet op de Joodse feestdagen) ook op sociale en paedagogische gronden nodig:

pleegmoeder woonde met het kind op een éenkamerwoning, waarin zij ook haar bedrijfje als breister (met twee hulpen) uitoefende; daardoor: onvoldoende reinheid en lucht; pleegmoeder gaf destijds zelf al toe niet sterk te zijn, last te hebben van duizelingen en neiging tot flauwvallen. Voorts kon zij reeds destijds het 7-jarige intelligente meisje niet aan.

Mej. van Hoogdalen heeft van het begin af aan gezegd, het kind te willen behouden; zelfs heeft zij tegenover O.P.K. verklaard, geen bezwaar te hebben, het kind dan Joods te laten opvoeden.

Herhaaldelijk heeft O.P.K. getracht een overplaatsing van Rebecca in der minne te bewerkstelligen; deze stuitte af op de weigering van mej. van Hoogdalen. Hierop heeft de Commissie voor Oorlogspleegkinderen haar lid Mr. C. F. H. Huysman, referendaris bij de Zevende Afdeling van het Departement van Justitie, opdracht gegeven de overplaatsing namens de Commissie te bewerkstelligen; hier toe was Mr. Huysman voorzien van speciale volmachten der Commissie die hij zowel aan de pleegmoeder als aan de school toonde en gedeeltelijk ook achterliet.

Ontvoering.

Mr. Huysman heeft Betty op 3 Juli 1947 van school gehaald en naar een kinderkuis in de buurt van Heerlen gebracht. De volgende dag werd het kind door een kennis

van de pleegmoeder op de speelplaats van het kindhuis opgepakt en ontvoerd; de directrice van het kindhuis belde onmiddellijk de politie te Heerlen op, die echter medewerking weigerde; de kinderpollitie te Heerlen wilde niet ingrijpen vóór de Commissaris zijn mening had gezegd!

De ontvoerder van het kind deelde de directrice van het kindhuis zelfs mede, dat het kind weer bij de pleegmoeder terug was.

Intussen werd in Zuid-Limburg een felle perscampagne tegen O.P.K. en pro van Hoogdalen en de ontvoerder van het kind ontketend, waarbij ook de onderwijzeressen, die het kind aan de vertegenwoordiger van O.P.K. hadden meegegeven fel werden aangevallen. Eén van de meest felle artikelen was het hieronder in extenso weergegevene uit het Limburgs Dagblad van 5 Juli 1947:

„WILD-WEST METHODES TE HEERLEN

„Deed Departement van Justitie er aan mede?

„Donderdagmiddag heeft zich te Heerlen een geval „voorgedaan, dat bij ons onwillekeurig herinneringen „heeft wakker geroepen aan een of ander derderangs „Amerikaans prul-romannetje.

„Mej. v. Hoogdalen, wonende Nwe Lindestraat, die „vier jaar geleden een Joods kindje tot zich had ge- „nomen, wiens ouders door de Duitsers waren ver- „gast, kreeg Donderdag bezoek van een bejaarde „dame — kennelijk van Joodse bloede — en een heer „van middelbare leeftijd. Zij stelden zich voor als ver- „tegenwoordigers van het Nederlands Bureau voor „oorlogspleegkinderen en voegden er de zeer zake- „lijke mededeling aan toe, dat zij het Joodse pleeg- „kind kwamen halen.

„Mej. v. Hoogdalen wilde hiervan niets weten en „toen zij voet bij stuk hield, vertrokken de beide be- „zoekers. Daar het kind op dat uur in school was, „vreesde de Heerlense dame, dat zij zich daarheen „zouden begeven. Nauwelijks waren de vertegen- „woordigers vertrokken of zij holde de straat op in de „richting van de zusterschool aan de Klompstr. Toen „zij daar aankwam kon zij nog juist constateren, dat „men haar pleegkind in een auto wegvoerde. In haar „vertwijfeling ging zij met gestrekte armen voor de „auto staan doch deze maakte een wijde boog en ver- „dween in de richting van het stadscentrum.

„Mej. v. Hoogstraten verloor kort hierop het be- „wustzijn en werd in een huis binnengedragen.

„Andermaal ontvoerd.

„Hiermede was de eerste ontvoering van het kind een feit, doch het zou niet de laatste zijn. Want twee ondernemende Heerlenaren, die zich aan het voor-gevallene ergerden, stelden onmiddellijk alle pogingen in het werk om te ontdekken waarheen men het kind had ontvoerd. Tenslotte belandde een heer Vrijdag op zijn onderzoekstochten in het gesticht Ten Haere bij Voerendaal. Daar werd hem medegedeeld, dat de vorige dag twee heren, die zich voorstelden als zijnde hoge functionarissen van het Departement van Justitie, een kind, welks signalement volledig klopte met dat van het gezochte, aan het gesticht hadden afgeleverd met de mededeling, dat zij het de volgende dag weer zouden komen halen.

„De onverschrokken Heerlenaar is toen in de buurt van het gebouw op verkenning uitgetrokken en bij deze omzwerving belandde hij tenslotte op de speelplaats van de inrichting. Daar trof hij het weggevoerde kind aan. Het resultaat van deze ontmoeting was een tweede ontvoering doch nu in de richting Heerlen.

„Dit is voor ons beschaafde Westen een nogal vreemd verhaal, waarbij wij ter aanvulling nog zouden willen zeggen, dat ons twee dingen hierbij getroffen hebben en wel de houding van een onderwijzeres, die één van haar leerlingen zo maar zonder medeweten van de pleegmoeder aan derden „meegeeft” en de zeer vreemde manier waarop van zekere zijde wordt gereageerd op al het goede, wat de Nederlandse bevolking in het algemeen tijdens de Duitse bezetting deed voor haar Joodse landgenoten.”

Het Limburgs Dagblad neemt rectificatie niet op.

De directrice van het kindertehuis te Voerendaal protesteerde onmiddellijk bij de Hoofredactie van dit blad tegen dit sensatieartikel, waarin vele feitelijk onjuiste mededelingen voorkwamen. Een rectificatie is nimmer verschenen.

Op 7 Juli riep O.P.K. schriftelijk de tussenkomst van de Minister van Justitie in om de Heerlense politie te bevelen het kind naar Amsterdam te doen brengen. Enige weken later berichtte de Secretaris-Generaal de Commissie, dat hij de Procureur-Generaal te Den Bosch had opgedragen in deze te overleggen, hoe het kind met medewerking van

de Heerlense politie bij mej. van Hoogdalen kon worden weggehaald.

Een strafvervolgning van de ontvoerder van het kind uit het kinderhuis werd niet gelast.

Het duurde tot 8 Augustus totdat de Commissaris van Politie te Heerlen zich tot O.P.K. wendde met de mededeling, dat hij, thans volledig over de kwestie ingelicht, gaarne bereid was de medewerking van zijn dienst te verlenen; hij zag bericht van O.P.K. tegemoet hoe deze Commissie de onttrekking van het kind aan de pleegmoeder wenste te regelen.

Hierop antwoordde O.P.K. op 13 Augustus 1947 er de voorkeur aan te geven, dat deze overbrenging door het eigen personeel van de politie te Heerlen zou geschieden.

Er was 10 dagen later nog een telegram van O.P.K. aan de Commissaris nodig, waarin O.P.K. aankondigde zich bij uitblijven van nader bericht tot de Procureur-Generaal te zullen wenden, om de overbrenging van Betty naar Amsterdam te verwezenlijken.

Inmiddels had nog op 8 Augustus de secretaresse van de Voogdijraad te Maastricht aan O.P.K. geschreven, dat de heer G. van Hoogdalen zich tot deze Raad had gewend met verzoek zijn benoeming tot voogd over Rebecca Meljado uit te lokken. De Voogdijraad Maastricht vroeg daarbij of Rebecca onder toezicht van de O.P.K. stond en verzocht inzage van de gegevens omtrent dit kind.

Op 27 Augustus 1947 werd het kind door twee politiemannen in burger naar het bureau van O.P.K. overgebracht; mej. van Hoogdalen, die het kind uit Maastricht, waar het was ondergedoken, had opgehaald, kwam mee naar Amsterdam. Het afscheid was moeilijk, maar korte tijd na het vertrek der pleegmoeder kon mej. Schapira, directrice van het Joodse Meisjeshuis aan de Prins Hendriklaan 35, waar Betty tijdelijk werd ondergebracht, reeds mededelen, dat het kind rustig bezig was met het vlechten van kransjes in de tuin. De volgende dag was er een oprechte en prettige verhouding tussen mej. Schapira en het kind ontstaan.

Betty opgenomen in het gezin De Casseres.

Spoedig daarna, op 17 September, werd Betty opgenomen in het voor haar reeds uitgezochte gezin de Casseres te Amsterdam.

Naar aanleiding van het zoekraken van de distributiebescheiden van het kind werd contact opgenomen met mej.

v. Hoogdalen; deze deelde mede behalve een texielkaart geen bescheiden meer te bezitten: zij meende dat Betty die zelf in haar tasje, toen zij naar het kinderhuis in de Pr. Hendriklaan werd gebracht, had meegekregen.

Mej. Schapira deelde echter desgevraagd mede, dat het schoudertasje van Betty, toen zij bij haar aankwam, niets anders bevatte dan een rozenkrans, een zakdoekje en een rolletje pepermunt.

De Commissie voor Oorlogspleegkinderen, die steeds op het standpunt had gestaan, dat men zo enigszins mogelijk het contact tussen het kind en de pleegmoeder moest herstellen, deelde mej. v. Hoogdalen op 1 October 1947 deze overplaatsing mede, uiteraard voorlopig nog zonder opgave van het adres, met de toezegging spoedig nadere berichten omtrent Betty te geven.

Betty ging naar de Joodse school, waarheen de kinderen die wat veraf woonden, zoals bij Betty het geval was, destijds met de bus werden gebracht.

Wederom ontvoerd.

Op 29 October vertrok Betty 's morgens om 1½ 9, zoals gewoonlijk, naar school; bij het uitstappen uit de bus zei ze tegen vriendinnetjes, dat zij zo'n pijn aan haar voet had (die had zij de vorige dag verstuikt) en dat zij terug naar huis wilde gaan. Pas toen het jongste zoontje de Casseres om 13.30 uur alleen thuis kwam, bleek de vermissing van het kind.

Hiervan is onmiddellijk aangifte gedaan bij de kinderpolie en O.P.K. De Heerlense politie werd uiteraard weer ingeschakeld.

Intussen bleek, dat mej. v. Hoogdalen sinds 29 October 1947 afwezig was van haar adres en dat zij enige dagen tevoren reeds aan een van haar breisters had verteld, dat zij wat vermoeid was en naar een vriendin ging om uit te rusten. Op Vrijdag 28 November 1947 bleek een kennis van de fam. de Casseres, die als „amateur detective” te werk was gegaan, kind en pleegmoeder te Rotterdam te hebben opgespoord. Hiervan werd O.P.K. in kennis gesteld; op 29 November 1947 werden kind en pleegmoeder naar het bureau kinderpolie te Amsterdam overgebracht. Hier werd het meisje opgevangen door de leidster van de desbetreffende afdeling van O.P.K. samen met de directrice van het kinderhuis waar zij al een keer was geweest. Ook nu weer was de pleegmoeder uitermate opgewonden; het kind was echter enkele minuten na het afscheid van de

pleegmoeder weer gekalmeerd en opgewekt. De pleegmoeder, die op het politiebureau gedreigd had uit het raam te springen en deswege zeer kort in een rusthuis van de G.G.D. was opgenomen, was op dezelfde dag op transport gesteld naar Heerlen. Twee dagen later werd deze vrouw echter weer in de buurt van het gezin de Casseres gesigna- leerd, blijkbaar op zoek naar het kind.

Intussen had O.P.K. een spoedonderzoek van het kind bij het Medisch Opvoedkundig Bureau (M.O.B.) te Amster- dam aangevraagd, alvorens tot een herplaatsing van Betty bij de familie de Casseres over te gaan.

Op grond van het rapport van O.P.K. werd besloten Betty voorlopig op te nemen in het kinderhuis „Femke” te 's-Gra- venhage, destijds onder leiding van mevr. Katan. Hier werd zij op 17 December 1947 gebracht.

Daar herhaling der ontvoering werd gevreesd, verzocht O.P.K. het Bevolkingsregister te Den Haag het adres van het meisje te blokkeren; hetgeen geschiedde.

Zij viel in de eerste week hier op door haar gebrek aan kinderlijkheid, haar gespannenheid; men vond haar veel te ouwelijk en „visvrouwierig”; men achtte een liefdevolle heropvoeding en een achterwege laten van sterke prikkels dringend nodig.

Arrondissements-Rechtbank benoemt O.P.K. tot voogdes.

Op 5 April 1948 droeg de Arrondissements-Rechtbank te Amsterdam op request van O.P.K. de voogdij over Betty op aan genoemde Commissie en de toeziende voogdij aan de heer Mozes Cosman te Amsterdam, aangehuwd oudoom van het kind. De Rechtbank overwoog daarbij, dat de pleegmoeder weliswaar gedurende 4½ jaar de minder- jarige liefdevol en met toewijding heeft verzorgd, maar dat zij toch door de omstandigheden waaronder zij verkeerde en door haar psychische gesteldheid niet de nodige waar- borg kan bieden voor een paedagogisch voldoende verant- woorde opvoeding van dit kind, dat door haar psychische structuur een deskundig geleide opvoeding dringend nodig heeft.

Opnieuw ontvoerd.

Op 5 Mei 1948 kwam het bericht, dat Rebecca Meljado opnieuw was ontvoerd. Het kind zou volgens ooggetuigen zijn opgevangen in de buurt van het kinderhuis, toen zij op weg was naar school. Zij zou zich aan deze poging tot ontvoering hebben willen onttrekken en een jongeman die meende met de moeder van het kind te doen te hebben had

het kind dat wou weglopen zelfs gegrepen en aan de vrouw gebracht die in een taxi met haar verdween. Het kind had bij die schermutseling de vrouw als „tante Greet” aangesproken. Toen de jongeman later in de krant het officiële verzoek om opsporing van het meisje las, had hij zich zelf met dit verhaal bij de politie gemeld.

O.P.K., die na de beide vorige ontvoeringen gemeend had geen verzoek tot strafvervolgning tegen de pleegmoeder te moeten vragen, aangezien zij weinig heil zag in maatregelen tegen een niet helemaal normale vrouw, vond nu een strafvervolgning wel noodzakelijk.

De secretaresse van de Voogdijraad te Maastricht liet zich er over uit, dat mej. v. Hoogdalen enige tijd geleden naar België was geweest en zij vroeg zich af of dit niet zou zijn geweest voor het treffen van voorbereidingen.

Omstreeks deze zelfde tijd bleek, dat kort tevoren een mejuffrouw van Moorst zich tot de kinderpolitie Den Haag had gewend met een klacht over de houding van O.P.K., ten opzichte van Betty Meljado, waarbij zij tevens zei, dat zijzelf met betrekking tot een ander kind een soortgelijke klacht over O.P.K. had.

Op 5 Mei 1948 werd het strafbare feit van de ontvoering van Betty Meljado bij de politie door O.P.K. aangegeven met verzoek om opsporing van het kind en met verzoek een strafvervolgning tegen de pleegmoeder in te stellen. Sindsdien is het kind echter zoek gebleven.

Mej. van Hoogdalen voorwaardelijk veroordeeld.

Wel werd mej. v. Hoogdalen vervolgd en in preventieve hechtenis genomen; zij werd op 25 November 1948 veroordeeld tot een gevangenisstraf van zes maanden, echter voorwaardelijk. Zij had toen zes maanden preventief gezeten, en werd bij de uitspraak op vrije voeten gesteld.

Zij werd echter door de President wel vermaand zich thans te schikken naar de aanwijzingen van de wettige voogdes (O.P.K.) en het kind te laten opduiken.

Enkele dagen later meldde mevr. Katan, de directrice van het Haagse kindertehuis, waaruit Rebecca de laatste keer was ontvoerd, dat zij door een onbekende was opgebeld, die haar met de dood dreigde. Mevr. Katan deed aangifte bij de politie; de onbekende werd niet gevonden en liet ook verder tegenover mevr. Katan niets van zich horen.

Intussen werd bij de Wet van 12 Augustus 1949, Stsbl. J. 388, de Commissie voor Oorlogspleegkinderen met ingang van 1 September 1949 opgeheven; alle nog aan de

Commissie toevertrouwde kinderen — dus zowel degenen waarover nog geen voogd was aangesteld als die waarover de Commissie zelf tot voogdes was benoemd — werden bij deze Wet toevertrouwd aan de Voogdijraad te Amsterdam. Hierdoor kwam Rebecca Meljado dus onder de zorg van laatstgenoemde Voogdijraad.

Ondanks de vele na de laatste ontvoering van Betty gedane pogingen om het kind op te sporen, is dit nog steeds niet gelukt.

Het blijkt, dat Betty, die nog steeds in Den Haag stond ingeschreven, op 9 September 1950 uit het Bevolkingsregister aldaar is afgevoerd „wegens vertrek onbekend waarheen”.

De zaak in de Tweede Kamer.

De zaak der beide ontvoerde Joodse meisjes is enige keren in de Tweede Kamer ter sprake gekomen:

Uit de Memorie van Antwoord van de Minister van Justitie Mr. Wijers, dd. 11 Juli 1949:

„Aangaande de kinderen Annie Beekman en Rebecca Meljado kan de ondergetekende het volgende mededelen:

Toen de Commissie voor Oorlogspleegkinderen deze kinderen wenste over te plaatsen van de respectievelijke pleeggezinnen naar een Joodse milieu, zijn deze kinderen verdwenen. Uiteraard zijn terstond daarna maatregelen getroffen tot opsporing, terwijl een strafvervolgning tegen de pleegouders werd ingesteld. In een dezer gevallen is de pleegmoeder door de strafrechter veroordeeld, in het andere geval is nog geen uitspraak gedaan. Hoewel de pogingen tot opsporing der kinderen zijn voortgezet, hebben deze tot nu toe geen resultaat opgeleverd.”

Uit de 69ste Vergadering Tweede Kamer dd. 19 Juli 1949

Mej. Tendeloo:

„Tot mijn zeer grote ontsteltenis heb ik in de Memorie van Antwoord gelezen, dat de kwestie van de twee ontvoerde Joodse meisjes nog niet is geregeld. Tot mijn zeer grote ontsteltenis, want ik vind het een hoogst ernstige zaak. De kwestie, dat er misschien wordt gejaagd naar zieltjes, dat er wordt gejaagd naar kinderen, komt in deze twee gevallen wel zeer rauw naar voren. Ik zou de Minister willen vragen: is misschien in de tijd, die verstreken is tussen het verschij-

nen van de Memorie van Antwoord en dit ogenblik, deze zaak opgelost? Ik hoop het van harte, want het kan voor geen enkel kind een belang zijn — en de belangen van die kinderen moeten toch doorslaggevend zijn en daardoor moeten wij ons toch laten leiden — te leven als een kind, dat is ontvoerd.

In April 1953 werden in de Tweede Kamer door mevr. Lips-Odinot de volgende vragen tot de Minister van Justitie gericht:

- „1. Is het juist, dat het thans 12-jarige Joodse meisje Anneke Beekman uit Amsterdam, wier ouders door de nazi's werden vermoord, op 25 Februari 1949 verdwenen is uit het huis van de R.K. dames van Moorst aan de Julianalaan te Hilversum, nadat de Hoge Raad op dezelfde dag de voogdij over dit kind had opgedragen aan de commissie oorlogspleegekinderen?
- „2. Is het juist, dat het thans 12-jarige Joodse meisje Rebecca Meljado uit Amsterdam, wier ouders door de nazi's werden vermoord, in Mei 1948 voor de derde maal aan het wettig over haar gestelde gezag werd onttrokken door mejuffrouw van Hoogdalen te Heerlen?
- „3. Is het juist, dat de dames van Moorst drie weken in voorarrest hebben gezeten?
- „4. Is het juist dat mejuffrouw van Hoogdalen zes maanden in voorarrest heeft gezeten?
- „5. Is het juist, dat de dames van Moorst en mejuffrouw van Hoogdalen geweigerd hebben en blijven weigeren om de verblijfplaats van beide kinderen aan de opsporingsambtenaren bekend te maken?
- „6. Kan de minister mededelen om welke redenen tegen de dames van Moorst en mejuffrouw van Hoogdalen geen strafvervolging is ingesteld ter zake van het onttrekken van minderjarige kinderen aan het wettig over hen gestelde gezag?
- „7. Is het de Minister bekend, dat de opperrabbijn al op 1 April 1949 telegrafisch aan de Minister van Justitie verzocht heeft Anneke Beekman en Rebecca Meljado te doen opsporen?
- „8. Kan de Minister mededelen welke maatregelen er sedert de eerste verdwijning van Anneke

Beekman en Rebecca Meljado zijn genomen om de kinderen op te sporen en is de minister niet van mening dat de genomen maatregelen zeer onvoldoende zijn?

- „9. Is het juist, dat de R.K. aartsbisschop van Utrecht en de andere R.K. instanties hebben geweigerd hun medewerking te verlenen aan het terugbrengen van genoemde kinderen onder het wettig over hen gestelde gezag?*
- „10. Indien deze vraag ontkennend wordt beantwoord, kan de Minister dan mededelen of de R.K. aartsbisschop van Utrecht dan wel andere R.K. instanties medewerking hebben verleend aan de opsporing van deze kinderen en waaruit deze medewerking heeft bestaan?*
- „11. Zijn er aanwijzingen, dat Anneke Beekman en Rebecca Meljado zich thans bevinden in een R.K. klooster in België?*
- „12. Indien deze vraag ontkennend wordt beantwoord, zijn er andere aanwijzingen betreffende de huidige verblijfplaats van beide kinderen?*
- „13. Is de minister bereid al het mogelijke te doen om de beide kinderen op te sporen en hen terug te brengen onder het wettig over hen gestelde gezag?*
- „14. Is de minister bereid een beroep te doen op de R.K. aartsbisschop van Utrecht om zijn geestelijk gezag te doen gelden, teneinde de kinderen terug te brengen onder het wettig over hen gestelde gezag?*
- „15. Is de Minister bereid de Tweede Kamer volledig op de hoogte te houden van alle te nemen stappen tot opsporing van Anneke Beekman en Rebecca Meljado?”*

Deze vragen werden door mr. Donker, Minister van Justitie, op 4 Mei 1953 als volgt beantwoord:

- „1. Deze vraag wordt bevestigend beantwoord, behoudens dat de bedoelde uitspraak van de Hoge Raad der Nederlanden niet op 25, doch op 26 Februari 1949 heeft plaats gehad.*
- 2. Het antwoord op deze vraag luidt bevestigend.*
- 3. De genoemde dames zijn op 12 Maart 1949 in verzekering gesteld; de daaraan aansluitende op hen*

toegepaste voorlopige hechtenis heeft geduurd tot 30 Maart 1949.

- 4. Genoemde dame heeft in 1952 ruim 6 maanden in voorlopige hechtenis doorgebracht.*
- 5. De verdachten hebben geen mededelingen omtrent de verblijfplaats van beide kinderen gedaan.*
- 6. Tegen de in deze vraag eerstgenoemde dames is wel een strafvervolging ingesteld, welke evenwel wegens gebrek aan bewijs niet verder is voortgezet, doch waarvan nog steeds niet definitief is afgezien. Tegen de andere in deze vraag genoemde is eveneens een strafvervolging ingesteld, welke tot een veroordeling door de arrondissementsrechtbank te 's-Gravenhage heeft geleid.*
- 7. Het antwoord op deze vraag luidt bevestigend.*
- 8. De ondergetekende kan mededelen, dat blijkens de ingewonnen ambtsberichten de betrokken organen van justitie en politie met voortvarendeheid de nodige maatregelen ter opsporing van de genoemde pleegkinderen hebben genomen. Geenszins is hij van mening, dat de genomen maatregelen onvoldoende zouden zijn. Het belang van het opsporingsonderzoek verzet zich tegen het doen van openbare mededelingen omtrent aard en omvang van die maatregelen.*
- 9 en 10. Aangezien uit het onderzoek niet is gebleken, dat R.K.-geestelijken betrokken zouden zijn bij de verdwijning van de genoemde kinderen of de onttrekking van deze kinderen aan het wettelijk over hen gestelde gezag zouden hebben gebillijkt, bestond er voor de justitie geen aanleiding de R.K. kerkelijke overheid in het opsporingsonderzoek te betrekken, c.q. haar medewerking in te roepen. Overigens zij opgemerkt, dat de gewezen pleegmoeder van één der kinderen Protestant is.*
- 11 en 12. Het antwoord op deze vragen luidt ontkenend.*
- 13. Deze vraag wordt, uiteraard, bevestigend beantwoord.*
- 14. In verband met hetgeen in antwoord op de vragen 9 en 10 is medegedeeld, ziet de ondergetekende geen aanleiding om een stap als hierbedoeld te doen.*
- 15. Hetgeen hierboven, in het antwoord op vraag 8,*

is opgemerkt omtrent de noodzaak van geheimhouding der genomen opsporingsmaatregelen, geldt evenzeer ten aanzien van de nog te nemen maatregelen. Het antwoord op de onderhavige vraag moet derhalve ontkennend luiden."

Verschillende keren hebben Opperrabbijn Tal en Joodse kerkelijke en andere organisaties zich ten deze tot de hoogste autoriteiten in Nederland, zowel als tot de R.K. Geestelijkheid gewend.

Wij mogen volstaan met hierna afschrift te geven van enige der jongste missiven.

Op 3 Juli 1953 werden de volgende telegrammen verstuurd:

*„Aan Hare Majesteit de Koningin,
SOESTDIJK.*

*„Het Opperrabbinaat voor Nederland,
„De Permanente Commissie tot de Algemene Zaken
„van het Nederlands-Israelietisch Kerkgenootschap,
„De Hoofdcommissie voor de Zaken van het Portugees Israelietisch Kerkgenootschap,*

*„Kennis genomen hebbende van de terugkeer van
„de Kinderen Finaly in Frankrijk, die door hun katholieke verzorgster waren onttrokken aan hun bij rechtmatige uitspraak aangewezen Joodse verzorgers, en
„wier terugkeer geschiedde met medewerking van de Franse regering en de kardinaal van Lyon, wijzen
„Uwe Majesteit er op dat de Joodse gemeenschap in Nederland reeds vijf jaar wacht op de terugkeer van
„de kinderen Anneke Beekman en Betty Meljado, die
„in dezelfde omstandigheden verkeren.*

*„Namens deze gemeenschap doen wij een dringend
„beroep op Uw Majesteit Uwe medewerking er toe te verlenen, gelijk wij ook Uw Ministerraad hebben verzocht, dat deze kinderen aan de rechtmatige verzorgers worden teruggegeven en er thans een einde komt aan de tragische en voor de toekomst der kinderen noodlottige onderduik-situatie, welke deze kinderen nog steeds wordt opgedrongen.*

„Wij hopen dat dit verzoek voor Uwe Majesteit aanleiding moge zijn, Uwe hoge invloed aan te wenden opdat in het Koninkrijk der Nederlanden op dezelfde

*„wijze recht geschiede, als thans onder instemming
„van de gehele wereld in Frankrijk het geval is.*

*Het Opperrabbinaat voor Nederland voornoemd,
J. TAL, Voorzitter.*

*De Permanente Commissie voornoemd,
E. SPIER, Voorzitter,
B. W. DE JONGH, wnd. Secretaris.*

*De Hoofdcommissie voornoemd,
E. A. RODRIGUES PEREIRA, Voorz.
M. S. VAZ DIAS, lid-Secretaris.”*

„Aan de Ministerraad te 's-Gravenhage.

„Het Opperrabbinaat voor Nederland,

*„De Permanente Commissie tot de Algemene Zaken
„van het Nederlands-Israelietisch Kerkgenootschap,
„De Hoofdcommissie voor de Zaken van het Portu-
„gees Israelietisch Kerkgenootschap,*

*„doen naast hun telegrafisch beroep op Hare Majes-
„teit de Koningin, ook een dringend beroep op Uw
„College, de nodige initiatieven te nemen, opdat de
„beide kinderen Anneke Beekman en Betty Meljado,
„die vijf jaar geleden door roof aan hun rechtmatige
„verzorgers zijn onttrokken, thans onverwijld worden
„teruggegeven. De krachtige maatregelen in Frankrijk
„genomen door Regering en Katholieke geestelijk-
„heid, waardoor de kinderen Finaly thans aan de
„noodlottige onderduiksituatie, waarin ook zij ver-
„keerden, zijn onttrokken, zijn voor ons een reden de
„hoop en de verwachting uit te spreken, dat ook in
„Nederland recht zal geschieden.*

*Het opperrabbinaat voor Nederland voornoemd,
J. TAL, Voorzitter.*

*De Permanente Commissie, voornoemd,
E. SPIER, Voorzitter
B. W. DE JONGH, wnd. Secr.*

*De Hoofdcommissie voornoemd,
E. A. RODRIGUES PEREIRA, Voorz.
M. S. VAZ DIAS, lid-Secretaris.”*

**„Mgr. Dr. B. J. Alfrink, Aartsbisschop-Coadjutor
Utrecht.**

**„Nadat door het woord van de Kardinaal-aartsbis-
schop van Lyon de kinderen Finaly aan de hun van
„nature toekomende omgeving zijn teruggegeven, en
„de uitwerking van de invloed der hoge autoriteiten
„der Rooms Katholieke Kerk is gebleken, vertrouw ik
„er op, dat U, Hoogerwaard Heer, Uw invloed wilt
„aanwenden, om de kinderen Anneke Beekman en
„Betty Meljado te helpen terugkeren naar de kringen,
„waar zij behoren.**

**J. TAL, Opperrabbijn,
Plantage Parklaan 9, Amsterdam.”**

Antwoord van de Minister van Justitie.

Op 5 October 1953 werd van Zijne Excellentie de Minis-
ter van Justitie het volgende antwoord ontvangen:

„MINISTERIE VAN JUSTITIE

2e Afdeling A/7e Afd. G.

No. 6900 A.E. 5 's-Gravenhage, 5 October 1953.

Bericht op telegrammen

van: 3 Juli 1953.

**Met verwijzing naar Uw bovenvermelde, respectie-
velijk aan Hare Majesteit de Koningin en de Minis-
terraad gerichte, telegrammen heb ik de eer U over-
eenkomstig de door Hare Majesteit de Koningin
verleende machtiging te berichten, dat de Regering
niet is gebleken, dat de organen, belast met het
onderzoek ter opsporing van de door adressanten
genoemde kinderen, op enige wijze bij de vervulling
van hun taak in gebreke zouden zijn gebleven; dat
integendeel alle maatregelen zijn en worden geno-
men, welke tot de opsporing van deze kinderen kun-
nen leiden en dat er derhalve voor de Regering geen
aanleiding bestaat tot ingrijpen in de gang van het
onderzoek.**

**De Minister van Justitie,
w.g. L. A. Donker.**

**Aan het Opperrabbinaat voor Nederland,
de Permanente Commissie tot de
algemene zaken van het Nederlands
Israëlitisch kerkgenootschap,
Pl. Parklaan 9,
AMSTERDAM.**

Opperrabbijn Tal heeft van de Aartsbisschop-Coadjutor een antwoord ontvangen, volgens hetwelk aan de dames van Moorst is meegedeeld, dat zij aan hun Katholieke levensovertuiging niet de plicht tot achterhouden van het meisje behoeven te ontleen.

Onderhandelingen, die door de advocaat van de familieleden van Anneke Beekman met vooraanstaande Katholieken werden gevoerd leidden tot dusverre evenmin tot enig resultaat.

Resolutie van het World Jewish Congress.

De Derde Plenaire Assemblee van het World Jewish Congress te Genève nam op 11 Aug. 1953 met algemene stemmen de volgende resolutie aan betreffende Joodse oorlogswezen, die in niet-Joodse omgeving worden opgevoed.

„De Derde Plenaire Assemblee van het Joodse Wereld Congres acht het haar diepe verantwoordelijkheid om de aandacht van de beschaafde wereld te vestigen op het ernstige en delicate probleem van Joodse kinderen in verscheidene landen van Europa, die ten gevolge van de oorlog verweesd zijn en nu worden grootgebracht in een geloof, verschillend van het Joodse geloof, dat werd aangehangen door hun ouders, die hun leven lieten.

Het geval van de jongens Finaly moge al een dramatische en sensationele episode hebben gevormd, het is evenwel slechts een enkel van een groot aantal soortgelijke gevallen, die honderden zo niet duizenden Joodse kinderen in verschillende landen van Europa betreffen, welke werden gered of gevonden door niet-Joodse individuen of groepen.

Ondanks de daartoe gedane verzoeken van hun overlevende familieleden en van de georganiseerde Joodse gemeenschap, zijn deze kinderen niet teruggegeven aan hun bloedverwanten, noch is hun het recht geschonken zich te vereenzelvigen met de Joodse geloofsgemeenschap, waartoe hun ouders behoorden.

Wij doen een ernstig beroep op de godsdienstige en wereldlijke leiders en organisaties in die landen om te handelen in overeenstemming met de principes van rechtvaardigheid en zedelijkheid door hulp te bieden teneinde deze kinderen aan de zorg van hun verwanten en van de Joodse gemeenschap terug te geven en

zodoende de herinnering aan de omgekomenen te eren in plaats van te ontwijden.

Wij spreken hierbij onze erkentelijkheid uit dat de jongens Finaly, wier ontvoering zulk een spanning en bitterheid veroorzaakte, thans aan de zorg van hun eigen verwanten zijn toevertrouwd en wij spreken de innige hoop uit, dat de andere kinderen, die in dergelijke omstandigheden verkeren, in staat gesteld zullen worden terug te keren tot hun volk en hun geloof."

Open Brief van Doopsgezinden.

Op 26 en 27 September 1953 vond te Elspeet een Algemene Arbeidssamenkomst van de Gemeenschap voor Doopsgezind Broederschapswerk plaats.

Op deze bijeenkomst werd besloten de volgende open brief aan de Aartsbisschop te richten.

„OPEN BRIEF.

Aan Zijne Hoogwaardige Excellentie de
Aartsbisschop - Coadjutor van Utrecht.

Excellentie,

Toen ondergetekenden op 26—27 September i.l. te Elspeet bijeen waren voor de Algemene Arbeidssamenkomst van de Gemeenschap voor Doopsgezind Broederschapswerk, werd hun aandacht gevestigd op de zaak van de verdwenen Joodse pleegkinderen Anneke Beekman en Betty Meljado.

Zij namen toen het besluit om gezamenlijk een „open brief“ tot Uwe Hoogwaardige Excellentie te richten, aan welk besluit zij thans uitvoering geven door dit schrijven aan U te doen toekomen en tegelijk aan een aantal dagbladen en periodieken ter publicatie aan te bieden.

Zij zagen uit Uw schrijven van 13 Juli 1953 aan Opperrabbijn Tal, dat naar Uw overtuiging Anneke Beekman niet „tegen haar wil om religieuze motieven werd achtergehouden“, terwijl in het bij dit schrijven gevoegde afschrift van Uw schrijven van 3 Maart 1953 aan de voorzitter van de Joodse voogdijvereniging „LE EZRATH HA-JELED“ vermeld wordt, dat aan de Dames van Moorst te Hilversum, die weigeren dit kind aan genoemde vereniging — aan welke de rechtbank de voogdij heeft opgedragen — over te geven „reeds geruime tijd geleden van kerkelijke zijde . . . is medegedeeld, dat zij niet aan hun katholieke levensover-

tuiging een plicht tot achterhouden van het meisje behoeften te ontfangen". In een volgende passage van laatstgenoemde brief wordt dan Uwerzijds verondersteld: „De weigerende houding van de Dames zal dus niet op een vermeende geloofsplicht zijn gebaseerd, maar op de diep menselijke gevoelens van wederzijdse aanhankelijkheid en genegenheid, die tussen de Dames en het meisje zijn gegroeid". Aan het slot van deze brief komt Uwe Hoogwaardige Excellentie dan tot de conclusie: „Indien de Rechtbank heeft gemeend, dat niettegenstaande deze door de omstandigheden ontstane band het meisje van de Dames gescheiden dient te worden, zal het ook de taak van de Rechtbank zijn om deze uitspraak te realiseren". In Uw schrijven aan Opperrabbijn Tal herhaalt U deze conclusie met de woorden: „Het opsporen van bedoeld meisje schijnt Ons een taak van de burgerlijke autoriteiten".

Ondergetekenden zouden naar aanleiding hiervan gaarne het volgende in het midden brengen:

Als Doopsgezinden zijn wij met Uwe Hoogwaardige Excellentie van oordeel, dat er omstandigheden zijn, waaronder iemand mag weigeren een hem door de wereldlijke overheid gegeven bevel op te volgen, en dat niet alleen op grond van een aan een bepaalde religieuze levensovertuiging ontleende „geloofsplicht", maar ook op grond van „diep-menselijke gevoelens", b.v. van de aard als Uwerzijds bij de Dames v. Moorst worden verondersteld.

Wij zijn echter van oordeel, dat bij zulk een weigering — die een geheel uitzonderlijk geval van ongehoorzaamheid tegen de wettige overheid vormt — zeer zorgvuldige overweging van alle in het geding zijnde factoren geboden is. In het onderhavige geval van het Joodse oorlogs-pleegkind Anneke Beekman mag dan ook naar onze overtuiging niet alleen worden gerekend met de „diep-menselijke gevoelens" van de Dames en het door haar met liefde verzorgde pleegkind, maar ook met het zedelijke belang van dit pleegkind, dat met de gezindheid van haar vermoorde ouders behoort te kunnen rekenen en dus in ieder geval van hun religie in volle vrijheid behoort te mogen kennis nemen — en in niet mindere mate met de ook zeer diep-menselijke gevoelens van de Joodse bevolkingsgroep in Nederland — welke door de gang van zaken wel tot het besef moet komen, dat er voor hen in Nederland geen recht te verkrijgen valt, om-

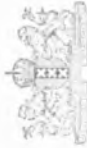
Typ: 391

Uw brief v. 9 Oct 53

Ref: Cfr/1289/BK/58-27

BII.-17/11673

UITTREKSEL

Uit het BEVOLKINGSREGISTER der gemeente AMSTERDAM blijkt, dat:

Meljado, Izak, geboren 24 Februari 1917 te Amsterdam, laatstelijk alhier opgenomen: Retiefstraat 20 huis, op 8 Januari 1944 in de omgeving van Oświęcim overleden, op 26 Juli 1939 te Amsterdam is gehuwd met: van Kreveld, Rosette, geboren 21 April 1918 te Amsterdam, laatstelijk alhier opgenomen: Retiefstraat 20 huis, op 24 September 1943 in de omgeving van Oświęcim overleden.

Van deze echtelieden is alhier één kind bekend, n.l.: I. Meljado, Rebecca, geboren 11 Juli 1940 te Amsterdam, op 23 Januari 1948 van het adres Retiefstraat 35 huis afgevoerd naar 's-Gravenhage, Puych-roklaan 117.

Leges abonnement:

Geëxtraheerd door mij

20 October 1953.

De Burgemeester,
Arn. J. d'Ailly
de Secretaris,
G. C. Spruijt.

Rebecca Melfado, geboren op 11 Juli 1940 te Amsterdam, werd op 9 September 1950 van het bevolkingsregister der gemeente 's-Gravenhage afgevoerd wegens vertrek onbekend waarheen en is sedertdien niet weder in een Nederlands bevolkingsregister opgenomen.

HN

's-Gravenhage, 11 Augustus 1953
Het Hoofd der Rijksinspectie
van de Bevolkingsregisters,

namens deze

De Chef van de Afd. Bevolkingsregister,

Rijksinspectie v.d. Bevolkingsregisters

's-Gravenhage

Leges nr. 433

1953

Salvo H. v. d. H.

W. M. M. M.

Verblijfplaats onbekend . .

dat het grotere en machtigere groepen in Nederland volstrekt niet schijnt te deren, dat de hun toegekende voogdijrechten over kinderen uit hun door de vijand zo zwaar getroffen kring niet blijken te kunnen worden gerealiseerd.

Omdat wij zelf tot een slechts kleine bevolkingsgroep behoren, begrijpen wij deze laatste gevoelens te beter. Uit de door ons hierboven aangehaalde brieven van Uwe Hoogwaardige Excellentie blijkt wel medegevoel met de betrokken Dames, ook wel met het feit, dat Anneke Beekman zich aan haar gehecht moet hebben gevoeld, maar geen besef van de zedelijke verplichting van dit kind tegenover haar vermoorde ouders en allerm minst inzicht in de positie, waarin onze Joodse medeburgers zijn komen te verkeren.

Door de ingevingen van haar persoonlijke, ook voor ons begrijpelijke, gevoelens te volgen hebben de Dames van Moorst kortzichtig gehandeld en onrecht gedaan, niet alleen tegenover de burgerlijke rechter, maar tegenover de allerhoogste zedewet. Dat zij persoonlijk dit niet hebben ingezien is niet onbegrijpelijk, maar juist dáárom was het de plicht van de voorgangers van haar religieuze geloofsgemeenschap haar er op te wijzen, dat zij zedelijk ontoelaatbaar handelden. Door dit na te laten daarentegen maken deze voorgangers zich naar onze mening met hun gehele geloofsgemeenschap medeplichtig aan het hier gepleegde onrecht.

Het is daarom dat wij er bij Uwe Hoogwaardige Excellentie op aandringen, dat Uwerzijds alsnog een duidelijke uitspraak worde gedaan, dat het Geloofsplicht moet worden geacht aan het opsporen van achtergehouden Joodse kinderen mede te werken. Dat geldt uiteraard evenzeer het geval Anneke Beekman, waarmede Uwe Hoogwaardige Excellentie reeds bemoeienis heeft gehad, als dat van Betty Meljado en eventuele andere, waarmede dat tot dusverre niet het geval was. Wij willen hier welbewust spreken van een christelijke geloofsplicht. Jezus' woord luidt: „Voorwaar Ik zeg U, wat gij niet hebt gedaan voor één van deze geringsten, dat hebt gij ook voor Mij niet gedaan” (Mattheus 25 vs 45, vertaling Petrus Canisius). Gedachtig daaraan zeggen wij: de Joodse gemeenschap in Nederland heeft er recht op door de Christenheid bijgestaan te worden in zijn pogingen om zijn

recht gerealiseerd te krijgen. Wij herhalen, dat hier — met wat voor goede bedoelingen dan ook — naar onze overtuiging onrecht geschied is, en dat het ons aller plicht moet worden geacht er toe mede te werken dit te herstellen.

In afwachting van de door Uwe Hoogwaardige Excellentie te ondernemen stappen, verblijven wij met verschuldigde hoogachting,

October 1953.

*Corr.-adres: Ds. Frits Kuiper
Vossiusstraat 42 huis,
Amsterdam-Zuid I.*

De eerste ondertekenaars van de Open Brief waren:

Ds. FRITS KUIPER	AMSTERDAM
K. REINDERS	LAREN (N.-H.)
MEVR. P. REINDERS—KAT	LAREN (N.-H.)
J. BOTTEMA	GRONINGEN
Ir. G. M. LEIGNES BAKHOVEN	KAMPEN
W. KUIPER	COEVORDEN
Mvr. F. E. HUGENHOLTZ—v. d. BAN	LOCHEM
DS. A. VELDSTRA	HALLUM (FR.)
Mej. B. J. P. MENTINKBERG	HAARLEM
Ds. H. B. KOSSEN	IJLST
Mej. W. HOOYKAAS	'S-GRAVENHAGE
Drs. C. P. SIKKEMA	GRONINGEN
G. MÄRKELBACH	BUSSUM
C. H. BLAAUW	AMSTERDAM
P. C. VEER	LEIDERDORP
Mvr. G. VEER—DE WILDE	LEIDERDORP
G. KOEDIJK	RODEN (DR.)
Ds. B. K. HOMAN	OUDE BILDTZIJL (FR.)
C. J. VAN VUURE	HILVERSUM
Mevr. S. J. S. v. d. MERSCH—DE BIE	
LEUVELING TJEENK	AERDENHOUT
Ds. A. G. VAN GILSE	AMERSFOORT
C. P. INJA	BAARN
Ds. D. RICHARDS	BUSSUM
Ds. R. DE ZEEUW	HOUTEN (UTR.)
Mvr. B. A. DE ZEEUW—BRENS	HOUTEN (UTR.)
Mej. Ds. C. E. OFFERHAUS	HAREN (GR.)
J. S. DE ROOS	ZWOLLE
Ds. R. J. FABER	APELDOORN
Mej. M. J. KUITSE	AMSTERDAM
Ds. G. J. W. DEN HERDER	AMSTERDAM
R. DE GROOT	OOSTERWOLDE (FR.)
G. G. S. DE GROOT—v. LIESHOUT	OOSTERWOLDE (FR.)
JOH. M. ROOSTEE	ARNHEM
Mej. A. v. d. HOEK	DE STEEG
Mr. G. W. HAAS	GRONINGEN
Mej. Ds. J. W. ZUIDEMA	IRNSUM (FR.)
E. BLAAUW—GRIFFIOEN	AMSTERDAM

H. AKKERMAN
F. H. DE JONG
Zr. S. WAGENAAR
Mej. P. BAARDA
Mevr. J. F. MAASSEN—BROERE
Dr. Ir. J. H. UHLENBROEK

EDAM
KAMPEN
AMSTERDAM
LUNTEREN
BILTHOVEN
WEESP

Ds. Kater voor de V.P.R.O.

Op 17 October 1953 sprak 's avonds van 19.55 tot 20.00 uur voor de V.P.R.O. (Vrijzinnig Protestantsche Radio Omroep) in de rubriek „Deze Week” Ds. H. J. Kater over de twee verdwenen kinderen. Zijn toespraak luidde:

„Deze week, luisteraars, werd er door een groep Doopsgezinden een open brief gericht aan de Aartsbisschop van Utrecht. Hierdoor werd een zaak in de openbaarheid gebracht, die al geruime tijd in allerlei kringen een punt van gesprek en van zorg uitmaakte, de zaak Anneke Beekman.

Anneke Beekman is een Joods meisje, wier ouders door de Nazi's zijn vermoord. Anneke zelf wist te ontkomen en werd verder opgevoed door 2 Hilversumse dames. Aan de toewijding van deze dames behoeft niet getwijfeld te worden, maar toch droeg op een gegeven ogenblik de rechtbank de voogdij over aan de Joodse voogdijvereniging „Le-Ezrath Ha-Jeled” (d.i. „Tot Hulp van het Kind”), opdat dit meisje zou kunnen worden opgevoed in de lijn, in de traditie van de ouders. Dit is immers een algemeen aanvaarde plichtsplicht, dat men bij de opvoeding van een kind zoveel mogelijk rekening houdt met de wensen van de gestorven ouders.

Vlak na deze uitspraak van de rechter is dit meisje echter verdwenen. Men heeft het dus opnieuw laten onderduiken. Om dit te begrijpen, moet U weten, dat deze dames beiden Rooms-Katholiek zijn. Als U zich dan herinnert, dat zulke dingen veel vaker zijn voorgekomen (ook Frankrijk had zijn geruchtmakende zaak), dan moet U wel tot de conclusie komen, dat er blijkbaar Rooms-Katholieken zijn, die menen, dat als het gaat om het zieleheil van een mens, alle middelen geoorloofd zijn, ook de onwettige. De aartsbisschop heeft, hierover aangeschreven door de Opperrabbijn Tal, alleen maar gezegd, dat iemand aan de Kaholieke levensovertuiging geen plicht tot achterhouden van een kind behoefde te ontfen.

Dit nu vonden de Doopsgezinden, die deze brief schreven, wel wat erg negatief. Zij hadden liever gezien, dat de Aartsbisschop het een geloofsplicht achtte om aan het opsporen van dit achtergehouden Joodse kind loyaal en daadwerkelijk mee te doen. Ik kan het daar volkomen mee eens zijn. Natuurlijk is het waar, dat je vanuit het geloof soms aan een bevel van de overheid ongehoorzaam moet zijn. Men moet immers God meer gehoorzamen dan mensen. Zo was het b.v. in de bezettingstijd een religieuze plicht van de eerste orde om tegen het bevel van de toenmalige overheid een Joods kind te laten verdwijnen. En wellicht zouden wij er goed aan doen om ook nu veel vaker en veel bewuster onze kinderen aan bepaalde invloeden te onttrekken. Want wij laten ze soms maar los, zonder voorbereiding of innerlijke bewapening in invloedsferen, die zonder meer verderfelijk zijn. En dan menen wij misschien, dat de paedagogische deugd van het vrijlaten de onze is, terwijl wij ons in werkelijkheid schuldig maken aan de zonde der onverantwoordelijke slapheid.

U bemerkt wel, dat ik, zolang er nog te kiezen valt, de voorkeur geef aan de methode van de innerlijke bewapening boven die van het laten onderduiken. Misschien ligt hierin wel een typisch verschil tussen de Protestantse en de Roomse visie. Wij zullen een kind liever innerlijk sterk maken en dan vrij laten, terwijl Rome het voor alle zekerheid maar liever isoleert. Gezien de vele ongelukken van onze eigen methode, kan ik me overigens deze Roomse voorkeur best indenken. En toch zeg ik er neen tegen. En dat doe ik zeker in dit geval van Anneke Beekman. In de eerste plaats zullen wij het nooit zo kunnen stellen, dat de levenssfeer van Israel een dergelijk gevaar voor het zieleheil zou betekenen, dat wij een kind per se er voor moeten bewaren. Want wij danken aan Israel juist alles, wat ons zieleheil betreft. Jezus zelf heeft gezegd, dat het heil uit de Joden is. Israel is meer onze moeder dan onze tegenstander, ook al leven wij op dit ogenblik in een zeker conflict, zoals dat wel meer voorkomt tussen ouders en kinderen. Daarom is een correcte houding tegenover Joden en Joodse gemeenschappen wel het allerminste, wat van ons als Christenen verwacht mag worden. Vooral omdat dit er bij komt, dat zelfs die correctheid er eigenlijk nooit geweest is. Eeuwenlang heeft het Joodse

volk geleden onder het onrecht en de gruwelen, die wij, Christenen, het aandeden. Tegenover Israël past ons alleen maar de diepe schaamte en de begeerte iets goed te maken van dat eeuwenoude onrecht. Moge daarom die zaak Anneke Beekman zo spoedig mogelijk uit de wereld worden geholpen.

Ik ben de Doopsgezinden zeer dankbaar, dat zij daartoe het initiatief wilden nemen deze week.

Goedenavond, luisteraars."

Betty Meljado gevonden.

Op Zaterdag 13 Maart 1954 lukte het de Nederlandse Rijksrecherche Rebecca Meljado in een Belgisch klooster op te sporen.

Het Amsterdamse Dagblad „De Telegraaf" berichtte hierover als volgt:

VIJF JAAR NA ONTVOERING UIT DEN HAAG REBECCA MELJADO IN EEN KLOOSTER TERUG GEVONDEN.

Anneke Beekman en verzorgster ontsnapt.

Het vijf jaar geleden uit Den Haag ontvoerde Joodse weesmeisje Rebecca Meljado is terecht.

De Nederlandse Rijksrecherche heeft het 13-jarige oorlogspleegkind, naar wie sinds 5 Mei '48 is gezocht, Zaterdagochtend teruggevonden in een Belgische kloosterschool. Enkele uren tevoren hadden de Rijksrechercheurs in een pensionaat te Banneux (België) nog gepoogd, ook het eveneens sedert jaren vermiste Joodse weesmeisje Anneke Beekman te achterhalen. Haar verzorgster wist echter met het kind op het laatste ogenblik de vlucht te nemen.

OPSPORINGSBEVEL.

Tegen deze vrouw, de 55-jarige Elisabeth M. van Moorst, is een opsporingsbevel uitgevaardigd. Grensposten en vliegvelden zijn gewaarschuwd en de Nederlandse en de Belgische politie zoeken sedert 48 uur in nauwe samenwerking naar haar verblijfplaats.

Verwacht wordt, dat de vrouw wil pogen, onder een valse identiteit terug te keren naar Nederland. Betty Meljado is inmiddels in Nederland gearriveerd en voorlopig ondergebracht in een tehuis van de Voogdijraad.

Met de opsporing van Betty Meljado en de groot-scheepse actie om nu ook het andere verdwenen wees-

meisje te achterhalen, is een sensationele wending gekomen in deze langzamerhand berucht geworden zaak, welke destijds begonnen is met een aantal achtereenvolgende ontvoeringen van de kinderen en die daarna gehuld bleef in een mysterie, waarin het eerst ook de Justitie niet lukte door te dringen.

Waar en hoe is Betty Meljado gevonden? De Nederlandse Justitie wil de naam en de plaats van het Belgische klooster, waar zij werd aangetroffen, niet bekendmaken en ook de rijksrechercheur M. C. de Graaf, die met zijn collega G. Lodder het meisje naar Nederland heeft gebracht, heeft de opdracht daarover te zwijgen.

„Wij slaagden er onmiddellijk na onze komst in, het kind met ons mee te nemen en van de zijde van de leiding van de kloosterschool werd geen enkel bezwaar gemaakt. Daarbij hadden we de volledige medewerking van de Belgische Justitie, die ons een groot aantal gendarmes, ter beschikking had gesteld.”

NIET OVERSTUUR.

„Betty Meljado zag er uitstekend uit. Het kind was niet bijzonder overstuur. Ze kreeg bij haar afscheid een paar zorgvuldig ingepakte pakketjes met kleding. Betty ging gewillig mee in de auto. We hebben later onze reis naar Nederland per trein voortgezet en haar overgegeven aan leden van de Voogdijraad, die haar naar een, uiteraard geheim, adres hebben gebracht.” De rechercheurs zullen Maandag rapporten uitbrengen aan de procureur-generaal te Amsterdam, mr. A. A. L. F. van Dullemen, en aan de minister van Justitie, die zich Dinsdag in de Eerste Kamer nader over de affaire zal uitlaten.

VALSE NAMEN.

„Nadat verscheidene jaren lang geen spoor van de vermiste kinderen was gevonden, zijn vooral in de laatste maanden belangrijke vorderingen gemaakt. Reeds lang was men er van verzekerd, dat Betty en Anneke in Belgische kloosters moesten verblijven en o.m. was dit vastgesteld, door de vroegere pleegmoeder van Betty, mej. Van Hoogdalen uit Heerlen, te volgen, die het kind tussen '47 en '48 tweemaal had ontvoerd.

Ook was gebleken, dat een van de gezusters Van

Moorst uit Hilversum, waar tijdens de oorlog Anneke Beekman was ondergebracht (welk kind „verdwenen” was, toen deze pleegouders het in '49 moesten afstaan), niet meer in haar woning vertoefde en eveneens al onvindbaar was.

De gangen van de relaties van deze zusters werden nagegaan en ten slotte kreeg men sterke aanwijzingen, dat het gezochte meisje met de bewuste mej. Van Moorst onder valse namen in het Institut de la Vierge des Pauvres bij Banneux moest zijn.

OPSPORING.

Na de ontsnapping van de verzorgster met het kind heeft de rijksrechercheur Lodder zich de afgelopen 48 uur in België met de opsporing van het tweetal beziggehouden. Voorlopig echter is nog geen spoor ontdekt, maar in het gehele gebied rond Luik is een groot aantal politiemannen samengetrokken, die de omgeving nauwkeurig nazoeken.

De Belgische politie zoekt haar wegens het opgeven van een valse naam en het bezitten van valse papieren; de Nederlandse Justitie wegens het onttrekken van een minderjarige aan het wettig over haar gestelde gezag, waarop een maximum-straf staat van 9 jaar.

„WEGGELOPEN”.

De nu verdwenen Anneke Beekman was tijdens de oorlog ondergebracht bij de zusters Van Moorst en een van deze zusters, mevr. Langedijk-van Moorst, kreeg na de bevrijding enige tijd de voogdij over het kind toegewezen. Later echter werd haar die ontnomen en het kind werd toegewezen aan de commissie Oorlogspleegkinderen.

Op die dag, 25 Februari 1949, was het meisje echter nergens meer te vinden. „Weggelopen”, zei mevr. Langedijk-van Moorst, en hoewel zij enige tijd in voorlopige hechtenis werd gehouden, heeft zij nimmer de verblijfplaats van het kind bekendgemaakt.

Toen zij vernam, dat Anneke Beekman door haar verzorgster op het laatste ogenblik aan de Justitie was onttrokken, was Zaterdagavond haar commentaar: „Dat vind ik leuk.” Haar andere zusters hielden vol, dat de gezochte mej. E. M. van Moorst rustig en wel in haar woning in Hilversum verbleef, maar juist ergens anders op bezoek was.

De ouders van beide kinderen zijn in de oorlog omgekomen. Nog tijdens de bezetting, in 1943, werd Betty Meljado ondergebracht bij mej. M. van Hoogdalen in Heerlen, maar na 1945 werd door de Commissie Oorlogspleegkinderen bepaald, dat het meisje diende te worden ondergebracht in een Joods milieu.

Toen men aan dit besluit uitvoering wilde geven, begin 1947, bleek het kind in Heerlen onvindbaar te zijn. Korte tijd later werd het echter teruggevonden in Maastricht en Betty werd daarna ondergebracht bij de familie Casseres te Amsterdam.

Op 5 November 1947 bleek het meisje verdwenen te zijn. Het was op weg van school naar huis door een vrouw meegenomen. Na een moeizaam onderzoek werd zij wederom gevonden en wel in Rotterdam, bij mej. Van Hoogdalen; daarna werd het kind ondergebracht in een Joods tehuis te Den Haag. Echter niet voor lang, want ook hier wachtte mej. Van Hoogdalen Betty op weg van het tehuis naar school op om het meisje weer te ontvoeren.

Sinds die dag, 5 Mei 1948, is vruchteloos naar het kind gezocht; wel stond na enige tijd vast, dat Betty Meljado in een Belgisch klooster moest vertoeven.

TEGENWERKING.

Van Joodse zijde is daarna herhaaldelijk bij de R.K. geestelijkheid verzocht, te willen bemiddelen, opdat dit meisje en de inmiddels ook verdwenen Anneke Beekman in Nederland weer onder het wettig over haar gestelde gezag konden worden gesteld.

De reacties op deze verzoeken waren echter zeer teleurstellend en de voorzitter van de centrale commissie tot de Algemene Zaken van het Nederlands Israëlietisch Kerkgenootschap zei Zondag nog tijdens een aan deze zaak gewijde vergadering van de commissie: „Wij zijn bij het zoeken naar de kinderen gestoten op een conglomeraat van krachten, die ons tegenwerken. Hoewel van sommige Katholieke geestelijken medewerking is ondervonden, heeft de Katholieke overheid niet die uitspraken gedaan, welke wij hadden mogen verwachten”...

KLOPJACHT IN DE ARDENNEN.

In de gehele Ardennen is een grootscheepse klopjacht georganiseerd naar de verdwenen Nederlandse mej.

E. M. van Moorst en het meisje Anneke Beekman. Alle Belgische vliegvelden en de grensposten zijn gewaarschuwd naar het tweetal uit te zien en tegelijkertijd wordt tevens het Institut de la Vierge des Pauvres in Banneux zwaar bewaakt.

RAADSELACHTIG.

Op een wel zeer raadselachtige wijze zijn Vrijdagnacht Anneke Beekman en haar verzorgster uit dit pensioonaat verdwenen op hetzelfde ogenblik, dat het voltallige parket van Luik met de rechter van instructie Lejeune aan het hoofd en twee Nederlandse rijks-rechercheurs zich aan deze inrichting vervoegden om de al vijf jaar vermiste Anneke hier weg te halen. Het gebouw was deze Vrijdagnacht bovendien volkomen omsingeld door gendarmerie, maar toen het parket korte tijd later, na toestemming te hebben verkregen van de moeder-overste, het paviljoentje in de grote tuin betraden waar de vrouw en het meisje moesten zijn, vond men alleen nog sporen, die op een zeer overhaast vertrek wezen.

BEDJE NOG WARM.

Het bedje van het kind was nog warm, en het meisje moet zelfs geen tijd meer hebben gehad haar kousen en schoenen aan te trekken. Ze stonden in haar kamer-tje onder een stoel en in de hal hing het pas gestreken wollen jurkje klaar om Zondag tijdens de mis te worden gedragen.

De moeder-overste van het pensioonaat weigerde een gesprek te beginnen over de plotselinge verdwijning van het nu reeds jaren gezochte kind. Een zuster was echter mededeelzamer. Ze vertelde hoe Anneke zes maanden had school gegaan op deze inrichting en dat mejuffrouw Van Moorst, coupeuse van haar beroep, naal- en verstelwerk voor de kinderen van de school verrichtte. Of zij hiervoor ooit loon had ontvangen wist de zuster niet, evenmin of voor het kind schoolgeld was betaald. En op de vraag, waarom nooit iemand gemerkt had, dat vrouw noch kind een Belgische identiteitskaart bezaten — een strafbaar feit in dit land — antwoordde ze: „Men heeft niet gedacht daarnaar te vragen.” Meer tijd had de zuster niet, ze had het druk met het Zondagsbezoek in het pensioonaat.

Overal gingen en stonden deze zonnige middag in het grote park van het instituut ouders met hun kinderen. Alleen in het paviljoentje bleef het stil en duister. Daar zaten twee gendarmes. De gordijnen hadden ze neergelaten . . .

Naar aanleiding hiervan richtte zich het Ned. Isr. Kerkgenootschap tot de aartsbisschop-coadjutor te Utrecht en de Kardinaal te Mechelen met volgende telegrammen:

„Nu bij de tenslotte geslaagde opsporing van het verdwenen oorlogspleegkind BETTY MELJADO door de Burgerlijke Overheden is gebleken, dat bij haar verdwijning en die van haar op het laatste ogenblik weer weggevoerde lotgenootje ANNEKE BEEKMAN onderdelen van Uw Kerkelijke Organisatie medeplichtig zijn doen wij een beroep op Uwe Hoogwaardige Excellentie onverwijld Uw gezag te doen gelden opdat binnen kortst mogelijke tijd thans ook een eind kome aan de voortgezette kinderroof van Anneke Beekman.

*w.g. Nederland Israelietisch
Kerkgenootschap
E. Spier, voorzitter
B. W. de Jongh, wnd. secretaris.*

„Reeds enige jaren zijn twee Nederlandse Joodse oorlogspleegkinderen genaamd BETTY MELJADO en ANNEKE BEEKMAN aan hun voogdij en wettig gezag onttrokken.

Bij de tenslotte geslaagde opsporing in België van het verdwenen meisje Betty Meljado door de Burgerlijke Overheden is gebleken, dat bij haar verdwijning en die van haar op het laatste ogenblik weer weggevoerde lotgenootje Anneke Beekman onderdelen van Uw Kerkelijke Organisatie medeplichtig zijn.

Derhalve doen wij een beroep op Uwe Eminentie om onverwijld Uw gezag ten deze te doen gelden opdat binnen kortst mogelijke tijd thans ook een einde kome aan de voortgezette kinderroof van Anneke Beekman.

*w.g. Nederland Israelietisch
Kerkgenootschap
E. Spier, voorzitter
B. W. de Jongh, wnd. secretaris.*

Uit krantenberichten bleek, dat Kardinaal van Roey op het telegram niet zal ingaan: „er zijn zo vele mensen, zo veel organisaties, die telegrammen en brieven aan de Kardinaal zenden.”

Ook de aartsbisshop-coadjutor van Utrecht heeft het hem toegezonden telegram niet beantwoord, wèl deelde het secretariaat van het aartsbisdom aan het A.N.P. het volgende mede:

„Vanwege de herhaalde vraag of het Aartsbisdom zal antwoorden op het telegram van het Nederlands Israëlietisch Kerkgenootschap betreffende het geval Anneke Beekman, deelt het Aartsbisdom mede, dat een telegram, dat bijna voordat de geadresseerde er kennis van kon nemen, aan de publiciteit van de pers wordt vrijgegeven, klaarblijkelijk eerder is bedoeld om stemming te wekken dan om antwoord te verkrijgen.”
Het standpunt, dat door het Aartsbisdom in deze zaak werd ingenomen, is reeds meermalen uiteengezet, zodat het niet nodig schijnt nogmaals daarop te insisteren. Het is niet de taak van de kerkelijke overheid beslissingen van een burgerlijke instantie uit te voeren. Al spoort de kerk de gelovigen in het algemeen aan te gehoorzamen aan de burgerlijke autoriteit, zij dwingt die gehoorzaamheid niet met kerkelijke sancties af.

De kerkelijke overheid laat aan iedere gelovige de vrijheid van geweten, om in een bepaald geval zich niet aan de beslissing van een burgerlijke instantie gebonden te achten.

Uit de laatste ontwikkeling van dit geval is wel duidelijk gebleken dat het meisje zich vrijwillig aan de beslissing van het Gerechtshof onttrekt, omdat zij blijkbaar het vertrouwde milieu, waarin zij van haar eerste levensjaren af opgroeide en dat met gevaar voor eigen leven haar leven redde, prefereert boven het volkomen nieuwe milieu dat men haar wil opdringen.

Indien het bewuste meisje meent de vrijheid te mogen nemen zich niet aan de over haar toekomst genomen beslissing van de burgerlijke autoriteit gebonden te achten, zal de kerkelijke overheid haar die vrijheid willen en moeten laten.

Zoals het Aartsbisdom er niet aan zou willen medewerken, het meisje tegen haar wil, gedwongen, te handhaven in een Katholiek milieu, zo stuit het evenzeer tegen de borst medewerking er aan te verlenen,

dat het meisje tegen haar zin, gedwongen, wordt overgebracht naar een ander milieu.

Nu de eigen wil van het meisje zo duidelijk is gebleken, kan men zich afvragen of het niet op de weg van de Joodse Gemeente zou liggen om afstand te doen van de voogdij en de achtervolging en opjaging van het meisje te staken, zodat zij zowel de lichamelijke als de psychische rust kan vinden, die zij behoeft.

Kan het belang van het meisje daartoe niet doen besluiten, dan spore men het meisje op tot men het in handen heeft, maar men vrage niet aan anderen het meisje tegen haar zin uit te leveren en men make er geen rel van, die de bevolkingsgroepen van Nederland van elkaar zou kunnen vervreemden."

Het Joodse Kerkgenootschap antwoordde hierop als volgt:

„De Permanente Commissie brengt het volgende ter kennis:

Uit de pers heeft onze Commissie kennis moeten nemen van het standpunt van het Aartsbisdom te Utrecht ten aanzien van het telegram waarin ons Kerkgenootschap een beroep deed op de Aartsbisshop-Coadjutor.

Ons Kerkgenootschap betreurt dat wederom door de kerkelijke overheid een standpunt wordt ingenomen, dat slechts kan dienen om alle Katholieken die bij de verdwijning betrokken zijn te stijven in hun gedrag.

Zowel uit het advies van de Commissie van Oorlogspleegkinderen als de beslissing van de Rechter blijkt, dat het niet in het belang van het kind werd geacht dat het in het pleeggezin bleef.

Het is onmogelijk om te spreken van vrije wil van een kind dat 7 jaar was toen men haar voor het eerst liet verdwijnen en verdwenen is gehouden, totdat dit nu weer door een verblinde verzorgster meegesleept wordt van schuilplaats naar schuilplaats.

Wij protesteren tegen de onware en tendentieuze terminologie waarbij de woorden „opjagen“, „achtervolging“ en „uitlevering“ van het meisje worden gebruikt. Het zijn de schuldigen aan de verdwijning die zich in flagrante strijd met recht en wet aan een jonge kind-ziel vergrijpen. Alleen de wettige voogd en niemand anders dan de voogd dient te beslissen over de maat-

regelen in belang van de psychische rust van de meisjes.

Onze commissie betreurt het er op te moeten wijzen, dat de aanleiding tot onze telegrammen in de eerste plaats gelegen is in medewerking van Katholieke geestelijken en instellingen bij doop en verdwijning van een kind van orthodox Joodse ouders.

Daardoor werden onze vermoedens, die tot nu toe door de kerkelijke autoriteiten in twijfel werden getrokken, bewaarheid. Wij achten het onze taak hierop bij het hoogste kerkelijk gezag de aandacht te vestigen.

Tenslotte wijzen wij er op, dat het niet onze actie is, die een „rel” veroorzaakt, maar de ontstellende feiten. Zowel de kindbescherming als de rechtsstaat zijn hierbij in het geding en daarom kunnen en zullen wij niet zwijgen.”

(Het Portugees Israelietisch Kerkgenootschap heeft zich bij bovenstaande verklaring aangesloten).

Om een indruk te geven hoe de Nederlandse Pers op het verdwijnen van de kinderen ANNA HENRIETTE BEEKMAN en REBECCA MELJADO heeft gereageerd, voegen wij aan onze uiteenzettingen enige publicaties toe.

Uit „Het Parool” dd. 5 Maart 1953:

WAAR IS ANNEKE BEEKMAN?

*Joods weesmeisje reeds drie jaar verdwenen.
Katholieke opvoedsters weigeren informatie.*

„Sinds 25 Februari 1949 is een Joods meisje, Anneke Beekman geheten, dat tot die datum bij haar oorlogspleegouders, de dames Van Moorst te Hilversum verbleef, op geheimzinnige wijze uit de woning dezer pleegouders verdwenen. De afgelopen drie jaar zijn door de justitie en politie voortdurend pogingen gedaan om het verdwenen meisje, dat tijdens haar verdwijning negen jaar was en dat dus thans twaalf moet zijn, op te sporen. Alle nasporingen zijn evenwel vruchteloos gebleven, daar men van bepaalde zijde geweigerd heeft de voor het ontdekken van de verblijfplaats van het meisje noodzakelijke medewerking te verschaffen.

ANNEKE BEEKMAN werd een paar maanden na de Duitse inval in ons land t.w. op 21 November 1940, uit orthodox-Joodse ouders geboren. Toen de antisemitische maatregelen van de Duitse bezettingsautoriteiten een hoogtepunt bereikten, hebben mensen van de Nederlandse verzetsbeweging het kindje aan de greep der jodenjagers weten te onttrekken. Het werd in Juni 1943 bij de dames Van Moorst te Hilversum ondergebracht, die het liefderijk opnamen en goed verzorgden. De heer en mevrouw Beekman, vader en moeder van Anneke, vielen in handen van de Gestapo, en werden gevankelijk weggevoerd. Zij zijn nimmer teruggekeerd, zodat Anneke verweesd achterbleef.

Zoals bekend is, werden na het einde van de oorlog alle oorlogspleegekinderen, wier ouders niet waren teruggekomen, ingevolge het K.B. F. 137 van 13 Aug. 1945 aan de daarbij ingestelde Commissie voor Oorlogspleegekinderen (O.P.K.) toevertrouwd. O.P.K. moest voor de haar toevertrouwde kinderen rechterlijke uitspraken tot voogdij-opdracht uitlokken; zo lang er geen rechterlijke uitspraak was, had O.P.K., waarin een niet-Joodse meerderheid benoemd was, het recht alle door haar noodzakelijk geachte beslissingen over de haar toevertrouwde oorlogspleegekinderen te nemen.

Ten opzichte van Anneke Beekman heeft O.P.K. reeds spoedig na Augustus 1945 bepaald, dat het kind uit het katholieke milieu van de ongehuwde dames Van Moorst naar een Joods-orthodox gezin overgebracht diende te worden. In de eerste plaats werd dit gewenst geacht, omdat men als vaste stelregel had aangenomen, dat achtergebleven kinderen zoveel mogelijk overeenkomstig de godsdienstige overtuiging van de weggevoerde ouders opgevoed behoorden te worden, terwijl het evenmin gewenst geacht werd, dat het meisje in een pleegtehuis zou blijven, dat ingevolge van het ongehuwd zijn der dames Van Moorst niet als een volledig gezin beschouwd kon worden.

VERZET.

De dames Van Moorst verzetten zich tegen dit besluit van O.P.K. Enerzijds hadden zij zich aan het opgroeiende meisje gehecht, zodat het haar zwaar viel

afstand van het kind te doen. Anderzijds meenden zij, dat Anneke, die door hen met katholieke opvattingen grootgebracht werd, rooms behoorde te blijven.

Zij richtten zich in 1947 met een protestbrief tot de toenmalige minister van Justitie en weigerden het kind aan O.P.K. af te geven. Toen O.P.K. in Juli 1947 ernst met de zaak wilde maken en het kind bij de dames Van Moorst weg wilde doen halen, bleek het kind verdwenen. De dames hadden het meisje laten onderduiken!

In October 1947 heeft O.P.K. toen een klacht bij de Officier van Justitie te Amsterdam tegen de dames Van Moorst ingediend wegens het onttrekken van een minderjarige aan het ouderlijk c.q. voogdijgezag. Deze klacht verzandde evenwel bij de justitie.

Ongeveer tezelfdertijd stelde O.P.K. zich in verbinding met het Episcopaat. Men verzocht de aartsbisshop om zijn tussenkomst. De aartsbisshop liet de zaak aan het beleid van de deken van Hilversum over. Deze weigerde de dames Van Moorst onder druk te zetten. Ook later bleek, dat deze priester niet bereid was zijn medewerking te verlenen om het verdwenen kind op te sporen.

OPGEDOKEN.

In verband met deze ervaringen besloot O.P.K. daarop eerst een voogdijopdracht van de rechter te vragen, waarbij overplaatsing van Anneke naar een reeds in 1945 hiervoor uitgezocht Joods-orthodox gezin in de bedoeling lag. Op 25 Februari 1948 diende de zaak voor de rechtbank te Amsterdam. Anneke, die intussen acht maanden ondergedoken was gehouden, kwam vlak voor de zitting weer te voorschijn. Bij de behandeling van de rechtbank heeft de president de pleegdames ernstig onderhouden over het doen onderduiken van het kind. Een der rechters toonde zich zeer verontwaardigd, dat de dames het Joodse meisje mee hadden laten lopen in een katholieke processie. De dames gaven echter blijk niet in te zien hoe onbehoorlijk zij zich gedroegen. Op een desbetreffende vraag van een der rechters verklaarden zij, dat zij niet bereid waren om de zaak in der minne te regelen! Tot verbazing van alle betrokkenen wees de rechtbank niettemin de voogdij aan mej. G. M. van Moorst toe. Dit geschiedde op 16 Juni 1948.

O.P.K. ging onmiddellijk in beroep.

Op 16 November diende de zaak opnieuw, thans voor het gerechtshof te Amsterdam. De president van het Hof, jhr. mr. v. d. Does de Willebois, gaf mej. Van Moorst bij deze gelegenheid een scherpe terechtwijzing over het doen onderduiken van het kind.

— Weet u wel, dat dit een strafbaar feit is, waarop jaren gevangenisstraf staat? hield hij haar voor.

— Dat heb ik er voor over!, luidde het uitdagende antwoord van de pleegmoeder.

OPNIEUW ZOEK.

Op 24 November 1948 deed het Hof uitspraak. Het vernietigde de uitspraak van de Rechtbank en droeg de voogdij op aan O.P.K.

De dames Van Moorst gingen daarop bij de Hoge Raad in cassatie. De Hoge Raad verwierp het cassatieberoep op 25 Februari 1949, waarmede O.P.K. dus definitief in het gelijk gesteld werd.

Dezelfde dag, dat de Hoge Raad zijn beslissing nam, vervoegde de recherche zich 's ochtends vroeg aan het huis in de Julianalaan in Hilversum om Anneke te halen.

Het kind bleek evenwel opnieuw verdwenen. Een dag tevoren had men het nog in de omgeving gezien. De dames Van Moorst hadden het blijkbaar beter gevonden niet op de uitspraak van de Hoge Raad te wachten. Anneke Beekman was nergens meer te vinden.

Eindelijk greep de justitie toen in. Drie van de dames Van Moorst werden gearresteerd, verdacht van het onttrekken van het minderjarige kind aan de wettige verzorgsters. De dames verklaarden echter, dat zij niet wisten, waar het meisje gebleven was. Anneke was weggelopen, deelden zij mede . . .

Na enige weken heeft de justitie de arrestanten toen weer vrij gelaten. Men durfde de zaak blijkbaar niet consequent aan te vatten. Wel bleef men zoeken naar de verblijfplaats van het meisje, maar het schijnt, dat dit onderzoek tot volkomen negatieve resultaten heeft geleid.

BRIEVEN GEWEIGERD.

Sindsdien is de Stichting O.P.K. opgeheven. Krachtens nieuwe wetsbepalingen kwamen de bescherm-

lingetjes van O.P.K. onder de Voogdijraad te ressorteren. De Voogdijraad stelde aan de Rechtbank voor, Anneke Beekman onder de voogdij te plaatsen van de Joodse vereniging „Le-Ezrath Ha-Jeled". De Rechtbank besliste 3 Mei 1950 dienovereenkomstig. Niemand heeft tegen deze beslissing appèl aangetekend, zodat de bedoelde Joodse vereniging wettelijk in een onaantastbare positie staat.

Niettemin is Anneke Beekman niet meer te voorschijn gekomen. De Joodse vereniging heeft zich enige malen tot de dames Van Moorst gewend, maar alle brieven bleven onbeantwoord en aangetekende stukken kwamen geweigerd terug.

Drie jaar lang is het meisje nu al verdwenen. Waar heeft men haar heengevoerd? Bevindt zij zich ergens bij een andere katholieke familie in Nederland? Of is het kind wellicht in het een of andere klooster opgesloten? Heeft men haar misschien naar het buitenland gebracht? Politie en justitie hebben tot nog toe op deze vragen geen antwoord kunnen geven. De dames Van Moorst houden hun mond en de priesters, die van de feiten op de hoogte moeten zijn, zwijgen eveneens. Kan dit alles in het jaar Onzes Heren 1953 in een democratische rechtsstaat? Het is hoogst merkwaardig!"

Uit de Gazet van Limburg d.d. 9.3.1953:

„NEDERLANDSE AFFAIRE-FINALY

**Pleegouders zouden Joods kind hebben laten
verdwijnen.**

(Van onze correspondent)

„Het Parool" heeft op sensationele wijze de vraag beantwoord: „Waar is Anneke Beekman?" Die Anneke is volgens de redactie een Joods weesmeisje, dat reeds gedurende drie jaar is verdwenen als gevolg van het optreden van de katholieke opvoedsters. Alle nasporingen zijn evenwel vruchteloos gebleven, daar men — aldus de Amsterdamse redactie — van bepaalde zijde geweigerd heeft de voor het ontdekken van de verblijfplaats van het meisje noodzakelijke medewerking te verschaffen.

Er volgt dan nog een omstandig verhaal, dat afkomstig schijnt te zijn van een persconferentie, waar dr.

Herzberger bepaalde mededelingen zou hebben gedaan. In elk geval heeft dr. Herzberger zich dezer dagengewend tot de katholieke jurist mr. Diederichs te Amsterdam met de mededeling, dat hij als voorzitter van de Joodse vereniging „Le-Ezrath Ha-Jeled” van plan was het meisje, dat onder voogdij van die vereniging was gesteld, op te sporen. In verband daarmee werd aan mr. Diederichs verzocht contact te zoeken met de katholieke geestelijkheid ten einde op de hoogte te komen van de plaats, waar Anneke Beekman thans verblijf houdt.

Intussen heeft „Het Parool” geinsinueerd, dat de priesters van de feiten op de hoogte moeten zijn, maar dat ze zwijgen. Dat is een ernstige beschuldiging, in verband waarmee we ons tot de hier bedoelde geestelijkheid hebben gewend. Van zeer bevoegde zijde hebben we nu vernomen, dat de geestelijkheid uiteraard geen druk kan uitoefenen op pleegouders, die wegens uitspraak van de Hoge Raad het kind weliswaar aan de voogdij van de Stichting O.P.K. (Oorlogspleegkinderen) behoorden over te dragen, maar die nochtans niet in geweten verplicht zijn, het meisje af te staan. Vanwege het Aartsbisdom heeft men zich met dit standpunt van de geestelijkheid verenigd en daarvan is in een brief kennis gegeven aan dr. Herzberger.

ONJUIST.

Het is onjuist, als Het Parool beweert, dat Anneke Beekman destijds is opgepakt. De Joodse ouders hebben, toen zij door de Gestapo werden weggevoerd (en ze zijn helaas nooit teruggekomen!) het meisje persoonlijk ter opvoeding gegeven aan de dames Van Moorst die hun naaste en bevriende burens waren. De pleegouders hebben hun belofte gestand gedaan: tussen hen en het kind is een hechte band ontstaan, zodat het voor de hand lag, dat zij — toen na de bevrijding een Nederlands comité het kind kwam opeisen — Anneke niet klakkeloos wilden afstaan. Maar het is niet waar, dat zij het kind in Hilversum hebben laten dopen.

Dat het meisje op de dag der beslissing vanwege de Hoge Raad naar elders werd overgebracht is een zaak van de dames in kwestie. De geestelijkheid staat hier geheel buiten en van haar kan men kwalijk verlangen, dat ze nu op verzoek van een voogdij-instantie politiediensten gaat verrichten. Want dat is het toch prac-

tisch, als men van haar verlangt, de tegenwoordige verblijfplaats van Anneke Beekman op te sporen."

Uit de Volkskrant dd. 10 Maart 1953:

AL TE VEEL LIEFDE

„Het Nieuw Israëlietisch Weekblad heeft onthuld, dat er ook in Nederland minstens één zaak-Finaly bestaat.

De verhalen uit Frankrijk — een tikkeltje romantisch en gemoedelijk vanwege de merkwaardige karaktereigenschappen der Basken — vertelden ons over twee Joodse kinderen, die, als oorlogswezen door katholieken opgevoed, thans weer worden opgeëist door familieleden. Het gerechtelijk bevel daartoe uitgevaardigd, werd beantwoord met een regelrechte ontvoering der kinderen naar Spanje, waar zij thans in een klooster zitten ondergedoken.

In Nederland confronteert men ons thans met feiten, waarover men slechts z'n pijnlijke verbazing kan uitspreken.

Toen in Frankrijk de kinderen Finaly zich nog koesterden in de zorgen van hun Baskische pleegmoeder, lag er bij de Nederlandse minister van Justitie al een telegram, dd. 1 April 1949, van een opperrabbin, waarin deze vaststelt, dat het rechtsprincipe om aan een kind voogdij te verlenen overeenkomstig de godsdienstige overtuiging der ouders, indien het Joodse oorlogspleegkinderen betreft, in toenemende mate door de commissie-Oorlogspleegkinderen en op de voet van haar rapporten door de rechtspraak met voeten wordt getreden. Het telegram verzocht energieke maatregelen tot opsporing van twee met name genoemde o n t v o e r d e Joodse kinderen.

Ontvoering nu is een wetsovertreding, waarmee de Nederlander allerminst vertrouwd is. Zij past in het geheel niet in de rustige ordening waarmee de veiligheid van het openbare leven hier wordt verzekerd.

De zaak-Bertha Hertogh was mede dáárom naar Nederlands gevoel onverkwikkelijk. Thans verneemt men, dat een twaalfjarig meisje reeds enkele jaren geleden door haar gewezen pleegmoeder tot driemaal werd ontvoerd, de laatste keer op straat in een taxi werd getrokken en is verdwenen. Feiten om van te schrikken. Het kind was op wens van de commissie-Oorlogspleegkinderen — een instelling die naar men in Joodse kringen aanneemt eerder geneigd is anders-

om te beslissen — toegewezen aan een Joods gezin, waarbij de commissie zelf door de rechtbank de voogdij over het kind kreeg toegewezen. De vorige pleegmoeder, een ongehuwde vrouw, die zich zeer aan het kind had gehecht, heeft zes maanden gevangen gezeten, maar werd tenslotte weer vrijgelaten. Hetzelfde gebeurde met twee dames, die een ander, thans twaalfjarig meisje, na het liefderijk te hebben verzorgd, weer moesten afstaan aan een Joods milieu. Zij werden gevangen gezet, nadat ook dit kind was ontvoerd. Het woont al sinds enkele jaren — zo zegt het Nieuw Israelietisch Weekblad — ondergedoken in een Belgisch klooster.

Inmiddels heeft men van Joodse zijde aan een katholieke jurist het verzoek gedaan om contact te zoeken met de geestelijkheid, teneinde aldus op de hoogte te komen van de verblijfplaats van het ontvoerde meisje.

Men kan over deze kwestie verschillend oordelen — er zijn nog talrijke andere gevallen, waarin sprake is van het dopen en katholiek opvoeden van Joodse kinderen, tegen de bekend-zijnde wens van de overleden ouders in. De gevallen liggen ook te gecompliceerd om er een vierkant oordeel over te kunnen uitspreken. Het komt ons echter voor, dat op de eerste plaats in alle voorkomende gevallen rekening moet worden gehouden met de harmonische gemoedsgesteldheid van het kind, dat heeft leren leven in een gezin, waarin het zich thuisvoelt. Dit gezin of dit milieu kan dat van een katholiek pleegouder zijn, ook dat van Joodse verwanten of vrienden van de vroegere ouders. Het is dan de Wet, die hier moet helpen in de juiste oplossing te voorzien. Zodra de rechtbank een beslissing heeft genomen, dient daaraan streng de hand te worden gehouden. Meer dan aan al te veel liefde van een pleegouder, meer dan aan zieltjeswinnerij. De harmonische opvoeding van een kind wordt niet gediend, met fanatieke ontvoeringen en even fanatieke onderduikpartijen. Want dan is vóór alles het kind de dupe, dat dan wel definitief is gescheiden ook van degene van wie het oprecht heeft gehouden of leren houden.

Aan de andere kant mag men van de katholieke geestelijkheid thans geen politiediensten verlangen, omdat zij uiteraard met de ontvoering niets te maken heeft. Zoals het ook vaststaat, dat deze geestelijkheid geen druk kan uitoefenen op pleegouders, die na een

uitspraak van de Hoge Raad hun pleegkind weliswaar aan de Stichting Oorlogspleegkinderen behoorden over te dragen, maar nochtans niet in geweten verplicht zijn dit kind ook af te staan. Vanwege het aartsbisdom heeft men zich met dit standpunt verenigd.

Dat deze ons inziens normale en gezonde zienswijzen niet eerder in onze pers tot uiting zijn gekomen, ligt niet aan deze pers maar aan het feit dat men in Frankrijk sneller en beter de openbare mening te hulp heeft geroepen dan hier te lande.

Het zal na vier jaren moeilijker dan ooit zijn deze zaak recht te trekken. Toch is dit nodig, wil men voorkomen dat wet en rechtsbeslissing tot een aanfluiting worden gemaakt."

Uit „Vrij Nederland" d.d. 21 Maart 1953:

„VERDRAAGZAAMHEID

Waar zijn en waar behoren Anneke Beekman en
Rebecca Meljado?

Toen onlangs de Franse kranten vol stonden over het geval der Joodse oorlogswezen Finaly, die door hun rooms-katholieke pleegmoeder werden ontvoerd om ze te onttrekken aan hun inmiddels door de rechter met de voogdij over hen belaste familie, heeft ook in Nederland de publieke opinie zich daarmee bezig gehouden. Tevens is er toen de aandacht op gevestigd, dat ook Nederland zijn „geval-Finaly" kent; ook in Nederland zijn twee Joodse oorlogswezen — meisjes, thans ongeveer twaalf jaar oud — door pleegouders onttrokken aan het over hen gestelde wettige gezag.

Het ene meisje, Anneke Beekman, dochter van orthodox-Joodse ouders, werd tijdens de oorlog via een illegale werkster geplaatst bij drie ongehuwde r.k. dames in Hilversum. Na de bevrijding werd het kind, evenals alle andere oorlogspleegkinderen, toevertrouwd aan de Commissie voor Oorlogspleegkinderen („O.P.K."); deze Commissie achtte overplaatsing van het kind naar een Joods volledig gezin gewenst. De zaak, die jaren duurde, kwam voor de rechtbank, gerechtshof, Hoge Raad. Anders dan de rechtbank achtte het gerechtshof de overplaatsing van het meisje noodzakelijk. De pleeg-„moeders" wendden zich tot de Hoge Raad die evenwel de beslissing van het gerechtshof — voogdij-opdracht over het kind aan O.P.K. zelf, ter overplaatsing van het meisje naar een met name

genoemd Joods gezin — handhaalde.

Wat deden de pleegmoeders? Tot tweemaal toe lieten zij het kind „onderduiken”. En alle pogingen die in het werk zijn gesteld om dit ongelukkige leven-in-het-verborgene voor dit Joodse weesje te doen eindigen, bleven vruchteloos. De politie heeft het kind niet gevonden tot dusverre en zelfs pogingen om met de dames over het lot van het kind te spreken, stuitten af op haar mededeling, dat het kind op eigen gelegenheid is weggelopen en dat zij — ex-pleegmoeders — niet weten waar het kind is. Gelove het wie wil. Dat zij, die zo aan het kind verknocht heten te zijn, de politie of kinderpollitie hebben verzocht, het meisje op te sporen, is althans niet gebleken . . .

Het andere verdwenen meisje, Rebecca Meljado, verbleef bij een alleenwonende ongehuwde vrouw, die zich niet ontzien heeft het kind tot driemaal toe te ontvoeren of te laten ontvoeren. De laatste keer verscheen een vrouw — waarschijnlijk „pleegmoeder” zelf — per taxi bij de school van het meisje; en in die taxi is het kind ontvoerd.

Dit alles gebeurde in het na-oorlogse Nederland. En nu is merkwaardig de reactie op deze misdrijven — want dat zijn het naar Nederlands recht — van sommige kranten. Het is om die reden, dat wij boven dit stukje het woord VERDRAAGZAAMHEID zetten. En dan denken wij aan het artikel, dat pater S. Jelsma M.S.C. onlangs in dit blad onder deze titel schreef:

„Verdraagzaamheid heeft te maken met respect voor de menselijke persoonlijkheid. Dat respect moet de g e h e l e mens omvatten: zijn persoonlijke vrijheid en eigen verantwoordelijkheid, maar óók zijn onrustig zoeken naar waarheid” . . .

Wat zien wij in de hier behandelde gevallen? Dat de jongens Finaly en de meisjes Beekman en Meljado op een leeftijd, waarop zij nog niet zelf kunnen kiezen, waarop hun persoonlijkheid nog niet is gevormd, waarop zij zich nog geen verantwoordelijkheid (ook tegenover hun eigen, door misdadige bezetters vermoorde ouders!) bewust kunnen zijn, gedwongen worden te leven in voor de ontwikkeling van de persoonlijkheid uiterst ongunstige omstandigheden; ten eerste: „ondergedoken”, d.i. in een sfeer van angst, vrees-voor-verraad, vrij zeker onder een valse naam; ten tweede: in een deze Joodse kinderen opgedrongen godsdienst. Men zegge niet: de kinderen wilden zelf

deze andere godsdienst; immers de kinderen, speelbal in de strijd waarin zij door deze pleegmoeders zijn gewikkeld, kunnen op dit ogenblik niet anders „willen”. Maar aan deze „wil” ontbreekt wel ieder element van vrijheid.

Wij spraken van de merkwaardige reacties in sommige en wel vooral rooms-katholieke kranten. Plaatsruimte gebiedt ons, hier met een greep uit 't vele te volstaan.

Begint „De Volkskrant” met vast te stellen, dat, zodra de rechtbank een beslissing heeft genomen, hieraan streng de hand moet worden gehouden . . . „meer dan aan al te veel liefde van een pleegmoeder, meer dan aan zieltjeswinnarij” en wijst deze krant er verder terecht op, dat „de harmonische opvoeding van een kind niet wordt gediend met fanatieke ontvoeringen en even fanatieke onderduikpartijen” . . . „minder duidelijk is de slotsom waartoe dit blad komt, en wel deze, dat deze pleegmoeders „na de uitspraak van de Hoge Raad hun pleegkind weliswaar aan de Stichting Oorlogspeelginderen behoorden over te dragen, maar nochtans niet in geweten verplicht zijn dit kind ook af te staan” . . .

Aanmerkelijk sterker — en nog onbegrijpelijker — drukt een aantal andere kranten, zoals „Het Nieuwe Dagblad” (Rotterdam), „De Maasbode”, „Dagblad de Stem” (Breda) zich uit. Deze gaan namelijk niet uit van het standpunt, dat deze oorlogspelegmoeders een Joods kind ter opvoeding aanvaardden, dat zij dus als Joods kind in zijn waarde moesten laten en als Joods kind behoorden terug te geven aan ouders of familie, dat zij in elk geval de mogelijkheid, de vrije keuze moesten geven, als Joods mens verder te leven . . . neen: deze publicisten houden zich ernstig bezig met de vraag of de dames „haar geweten geweld aandeden, wanneer zij het kind afgaven” (aan de wettige voorgeden!) „Gelukkig” komt men tot de conclusie dat dit (geweld aandoen aan het r.k. geweten) niet het geval is. „Hier was” aldus bijv. „Het Nieuwe Dagblad”, „sprake van force majeure” (door de uitspraak van de hoogste Nederlandse rechter, namelijk). En wij vernemen verder, dat ook de aartsbisschop, wiens bemiddeling was ingeroepen, zich met dat standpunt heeft kunnen verenigen . . . Maar de kinderen blijven zoek!

Het komt ons voor, dat het zowel uit een oogpunt van verdraagzaamheid in zaken van geloofsovertuiging, als van het belang der rechtsorde in het alge-

meen en van kinderbescherming in het bijzonder zaak is, de opsporing dezer „verduisterde“ kinderen met kracht aan te vatten en door te voeren. Hier staat een Nederlands belang van de eerste orde op het spel.”

Uit het „Nieuw Israelietisch Weekblad“ d.d. 15 Mei 1953:

„HETZELFDE . . . maar anders.

De minister van Justitie, mr. L. A. Donker, heeft geantwoord.

„Het Nieuw Israelietisch Weekblad“ van 8 Mei j.l. bevat een hoofdartikel over het verdwijnen van kinderen in Nederland. Het gaat opnieuw over het ons allen bekende, maar nog steeds voor aan Nederlandse maatschappijen gewende Nederlandse Joden, ongelooflijk schijnende feit, dat twee Joodse kindertjes, Anneke Beekman en Betty Meljado, in Nederland onvindbaar gemaakt kunnen worden, met opzettelijke negering van de rechterlijke beslissing omtrent deze minderjarigen. Het is nu vier jaar.

De gerechtelijke molens van Nederland malen ook wel eens vlugger en beter.

„Het Christelijk Nationale Friesche Dagblad“, ook van 8 Mei j.l., bevat eveneens een artikel over het verdwijnen van kinderen in Nederland. Geen hoofdartikel, maar dat is in dit geval ook niet nodig.

Het luidt aldus:

„Voor het Gerechtshof te Leeuwarden diende Donderdagmiddag de zaak tegen de 45-jarige arbeider Hendrik P. uit De Kiel, die zich verantwoorden moest, wegens het onttrekken van een kind aan de nasporingen van politie en justitie. Een gevangenisstraf van vier jaar was de eis van de Proc.-generaal, die deze zaak „bijzonder droevig“ noemde. Als grootvader had verdachte, die niet ter zitting was verschenen, een baby van enkele uren, met toestemming van zijn ongehuwde dochter, meegenomen en aan derden gegeven. Dit gebeurde in Juni 1951 en sindsdien is het kind onvindbaar voor politie en justitie.

Ter zake van dit misdrijf had de Asser rechtbank verdachte vrijgesproken van het hem ten laste gelegde, doch gelet op de zedelijke en maatschappelijke belangen, die hiermede gemoeid zijn, wilde de Procureur-generaal bij het Hof meegaan met de eis van de

Officier van Justitie te Assen, die tegen verdachte vier jaar had geëist."

Tot zover het „Friese Dagblad”.

Het schijnt, dat degeen, die een kind aan de nasporingen van politie en justitie onttrekt, toch wel een strafbaar feit pleegt en dat hiermede zedelijke en maatschappelijke belangen gemoeid zijn. De justitie is tenminste in actie en in hoger beroep wordt opnieuw een gevangenisstraf van vier jaar geëist.

Er zou op zich zelf wel aanleiding zijn, om de minister van Justitie nieuwe vragen voor te leggen.

Maar het antwoord zal dan wel evenzeer „sober en laconiek” zijn. Zoals het „Nieuw Isr. Weekblad” het formuleert: „Men mag misschien van een bewindsman niet anders verwachten; men kan ook begrijpen, dat hij zijn ondergeschikten in bescherming neemt en zijn voorgangers dekt.”

Maar een stap verder brengt ons dit niet.

Justitia betekent in beide gevallen hetzelfde: Gerechtigheid.

Hetzelfde . . . maar anders.”

Uit „Nieuwe Rotterd. Courant” d.d. 20 Juni 1953:

„CRITISCH COMMENTAAR

Sinterklaas is nog ver weg nu we omtrent de langste dag leven.

Toch moeten we herhaaldelijk aan die bejaarde bisschop denken. Niet wegens de geschenken die hij ons als wij zoet zijn geweest altijd brengt. Maar wel omdat hij stoute kinderen mee naar Spanje neemt. Zwarte Piet stopt ze in een zak en heeft er dan een hele sjouw aan.

Mag dat zo maar, hebben wij ons vroeger wel eens afgevraagd. Wat vinden de vaders en moeders daar van? En die vraag hebben wij ons de laatste tijd meer dan eens wederom gesteld. Want er zijn weer kinderen meegenomen naar Spanje: wij bedoelen de ingewikkelde affaire van de Franse kinderen Finaly, Joodse onderduikertjes uit de oorlogstijd, die de oorlogspleegmoeder niet aan de familie wil teruggeven.

Die kinderen zijn in Spanje.

De r.k. geestelijkheid is er bij betrokken en heeft toegezegd haar best te zullen doen om de kinderen terug in Frankrijk te krijgen.

Er is al veel over geschreven. Het geval staat dan

ook niet op zichzelf. In België heeft zich iets dergelijks voorgedaan. En Nederland heeft zijn soortgelijke zaken. Twee gevallen van Nederlandse Joodse oorlogspeegkinderen, die aan het wettig gezag onttrokken worden gehouden, zijn bekend. Wij weten niet of die kinderen helemaal in Spanje zitten. Het is best mogelijk, dat zij zich dichter bij huis ophouden. Maar in elk geval zijn ze zoek, althans voor de wettige voogden.

In het ene geval, dat van het meisje Meljado, is er een te Heerlen wonende protestantse pleegmoeder in het spel, een alleen wonende vrouw. Het andere geval, dat van het meisje Beekman, heeft zich te Hilversum afgespeeld. Hier betreft het een r.k. pleegmoeder, of beter: r.k. pleegmoeders.

Het meisje was n.l. in de oorlog, toen de ouders weggevoerd werden, ondergebracht bij enige samenwonende zusters.

Na de oorlog — de ouders zijn niet teruggekeerd — kreeg de Commissie Oorlogspeegkinderen te beslissen wat er met het meisje moest gebeuren. Er is over de beslissingen van die commissie soms heel wat te doen geweest. Misschien herinnert men zich, dat er een stroming was, die alle Joodse oorlogspeegkinderen terug naar „de Joodse gemeenschap” wilde hebben. Anderen waren van oordeel, dat men een kind niet zonder schade uit het pleeggezin, waar het zich veilig genesteld voelde, kon weghalen. Een dergelijke strijd is er over het meisje Beekman niet gevoerd. Zonder moeite is beslist, dat het meisje niet op haar onderduikadres zou blijven.

Een Rotterdamse Joodse familie werd bereid gevonden het kind op te nemen.

Wij zullen het geval niet in details ophalen. Volgende is te releveren, dat de rechtbank te Amsterdam een voogdijvoorziening ten gunste van de pleegmoeder heeft getroffen — waarna deze het meisje r.k. schijnt te hebben laten dopen — en dat in hoger beroep het hof anders heeft beslist; het cassatieberoep van de oorlogspeegmoeder werd verworpen. En hiermee was de kous juridisch af. Maar niet in feite. Het kind was immers al geruime tijd zoek. De justitie heeft — naar het schijnt niet zonder aarzeling — getracht de oorlogspeegmoeder strafrechtelijk te ver-

volgen; men heeft haar zelfs enige weken in voorlopige hechtenis gehad. Het onttrekken van een kind aan het wettig gezag (dus het gezag van ouders of voogden) is immers een strafbaar feit, wat men verder ook van het Sinterklaasverhaal zou willen denken. Dat in dit geval de vervolging geen voortgang heeft gehad is wellicht toe te schrijven aan bewijsmoeilijkheden. De oorlogspleegmoeder beweert n.l. dat het kind zelf is weggelopen. Daar staat intussen tegenover, dat zij, in de voogdijprocedure gehoord en bij die gelegenheid door de president danig op de vingers getikt, glashard antwoordde, dat zij de gevangenisstraf er wel voor over had.

Het spreekt vanzelf, dat men oorlogspleegouders grote dank verschuldigd is. Zij hebben een groot risico aanvaard om kinderen het leven te redden. Maar men mag toch verwachten, dat zij ook overigens als behoorlijke staatsburgers zullen leven en dat zij het overheidsgezag zullen eerbiedigen. Dit is een algemene overweging, die overigens staat buiten de zaak waar het hier om te doen is.

Deze zaak is, dat men in een geordende en door recht beheerste staat mag verwachten, dat er niet zo maar kinderen worden zoekgemaakt. Kinderen horen bij hen aan wie ze door de wet of door de rechter zijn toevertrouwd.

Het onbevredigende in een zaak als die van het meisje Beekman is, dat zo weinig overtuigend is gebleken, dat van justitiële zijde alles is gedaan en onderzocht om het kind op te sporen en de schuldigen te straffen.

Sinds verleden jaar heeft Nederland een voortvarende minister van Justitie. Hij heeft een groot en groots legislatief programma opgesteld en bij het volbrengen van zijn uitvoerende taak heeft hij al meer dan eens getoond dat hij van wanten weet. Wij hopen, dat hij ook in de zaken van de zoekgemaakte of verborgen gehouden oorlogspleegkinderen voortvarend zal optreden. Hij in de eerste plaats heeft er voor te waken, dat Nederland ook in feite een rechtsstaat blijft.

De zaak heeft nog een kant: gelijk in de Franse zaak-Finaly speelt ook hier de r.k. geestelijkheid een rol, zij het op een iets andere manier. Om te beginnen is er de kwestie van de r.k. doop, terwijl nog niet vast-

stond, dat het kind bij de r.k. pleegmoeder zou blijven. Dat zou overigens een vergissing van de betrokken geestelijke hebben kunnen zijn, al is het doopsel voor een geestelijke iets, waar men zich niet bij mag vergissen. Maar er is meer. Naar aanleiding van de zaak-Beekman is er in een aantal r.k. bladen een bericht verschenen, dat kennelijk op zijn minst van geestelijke zijde is geïnspireerd. Daarin staat deze zin: „Het is bekend, dat in het algemeen burgerlijke vonnissen de katholiek in geweten binden, doch het lijkt ons niet de taak van de katholieke geestelijkheid deze regel in concrete gevallen van toepassing te verklaren, om daarmee de uitvoering van burgerlijke vonnissen te bevorderen.” Hier staat dus te lezen, dat de geestelijkheid niet hoeft te bevorderen dat een katholiek datgene doet, waaraan hij in het algemeen in geweten gebonden is. Het is fraai!

In een dergelijke situatie kan men wanneer het alleen te doen is om de verhouding tussen privé personen, werken met het bekende „ben ik mijns broeders hoeder”. Maar deze uitroep lijkt ons toch bepaald niet van toepassing op een geestelijke. Het komt ons voor, dat in r.k. kring het laatste woord over de geciteerde zin nog niet gezegd kan zijn. Er staat een reputatie op het spel.

Wanneer de geciteerde uitspraak wordt gedesavouéerd zal de geestelijkheid haar medewerking kunnen verlenen door de r.k. gewezen pleegmoeder onder ogen te brengen, dat zij er het hare toe moet bijdragen, dat het kind niet „zoek” blijft.

Men mag dan verder hopen, dat de Nederlandse r.k. geestelijkheid meer succes zal hebben bij de pogingen om het kind te voorschijn te brengen dan de Franse geestelijkheid tot nu toe heeft gehad bij de pogingen om de kinderen Finally uit de Spaanse verborgenheid terug te krijgen. Wat dit laatste geval betreft mogen wij ook bedenken, dat er op het ogenblik, althans voor zover bekend, een Nederlands kind in Spanje zit. Het was niet Sinterklaas die het kind meenam, maar een r.k. vader, die het kind, dat volgens de juist gebleken verwachting bij een aanhangige echtscheiding aan de niet r.k. moeder zou worden toegewezen, vlak voor de beslissing in Spanje in een klooster zette. Dat is al een paar jaar geleden gebeurd. En het kind is ondanks allerlei ondernomen pogingen nog niet terug. Er zijn in Spanje veel kloosters, maar hun aantal en organisa-

tie is bekend. Toch wacht in Nederland nog steeds een moeder op de terugkeer van haar kind."

Uit de „Groene Amsterdammer" d.d. 25 Juli 1953:

„WAAR ZIJN ANNEKE EN BETTY?

Nog niet zo lang geleden las men in alle kranten over de Joodse pleegkinderen Finaly in Frankrijk. Ondanks alle pogingen om hun verblijfplaats op te sporen en hen terug te brengen, bleven ze jaar en dag zoek. Tenslotte kwam er een keer in de zaak. De Rooms-Katholieke geestelijkheid en de magistratuur gingen met de Joodse instanties meewerken en daarmee kwam ineens een einde aan een godsdienstige kinderroof, die een smet was gaan werpen op de goede naam van Frankrijk en met name op die van het Franse Katholicisme.

Niets nog daarentegen las men bij ons weten in de pers over een rechterlijke beslissing die dezer dagen in Brussel viel omtrent twee andere Joodse pleegkinderen Mermelstein. Na de wegvoering van hun ouders werden zij ondergebracht bij niet-Joden en kwamen vervolgens in een klooster terecht, waar zij ondanks alle pogingen van hun familie om daarin verandering te krijgen, nog steeds vertoeven. Ze zijn inmiddels dertien en vijftien jaar geworden. Het Hof van Beroep heeft nu uitgesproken, dat ze in het klooster moeten blijven, omdat hun ouders dat zouden hebben gewild! Let wel: de heer Mermelstein was koster, niet in een Katholieke kerk, maar in een Synagoge. Doch de rechter vindt dat het zijn wens moet zijn geweest, dat zijn kinderen in een klooster kwamen!

En nu ons land. Want al las en leest men — met een enkele loffelijke uitzondering — daarover niets in de pers, ook wij hebben onze Hollandse godsdienstige kinderroof. Gedurende minstens vijf jaar zijn b.v. twee met name bekende Joodse pleegkinderen, Anneke Beekman en Betty Meljado zoek. Reeds lange tijd doen Joodse instanties vergeefse beroepen op kerkelijke en burgerlijke autoriteiten. Wordt te onzent de publieke opinie dan maar niet wakker? Moet op de goede naam van ons land en met name op die van het Katholicisme te onzent dan wèl de smet blijven rusten, die de Franse geestelijken en magistraten van de hunne hebben weggewist? Het is ondenkbaar. Maar tot dusver is dat nog steeds het geval.

Men versta ons goed. Al betreft het hier toevallig twee kinderen, die in R.K. omgeving terecht kwamen, ons zijn eveneens gevallen bekend, waarbij Joodse kinderen door Protestanten zij het niet onvindbaar, dan toch volstrekt onbereikbaar zijn gemaakt voor hun Joodse familie. Zulke situaties zijn diep beschamend voor christenen, voor wie immers de eerbied voor het Jood-zijn, voor het Joodse leven en het Joodse lot, een der meest essentiële kenmerken van hun christelijk geloof behoorde te zijn.

Zulks klemmt te meer, waar ons daartegenover ook gevallen bekend zijn, waarin Joodse pleegkinderen door niet-Joodse pleegouders welbewust opgevoed worden in eerbied voor hun Joodse afkomst en b.v. zelfs onderricht worden door Joodse leermeesters. Daaruit blijkt, hoe een oprechte en goede wil niet alles maar toch iets kan goed maken van wat door onheilig fanatisme hopeloos zou zijn verknoeid. Dat neemt ondertussen niet weg, dat ons nog veel te veel onbegrip en onverstand ter ore komt inzake de geestelijke voorlichting, die pleegouders te dezer zake blijkbaar ontvangen. Integendeel, juist zulke naar omstandigheden hoogstaande „oplossingen“, als die wij noemden, doen ons des te pijnlijker gevoelen, wat er nog steeds in andere gevallen aan eerbied en elementair begrip voor de situatie der Joodse pleegkinderen blijkt te ontbreken. Weer versta men ons wel. Wij geloven niet aan een Joods „ras“. Wij geloven ook niet, dat het aan niet-Joden in de eerste plaats opgedragen is, de vraag naar een „spes patriae“, waar het Joodse volk recht op zou hebben of behoefte aan hebben, bevredigend te beantwoorden. Het gaat ons om het levensbelang van de betrokken kinderen zelf, niet om het belang van welk geestelijk, politiek, of religieus natuurreserveaat ook, maar juist dan komt de vraag aan de orde, of wij keiharde historische feiten in onze religieuze of andere psychologie mogen ontkennen of verdoezelen. Wat is immers de reden, dat d e z e kinderen geen ouders meer hebben. Niet hun (potentieel) christen-zijn. Ook niet hun Nederlander-zijn. Zelfs niet hun „mens-zijn“ in algemene zin. Maar alleen en juist hun Jood-zijn, d.w.z. het Jood-zijn van hun ouders en grootouders! Dat is het historische en psychische grondfeit, dat juist zij hun hele leven meedragen en dat allereerst aanvaard en geïntegreerd wil worden in hun volwassenheid. Wie dit bij de behartiging van het levensbelang

dezer kinderen gemakshalve vergeet, vergeet het eerste, waaraan hij denken moest.

Wat daarom tenslotte de Kerk en haar geloof betreft: moet zij dan waarachtig méér geloof hechten aan háár leiding en opvoeding dan aan de historische leiding en opvoeding van die God, die zij zelf de God van Abraham, Izaak en Jacob noemt?

Sinds wanneer is het aan christenen opgedragen voorzienigheid te spelen en daartoe zelfs de smet van geestelijke en letterlijke kinderroof te dragen? De Kerk heeft haar woord te spreken, haar gesprek te voeren met de Joden, ja, maar dan op een wijze, die in overeenstemming is met de eerbied waarvan wij spraken, en verstaanbaar voor medemenssen, die door godvergeten beulshanden zo zeer op hun Joodse afkomst werden teruggeworpen.

Daarom worde in ons land, vóór alle andere nog zo principiële of geestelijke vragen, eerst eens deze eenvoudige vraag beantwoord: waar zijn Anneke Beekman en Betty Meljado en wat wordt er in hun levensbelang gedaán?

K. H. KROON."

Uit „De Volkskrant" d.d. 27 Juli 1953:

**„MGR. ALFRINK BERICHTTE PLEEGGONDERS:
GEEN KATHOLIEKE PLICHT
JOODS KIND TE VERBERGEN**

Twee Joodse meisjes blijven onvindbaar

Amsterdam, 26 Juli. — De aartsbisschop-coadjutor van Utrecht, mgr. dr. B. J. Alfrink, heeft de opperrabbin voor Nederland, de heer J. Tal, doen weten, dat aan de dames Van Moorst te Hilversum van kerkelijke zijde is medegedeeld, dat zij aan haar katholieke levensovertuiging niet de plicht tot achterhouden van het Joodse meisje Anneke Beekman behoeven te ontlennen. De opperrabbin had mgr. Alfrink enige weken geleden een telegram gezonden, waarin een beroep werd gedaan op de invloed van het hoogste Nederlandse katholieke kerkelijke gezag voor het doen terugkeren van twee verdwenen Joodse meisjes, Anneke Beekman en Betty Meljado. De leidende commissies van het Nederlands- en van het Portugees-Israelietisch kerkgenootschap hebben elk twee van haar leden in het bijzonder belast met de behandeling van de zaken der twee verdwenen meisjes. Deze vertegen-

woordigers der Joodse kerken plegen thans overleg over de wijze waarop het contact hierover met de katholieke geestelijkheid verder zal worden onderhouden.

De heer C. Friedmann, directeur van de Stichting ter verzorging van Joodse oorlogspleegekinderen en andere Joodse minderjarigen, „Le-Ezrath Ha-Jeled“, heeft in dit verband medegedeeld, dat men in Joodse kringen in deze aangelegenheid zo weinig mogelijk publiciteit wenst, omdat een rustige atmosfeer de beste voorwaarde is voor een bevredigende ontknoping van deze zaak. Wat Anneke Beekman aangaat, dit meisje is op 21 November 1940 te Amsterdam geboren. Haar ouders, die beiden orthodox-religieuze leden van het Nederlands Israelietisch kerkgenootschap waren, zijn in Juli 1943 in een van de Duitse vernietigingskampen omgekomen. Het kind werd bij de vijf gezusters Van Moorst te Hilversum verzorgd tot op 25 Februari 1949 de Hoge Raad de toenmalige Regeringscommissie voor Oorlogspleegekinderen definitief met de voogdij belastte. Dezelfde ochtend trof de recherche het kind echter niet meer bij de dames Van Moorst aan. Zij zeiden, dat het meisje was weggelopen, een lezing, die door drie der zusters ook tijdens een hechtenis van enige weken werd volgehouden. Op voordracht van de Amsterdamse Voogdijraad is op 12 Augustus 1949 de Stichting „Le-Ezrath Ha-Jeled“ met de voogdij belast.

De ouders van Betty Meljado waren lid van het Portugees-Israelietische kerkgenootschap. Zij werden naar Polen gedeporteerd en zijn in Auschwitz omgekomen. De voogdij over het kind is sedert de opheffing van de Commissie voor Oorlogspleegekinderen in handen gesteld van de Amsterdamse Voogdijraad.

Het meisje werd van kort voor de deportatie van de ouders verzorgd door een dame van protestant-christelijke huize te Heerlen, maar bezocht, zoals in 1946 werd vastgesteld, regelmatig de katholieke kerk. Toen het kind in 1947 naar het kinderkuis van de Stichting in Amsterdam moest worden overgebracht, moest de politie in Maastricht het meisje, dat verdwenen bleek, eerst opsporen.

Op 29 October van hetzelfde jaar, toen Betty Meljado bij vroegere bureu van haar ouders woonde, werd zij voor de tweede maal ontvoerd en een maand later in Rotterdam teruggevonden. De laatste, tot nu toe

onopgehelderde ontvoering dateert van 5 Mei 1948, toen het kind, volgens verklaringen van ooggetuigen, op de hoek van een straat in een auto zou zijn gesleept. Haar aanvankelijke pleegmoeder uit Heerlen heeft, ondanks het feit, dat men haar maandenlang in hechtenis heeft gehouden, geen verdere uitsluitsels gegeven, aldus de lezing van de heer Friedmann."

Uit „Het Algemeen Handelsblad" d.d. 28 Juli 1953:

„DUIDELIJKHEID GEWENST.

In het blad van Zaterdag is een mededeling opgenomen, ontleend aan het N.Isr.Weekblad, waaruit blijkt, dat de aartsbisschop-coadjutor, dr. B. J. Alfrink, de opperrabbin voor Nederland, dr. J. Tal, heeft doen weten, dat aan de dames Van Moorst te Hilversum van kerkelijke zijde is medegedeeld, dat zij aan haar katholieke levensovertuiging niet de plicht tot achterhouden van haar Joodse pleegdochter behoeven te ontnemen.

Deze mededeling betreft een zaak, die reeds enige jaren hangende is en vele gemoederen in beweging heeft gebracht.

Anneke Beekman, die gedurende de oorlog door de dames Van Moorst als oorlogspleegkind werd opgenomen, werd bij rechterlijk vonnis tot in hoogste instantie in voogdij aan de Commissie voor Oorlogspleegkinderen toegewezen. Sindsdien is het kind verdwenen; de dames Van Moorst beweren niet te weten waar het zich bevindt; de officier van Justitie te Amsterdam is reeds meer dan 3 jaar doende een strafvervolgning tegen de dames op te stellen, maar het bewijs van haar schuld schijnt moeilijk te leveren te zijn. Intussen blijft het kind onvindbaar. Niet zonder enige grond vermoedt men, dat het kind opnieuw is „ondergedoken", thans in een klooster. Reeds eerder heeft zich een dergelijk geval voorgedaan waarop een veroordeling van de pleegmoeder, die het kind deed onderduiken, is gevolgd. Ook in dit geval is de tegenwoordige verblijfplaats van het kind echter niet bekend geworden; aan de vonnissen tot toewijzing van de voogdij kan dus niet worden voldaan, al is in het tweede geval reeds een veroordeling van de pleegmoeder gevolgd.

De gevallen zijn analoog aan dat van de kinderen Finaly in Frankrijk; ook in België doet zich een derge-

lijk geval van onttrekking van minderjarigen aan het over deze gestelde gezag voor.

Over de religieuze zijde van de handeling der pleegouders moge men denken zoals men wil, tenslotte zijn zij onderdanen van onze rechtsstaat, waarin de rechterlijke vonnissen geëerbiedigd dienen te worden door ieder en iedereen.

De rechter oordeelt in dergelijke zaken zuiver naar het belang van de minderjarige; het is buiten discussie dat de betrokken vonnissen niet dienovereenkomstig zouden zijn geweest.

Nu zouden deze zaken stellig niet zoveel gerucht veroorzaken wanneer het hier handelingen betrof, die enkel en alleen de betrokkenen raken. In brede kringen leeft echter het vermoeden, dat zij daarbij medewerking hebben gehad van bepaalde lagere kerkelijke instanties. In ieder geval is de houding van deze daarbij totnutoe niet voldoende duidelijk geworden. Uit de verklaring van de hoogste r.k. kerkelijke instantie hier te lande blijkt nu, dat aan de r.k. levensovertuiging niet de plicht tot achterhouden van het kind behoeft te worden ontleend. Dit is een negatieve formulering.

Wij kunnen en mogen van de hoge clerus niet verwachten, dat zij haar geestelijke invloed gebruikt tot een positieve handeling, die tegen de conscientie zou in gaan. Maar wel leiden wij uit deze verklaring af, dat het achterhouden (d.i. het doen onderduiken) van Anneke Beekman geen katholieke godsdienstplicht is. Wij trekken hieruit de slotsom, dat het derhalve nooit de taak kan zijn van enige kerkelijke instantie de dames Van Moorst te stijven in haar het recht negerende houding, mogelijk zelfs behulpzaam te zijn bij het verhinderen van de uitvoering van een rechterlijk vonnis.

Het gaat hier om de houding van de r.k. kerk tegenover en in onze rechtsstaat; wanneer een of meer harer leden in deze tekort schiet zal niemand dit de kerk als zodanig mogen aanrekenen. Een duidelijk standpunt van de hoge geestelijkheid is hier gewenst, niet slechts ter wille van de zaak, maar ook om bij brede lagen van het volk het vermoeden weg te nemen als zoude de kerk in deze gevallen eigen richting goedkeuren."

Uit het „Nieuw Israelietisch Weekblad" d.d. 31 Juli 1953:

„DE GEROOFDE KINDEREN.

De beide kinderen Finaly zijn deze week uit Frank-

rijk in Israel aangekomen en hun familie heeft de begrijpelijke wens uitgesproken, dat de kinderen nu van de frontpagina's der bladen zullen verdwijnen en dat de publieke opinie en de rechterlijke macht, die na eenmaal wakker geschud te zijn niet meer te remmen blijkt, nu zullen ophouden met het beschuldigen resp. vervolgen van katholieke geestelijken, die bij de ontvoering waren betrokken. Dat men dus thans in Frankrijk van Joodse zijde tracht mee te werken aan een terugkeer van wederzijds vertrouwen en dus van goede verstandhouding tussen de verschillende groeperingen, is te danken aan het feit, dat de terugkeer der kinderen bewerkstelligd is door het persoonlijke ingrijpen van de kardinaal van Lyon, die hierbij duidelijk stelling heeft genomen tegen fanatieke elementen vooral onder de lage geestelijkheid. Met dit voorbeeld voor ogen is het wel zeer verwonderlijk, dat de katholieke geestelijkheid in Nederland weliswaar een beroep doet op opperrabbijn Tal om ook hier het ageren tegen de Katholieke kerk tegen te gaan, maar dat zij de enige mogelijkheid hiertoe niet te baat neemt en zich verschuilt achter duistere formuleringen die met elk rechtsgevoel, of het nu gebaseerd is op het Nederlandse recht of op het Bijbelse recht, in strijd zijn.

Zolang de katholieke geestelijkheid niet duidelijk verklaart dat het Bijbelse gebod: „gij zult niet stelen” betekent: gij zult geen kinderen stelen, gij dief of heler zult het gestolene teruggeven, zolang zal zij zelf er de oorzaak van zijn dat de verontrusting in Nederland steeds groter wordt.

Waarlijk, katholieke geestelijkheid, wij Joden weten wat hetze betekent en nu berustte zij tegen ons nog wel op valse beschuldigingen en bleef ons geweten zuiver.

Het is ons niet om de hetze te doen, maar om de kinderen. Verklaart duidelijk dat diefstal een misdaad is en medewerking eraan en heling een minstens zo erge. Wij doen dit beroep op u, Monseigneur Alfrink in naam van de Bijbel, die ook de uwe is. In Israel heeft men straten en wouden genoemd naar katholieken, die tientallen reddten toen miljoenen werden vermoord. Laat men anderzijds geen oorlogswinst uit die miljoenenmoord halen — beveelt uw gelovigen ons die twee kinderen terug te geven. IN DE OORLOG HEBT GIJ, KATHOLIEKE GEESTELIJKHEID IN NEDER-

**LAND, DE DUITSERS TOEGEROEPEN: GIJ ZULT
NIET MOORDEN, ROEPT THANS UW EIGEN MEN-
SEN TOE: GIJ ZULT NIET STELEN.**

Wegens dat Goddelijke gebod uit de Bijbel, maar ook wegens de rust in Nederland.

Bijna de gehele Nederlandse pers heeft deze week aandacht besteed aan onze mededelingen over de kinderen en aan de correspondentie tussen opperrabbijn Tal en de aartsbisschop-coadjutor. Voor zover het niet bij feitelijke mededelingen bleef gaf de pers duidelijk uiting aan de bezorgdheid over het uitblijven van een positieve verklaring. Wij volstaan deze week met het geven van enige citaten uit een voortreffelijk artikel onder de titel „Duidelijkheid gewensd” in het Algemeen Handelsblad d.d. 28 Juli j.l. waarvan de Aartsbisschop toch moeilijk kan zeggen dat het op „tendentieuze berichtgeving” uit is.

Uit het „Nederlands Juristenblad” d.d. 9 Januari 1954 (Redactie Prof. Mr. J. C. van Oven, Prof. Mr. G. E. Lange-meijer, Prof. Mr. J. M. van Bemmelen, Prof. Mr. H. F. W. D. Fischer en Prof. Mr. C. W. van der Pot):

VERDWENEN KINDEREN.

Tijdens de bezetting was „onderduiken” een alle-daags verschijnsel. Tallozen hebben daaraan hun leven of althans het ontkomen aan een uiterst hard lot te danken. Daaronder zijn naast de volwassenen, die uit eigen initiatief die maatregel van veiligheid namen, ook een groot aantal kinderen, die men heeft „laten onderduiken.” Het is begrijpelijk dat ons volk, dat zich te voren in het algemeen door een sterke afkeer van onregelmatige toestanden onderscheidde, hierdoor met de gedachte van het verborgen houden van zichzelf of een ander is vertrouwd geraakt. Toch ligt hierin, zeker wanneer het kinderen betreft, een niet gering gevaar. Enkele gevallen van oorlogspleegkinderen, die de vroegere pleegouders deden verdwijnen toen anderen met de voogdij werden belast, zijn uit de dag-bladen algemeen bekend. Ook heeft men in de pers kunnen lezen van een geval waarin bij een conflict tussen echtgenoten de vader, aan wiens gezag het kind niet was toevertrouwd, kans zag dit naar Spanje te ontvoeren en ook verder aan de moeder ongedachte moeilijkheden bij het uitoefenen van haar recht in de weg legde. Er zijn nog andere gevallen. De Hoge Raad

heeft onlangs moeten oordelen over het geval dat een vader het buitenechtelijke kind van zijn dochter vlak na de geboorte heeft gebracht naar een tehuis, dat in het gezin alleen aan hem bekend is, en geweigerd heeft aan de tenslotte tot voogd benoemde burgemeester de schuilplaats van het kind te onthullen. Voor de Rechtbank verklaarde hij cynisch: dat hij nooit had nagegaan hoe het kind verzorgd werd, al zou hij het wel „erg” vinden indien het kind het slecht had. Ons dunkt genoeg om te doen zien, dat ons volk hier op een gevaarlijke weg is.

Van deze gevallen zijn natuurlijk die betreffende oorlogspleegkinderen nog betrekkelijk de minst antipathieke. Hier zal gewoonlijk sterke gehechtheid aan het kind de drijfveer zijn en degenen, tegen wie het misdrijf zich richt, zijn niet de ouders. Toch zijn ook deze gevallen ernstiger, veel ernstiger, dan men bij oppervlakkige beschouwing zou kunnen menen. Het blijft er immers niet bij dat het kind in feite onder ander gezag staat dan de rechter heeft aangewezen. Dit laatste is in een geordende gemeenschap reeds in beginsel onaanvaardbaar, maar er zijn inderdaad gevallen waarin de rechter zelf wellicht na zoveel aarzelen zijn keus heeft bepaald, dat het feit op zichzelf dat die keus niet wordt verwezenlijkt nog niet zo schokkend is. Echter, als gezegd, ook in het gunstigste geval blijft het niet daarbij. Degene die met het wettige gezag is bekleed, zal natuurlijk al het mogelijke doen om het kind in handen te krijgen — dat is zelfs zijn plicht — en dus blijft voor de tegenpartij niet anders over dan het kind te verbergen. Daarmede is men dan ook meteen op een hellend vlak en op een dat steil helt naar een grote diepte. Om te beginnen komt er dan van het motief voor het verbergen, de wens om het kind, waaraan men gehecht is, met zijn liefde te blijven omringen, niets meer terecht. Het kind moet naar elders; de weerbarstige pleegouder zal het hoogstens nu en dan tersluiks kunnen bezoeken. Verder heeft men geen ruime keus van mensen die zich terwille van een ander in een dergelijk avontuur willen steken en zal men dus geen hoge eisen kunnen stellen. Bovendien begaat degene die het kind aldus verstopt waarschijnlijk een misdrijf, degene bij wie het kind wordt verborgen misschien niet en dus komt de eerste min of meer in de macht van de laatste, wat het hem almede niet gemakkelijk zal maken om voor de belangen van het kind met

kracht te blijven opkomen. Verder zal het onvermijdelijk zijn dat het kind wordt omringd met allerlei heilzaamheid en bedrog en zelfs, wanneer het op een zeker ogenblik niet meer wil meewerken, dwang. Een behoorlijke opvoeding is daarmee eigenlijk al uitgesloten. Ons dunkt: dit alles betekent een grote kans op ernstig kwaad en leed. Om dat te beseffen, behoeft men in zijn fantasie nog niet eens de mogelijkheden te betrekken dat men veiligheidshalve het kind naar het buitenland brengt en dus het zware misdrijf van artikel 278 van het Wetboek van Strafrecht pleegt, of dat de uitvoerders van het misdrijf, bevreesd voor ontdekking, als zij geen andere uitweg zien, het kind van het leven beroven, wat gelijk men weet in het buitenland herhaaldelijk en, lang geleden, ook hier te lande eens is voorgekomen, zij het in gevallen die van dat van de oorlogspleegkinderen veel verschillen.

Wij menen dat hieruit volgt dat de misdrijven van de artikelen 279 en 280 van ons strafwetboek nimmer van geringe betekenis kunnen worden geacht, ook wanneer de motieven goed zijn en het gevaar niet aanstands voor de hand ligt. Dit maakt het o.i. betreurenswaardig dat in een der gevallen van oorlogspleegkinderen, het geval Anneke Beekman, waarin de pleegmoeders die zich de voogdij onthouden zagen Katholiek waren, de Aartsbisschop-Coadjutor zich in antwoord op een vraag van de voorzitter van de Israëlitische vereniging die zich op dit gebied beweegt, op het standpunt heeft gesteld: dat zijdens de Kerk wel aan de pleegouders was uiteengezet dat zij niet op grond van hun katholieke levensovertuiging de plicht hadden het kind achter te houden, maar dat het anderszijds niet op de weg van de Kerk lag om enige aandrang uit te oefenen tot wijziging van de houding der betrokkenen. Te meer is dit jammer omdat dit standpunt van de geestelijkheid via een gesprek van de Deken van Hilversum met een redacteur van de Gooise Courant (zie nummer van 10 Maart 1953) in de openbaarheid is doorgedrongen.

Zeker, streng juridisch geredeneerd is het standpunt van de Coadjutor onaantastbaar. Het zou niet aangaan wanneer men aan de haast onvergelykelijke invloed van de Katholieke geestelijkheid op de leden van de Kerk het recht zou ontnemen om van die geestelijkheid te verlangen dat zij aan deurwaarder of politie het werk uit handen neemt! Echter van een neiging bij het

publiek om een dergelijk onredelijk verlangen te stellen — neiging waartegen men zich schrap zou moeten zetten — is, menen wij, nimmer iets gebleken.

Wij kunnen dan ook moeilijk aannemen dat alleen deze formele bedenking de Aartsbisschop Coadjutor heeft bewogen tot een antwoord waarvan de gevaarlijke suggestie uitgaat zo niet van aanmoediging dan toch van vergoelijking van de houding van hen die tot het verdwijnen van kinderen medewerken. Andere overwegingen zijn ook zeer wel denkbaar.

Het kind is nu wellicht vijf jaar onafgebroken in eenzelfde omgeving geweest. Het is inmiddels dertien jaar geworden en haar eigen wil gaat dus meetellen. Onttrekking aan haar tegenwoordige omgeving zou misschien een zware schok voor haar betekenen. Intussen, daarvan weten wij niets — ook de Aartsbisschop-Coadjutor niet blijkens de brief waarop wij doelen. De werkelijke toestand kan ook heel wat minder gunstig zijn. Echter, ook als wij het beste veronderstellen, moet het kind dan tot haar meerderjarigheid ondergedoken blijven met al de bezwaren waarop wij reeds wezen? En als het meerderjarig wordt, hoe stelt men zich dan voor het zonder ernstige complicaties weer te laten opduiken? Wij zouden menen: ook in het gunstigste geval moet toch hij die het goed met het kind meent allereerst wenssen dat aan de onbekendheid van deszels verblijf een einde komt. De staat van zaken en de gezindheid van het kind zoals die dan aan het licht zullen komen, kunnen dan wellicht daarna voor de wettige voogd op zijn beurt de zedelijke plicht schepjen om langs de weg van artikel 416 onder 3 van het Burgerlijk Wetboek de bestaande toestand te helpen legaliseren.

Ook is het mogelijk dat de personen die het kind zouden kunnen voor den dag brengen en het niet doen, zich daarvoor op gewetensdrang beroepen. Ook hier-tegenover zal een geestelijke overheid anders staan dan de wereldlijke. Echter, de Katholieke geestelijkheid rekent het toch stellig tot haar plicht om, wanneer een gelovige een onjuist standpunt aanvankelijk voor een gebod van zijn geweten houdt, hem van beter inzicht te overtuigen? En nogmaals, wij kunnen niet aannemen, dat zij in dit geval de overtuiging van wie het kind achterhouden niet onjuist zou achten.

Het is te hopen dat de geestelijke overheid, zich rekenschap gevende om welke grote belangen van

levensgeluk, van zedelijkheid, van een goede verhouding tussen Katholieke Kerk en rechtsorde het hier gaat, nog zal besluiten de gewekte verkeerde schijn weg te nemen.

Uit „Nieuwe Rotterdamsche Courant" dd. 22 Maart 1954:

CRITISCHE COMMENTAAR

„Familierechtelijke zaken plegen niet in de openbaarheid te worden behandeld. De Nederlandse pers onthoudt zich in den regel van berichten over dergelijke gevallen. Maar er zijn, helaas, een aantal min of meer geruchtmakende zaken, waarover het moeilijk is te zwijgen.

In de jaren vlak na de oorlog is er heel wat te doen geweest over de Joodse oorlogspleegkinderen. De vraag wat er met hen moest gebeuren heeft, zien wij het goed, zelfs een bepaalde invloed gehad op de rechtspraak. Men werd op groter schaal dan tevoren voor het probleem gesteld, in hoeverre de gehechtheid van een pleegkind aan zijn pleegouders gewicht in de schaal moet leggen bij de rechterlijke beslissing, ingeval andere „rechthebbenden" aanspraak op het kind kwamen maken. Was het verantwoord, een kind een „psychisch trauma" — een blijvende verwonding van de ziel — toe te brengen door het los te weken uit het pleeggezin, waar het zich genesteld had, waar het zijn „ouderbindingen" had gemaakt? Joodse familieleden die de oorlog hadden overleefd konden zo'n pleegkind opeisen. Ja, zelfs is er in die tijd een stroming geweest die eiste, dat de Joodse kinderen aan de „Joodse gemeenschap" zouden worden teruggegeven. En hiervoor werden evenzeer tevens argumenten van psychologische aard aangevoerd.

De rechterlijke autoriteiten hebben geval voor geval moeten beoordelen. De beslissingen waren dikwijls uiterst moeilijk. De theorie van het „psychische trauma" heeft daarbij in een aantal gevallen de doorslag gegeven. Misschien mag men wel zeggen, dat de rechterlijke macht juist in die periode voor die theorie ontvankelijker is geworden, ook wanneer het andere zaken dan die van Joodse oorlogspleegkinderen gold. Waarmee dan een winstpunt zou zijn geboekt in de rechtspraak in burgerlijke kinderzaken.

Intussen zijn lang niet alle Joodse oorlogspleegkinderen bij hun oorlogspleegouders gelaten. Er zijn ge-

vallen, waarin de rechter anders heeft beslist; waarover hij natuurlijk zijn redenen moet hebben gehad. Het zou onvruchtbaar zijn — en het ligt ook niet op onze weg — in twijfel te gaan trekken of die redenen altijd gegrond waren. Hoe de uitspraak ook luidde, men dient voorop te stellen, dat de rechter het belang van het kind als beslissende factor heeft beschouwd. De buitenstaander, die de juistheid — het zal heel vaak een slechts betrekkelijke juistheid moeten zijn — van zo'n beslissing wil betwisten, moet wel bijzonder goed, op zijn minst zo goed als de voogdijraad en de rechter zelf, in de zaak thuis zijn. Daarom is het ook zo zinloos en zelfs misleidend, gelijk Elseviers Weekblad onlangs heeft gedaan, een nogal larmoyant verhaal de wereld in te sturen over een Joods oorlogspleegkind, dat niet aan de pleegmoeder was toegewezen, maar aan een Joods gezin. De nieuwe Joodse pleegvader was beheerder van een Joodse begraafplaats en dat is dan voor de auteur in E.W., die zich niet ter plaatse op de hoogte had gesteld, aanleiding te schrijven, dat het kind nu tussen de grafzerken moest opgroeien. Echt iets voor een „lekker“ stuk. Maar „lekkere“ stukken zijn wel het minst aanbevelenswaardig in zaken als deze. Niettemin gebruikt het r.k. dagblad De Gelderlander het „lekkere“ stuk in E. W. als bewijs voor het feit, dat men in deze zaken het belang van het kind zelf vergeet. Wij moeten aannemen, dat de Gelderlander omtrent het in E.W. beschreven geval geen andere voorlichting heeft genoten dan hetgeen E.W. er over schrijft.

„Waarom De Gelderlander er bij vermeldt dat E.W. een niet-katholiek blad is, lijkt wat raadselachtig. Soms om aan te tonen, dat men niet katholiek hoeft te zijn om over zaken als deze een oordeel te hebben? Dat zou dan een van de weinige juiste punten zijn in het artikel, dat voor het overige is gewijd aan de kwestie van de ontvoerde kinderen Beekman en Meljado. Zolang het tegendeel niet zonneklaar is mag men niet twijfelen aan de juistheid van 's rechters uitspraak, ook in zaken-Beekman en Meljado. Dat wordt over het algemeen ook niet gedaan. Wel voert men het pleegouderleed aan ter verklaring van het feit, dat deze kinderen onttrokken worden gehouden aan het wettig over hen gestelde gezag. Maar over het algemeen onthoudt men zich — terecht — van een oordeel over de vraag, of het verantwoord was dit pleegouderleed in het leven

te roepen. Nee, het is te doen om het belang van de kinderen. Niemand die het ontkent. Intussen zijn er r.k. bladen, die in alles, wat er in de niet-r.k. pers over deze zaken wordt geschreven, een anti-roomse actie zien.

De Gazet van Limburg maakt het erg bont. Een kop over vier kolom kondigt aan: De gerechtelijke jacht op Joodse pleegkinderen. En onder deze kop volgt dan, ter lering van de Limburgse lezers, een verhaal over twee Joodse meisjes die, in de oorlog r.k. opgevoed, zulks met instemming van hun vader, door een Joods comité en iemand die zich de oom van de meisjes noemt, worden achtervolgd en ontvoerd. Maar van enige rechterlijke uitspraak blijkt uit het artikel niets. Van iets „gerechtelijks“ is er geen sprake. Nu ja, wat doet het er toe. Dat het tot generaliseren geneigde publiek in zo'n artikel, dat ten aanzien van de actuele kwestie van de kinderen Beekman en Meljado volslagen irrelevant is, een heleboel lelijks over Joden voorgeschoteld krijgt, laat de Gazet van Limburg blijkbaar koud.

Maar nu de actuele kwestie zelf dan. De Gelderlander zegt, dat men het geluk van een kind tot inzet heeft gemaakt van „Rechthaberei“. Met die „men“ bedoelt het blad dan niet de pleegmoeder van Anneke Beekman, maar iedereen die vindt, dat dit meisje uit haar nog steeds voortdurende toestand van ondergedoken zijn moet worden bevrijd. Het blad gaat verder: Anneke Beekman is niet „ontvoerd“, wordt niet „onttrokken“, welneen, het meisje „onttrekt zichzelf aan de rechterlijke beslissing“. Wat een vondst! Maar er wordt bij vergeten, dat de zaak al een jaar of zeven aan de gang is. Het meisje is nu dertien jaar . . .

Het blad schrijft over „de trieste omstandigheden, waarin het kind door het drijven van de Joodse voogdijstichting is geraakt“. Het beseft blijkbaar niet dat een voogdijvereniging met de voogdij een zekere verantwoordelijkheid krijgt. Over de mate waarin de pleegmoeder met haar illegale actie — hoezeer deze door respectabele gevoelens kan zijn geïnspireerd — verantwoordelijk is voor de „trieste omstandigheden“, is een vraag, waar het blad zich niet om bekommert. Waarbij moet worden opgemerkt, dat in het geval van Betty Meljado het pleegmoederleed en het geluk dat een kind vindt in het gezin van een pleegmoeder geen rol (meer) spelen. Een omstandigheid, waar de r.k. pers

verder maar over zwijgt. Evenals over de r.k. doop van Anneke Beekman in 1949, toen allerm minst mocht worden aangenomen, dat haar r.k. opvoeding verzekerd was, aangezien zij onder Joodse voogdij stond.

De redactie van het „Nederlands Juristenblad“ heeft onlangs in een voortreffelijk, ook door ons vermeld artikel de mogelijkheid geopperd, dat ter wille van het kind wellicht legalisering van de bestaande toestand kon worden overwogen. Natuurlijk heeft de redactie van dat blad hiermee niet vooruit willen lopen op de resultaten van een onderzoek. Voorshands was het als een theoretische mogelijkheid geopperd.

De vraag rijst intussen, hoever men daarmee zou kunnen gaan. Er vallen meer rechterlijke beslissingen in burgerlijke kinderzaken, waarin een teleurgestelde partij achterblijft. Moet men nu maar met een beroep op het belang van het kind de illegale en strafbare handelingen, gepleegd ter ontkoming aan die uitspraak, sanctioneren? Het spreekt wel vanzelf, dat alleen bij zeer hoge uitzondering zo iets zou mogen gebeuren. En dan zal in elk geval het meisje toch eerst te voorschijn moeten komen.

Men is nu aan het nasporen, wat er in de jaren van verborgen houden allemaal is gebeurd. De r.k. pers kan het onaangenaam vinden, dat de r.k. geestelijkheid er bij wordt betrokken, maar vooral nu blijkt, dat niet alleen particuliere r.k. maar ook r.k. kerkelijke instellingen hebben meegewerkt aan het verborgen houden, kan dat toch niet verwonderen.

Om nu nog even terug te komen op de vondst van „De Gelderlander“ (overigens door de pleegmoeder al veel eerder gedaan), dat Anneke Beekman niet ontrokken wordt, maar zichzelf onttrekt: het blad meent dat een kind zich volgens de moraal onder omstandigheden aan een rechterlijke uitspraak mag onttrekken, zoals een journalist zich aan zijn wettelijke plicht om in een rechtszaak te getuigen mag onttrekken. Dat lijkt een nieuwe vondst. Maar de vergelijking raakt kant noch wal, omdat deze zaken allerm minst parallel lopen. Waar is het algemeen belang, dat het kind dient door van huis weg te lopen? Bovendien pleegt het kind door weg te lopen geen strafbaar feit. Wij vinden dat „De Gelderlander“ zich in rare bochten wringt. Men moet het kind van dertien jaar nu maar de eigen keus laten volgen, zegt het blad. Waar gaan we dan heen? Een weggelopen kind wordt opgespoord. Als men dat wil

voorkomen voor een meisje van dertien jaar — afgezien van het feit, dat het meisje niet haar leven lang dertien jaar geweest is —, dan zal men de leeftijd van meerderjarigheid zo ongeveer moeten halveren. Dat lijkt ons de consequentie van de Gelderse paedagogiek."

Uit „Het Algemeen Handelsblad" dd. 25 Maart 1954.

NIET TER ZAKE.

„Het aartsbisdom Utrecht heeft gisteren een verklaring gepubliceerd over de zaak Annetje Beekman, welke mededeling kennelijk is bedoeld als antwoord op een telegram, enige tijd geleden door het Ned. Isr. Kerkgenootschap ter zake tot de aartsbisschop-coadjutor gericht.

Wij hadden gehoopt, dat de hoge clerus bij een reactie op de aandrang die van verschillende zijden op haar is geoefend, tot een duidelijke houding ten deze, met name wat betreft de eerbiediging van een rechterlijk vonnis, kenbaar zou hebben gemaakt, dat het — evenmin als het op de weg ligt van de Kerk om actief mede te werken aan de uitvoering van een vonnis — niet haar houding kan zijn om passief toe te laten, dat die uitvoering onmogelijk wordt, althans aanleiding kan geven tot de betreurenswaardige gebeurtenissen, die thans rondom dit vonnis hebben plaats gehad.

Wij zijn niet alleen hierom teleurgesteld, in deze verklaring die derhalve niet ter zake is, maar wellicht nog meer, omdat zij tracht de kern van de zaak — nl. de eerbiediging van de rechtsstaat — te ontgaan door de houding van de Kerk te rechtvaardigen met een beroep op de eigen wil van een dertienjarig kind. In wezen tast dit ons eeuwenoud voogdij-recht aan, dat er juist op gericht is, de minderjarige te beschermen tegen de nog onvoldragen „eigen wil", waarvan overigens in dit geval voor zover ons bekend, behalve uit de verklaring van het aartsbisdom niet is gebleken. Er is in deze zaak totnutoe nooit in het geding gebracht, dat de rechterlijke uitspraak, die de voogdij niet toeweest aan de tijdelijke verzorgsters, niet in de eerste plaats de belangen van de minderjarige op het oog zou hebben gehad.

Nog iets anders treft ons in de verklaring: „Nu de eigen wil van het meisje", aldus de verklaring, „zo duidelijk is gebleken, kan men zich afvragen of het niet op de weg van de Joodse gemeente zou liggen om

afstand te doen van de voogdij en de achtervolging en opjaging van het meisje te staken, zodat zij zowel de lichamelijke als de psychische rust kan vinden, die zij behoeft." Hier wordt een terzijdestelling van een rechterlijk vonnis gesuggereerd door een voogdijding tussen twee kerkgenootschappen.

Het is duidelijk, dat de staat nooit zoiets zou kunnen tolereren zonder verwaarlozing van zijn eerste plicht: de handhaving van het recht. Wij betreuren evenzeer als het aartsbisdom de „achtervolging" en „opjaging" waartoe deze zaak aanleiding geeft. Maar wat is de oorzaak van dit tragische conflict?"

Uit het „Nieuw Israelietisch Weekblad" dd. 26 Maart 1954.

VERBIJSTERENDE VERKLARING VAN AARTSBISSCHOP-COADIUTOR.

„Terwijl de dagbladen berichten, dat men opnieuw het spoor van mej. Van Moorst en Anneke Beekman kwijt is, is er door het secretariaat van het aartsbisdom te Utrecht een verklaring afgegeven inzake deze kwestie. Men vindt deze verbijsterende uiteenzetting hier afgedrukt met het antwoord, dat de volgende dag daarop door de Permanente Commissie van het Nederlands Israelietisch Kerkgenootschap is gegeven.

Een nadere analyse zal aantonen waarom wij de verklaring, die nu van de Maliebaan gegeven is, verbijsterend noemen. Men kon tegen het vroeger gepubliceerde standpunt van de hoogste katholieke autoriteit in Nederland bezwaren hebben — en wij hebben deze bezwaren herhaaldelijk geformuleerd — het was in ieder geval van dien aard, dat het strikt juridisch gereedeneerd te verdedigen viel. Dat is met deze verklaring naar het ons lijkt, allermint zo: er wordt nu een standpunt ingenomen dat, objectief gezien, wel zeer aantastbaar is.

Allereerst is de verontwaardiging over het feit, dat het kerkgenootschap het telegram onmiddellijk aan de publiciteit heeft vrijgegeven, niet gerechtvaardigd.

Sinds jaren is gepoogd de medewerking van katholieke zijde voor een geruimsloze oplossing van deze kwestie te verkrijgen en steeds is men afgestuit op een weigering van hogerhand. Die onderhandelingen zijn in het geheim gevoerd. Er is gebruik gemaakt van de bemiddeling van protestantse geestelijken en na het terugbrengen van het meisje Aykens zelfs van een

katholieke geestelijke. Men heeft de hulp ingeroepen van vooraanstaande katholieke politieke figuren. Het Opperrabbinaat van Nederland heeft zich in deze zaak gemengd. Alles zonder resultaat.

Is het dan verwonderlijk, dat men na jarenlang met een kluitje in het riet te zijn gestuurd, ten slotte ook de openbare mening in deze zaak betreft?

En daarvoor was op dit ogenblik nog meer reden. Een half jaar geleden is de veronderstelling, geuit in verschillende bladen en allang levende bij alle op enigerlei wijze er bij betrokken zijnde personen, dat de twee kinderen in kloosters verborgen gehouden werden, door de aartsbisschop-coadjutor ontkend. In een brief dd. 13 Juli 1953 gericht tot opperrabbijn Tal wordt gezegd: „Niemand is gebaat met de bewering of de suggestie dat het kind met behulp van priesters tegen haar wil in een klooster zou zijn opgesloten. Buiten de dames, die de verzorging van de meisjes op zich hadden genomen en degenen, die het thans verzorgen, schijnt niemand te weten, waar het kind is en hoe het daar gekomen is.” Het is nu duidelijk gebleken, dat de aartsbisschop-coadjutor zich hierin ernstig vergist heeft. Niet slechts dat het meisje Betty Meljado in een klooster gevonden is, bovendien is thans bekend geworden, dat beide kinderen voordien in verschillende kloosters geweest zijn; dat de leiding van de kloosters en internaten door geheimhouding voor de politie op actieve wijze medegewerkt hebben aan het verbergen van de kinderen en dat de bewering of suggestie, door de aartsbisschop-coadjutor zo ernstig berispt, achteraf bewaarheid is. Wij hadden derhalve in deze verklaring, juist op grond van de vroeger geschreven brief, een passus mogen verwachten, waarin het gedrag van zo vele katholieke geestelijken zou worden afgekeurd en waarin zou worden gezegd, dat deze hulp nimmer verleend had mogen worden op basis van de katholieke overtuiging.

Niet slechts dat deze passus ontbreekt, er wordt nu zelfs in deze hoogst officiële uiteenzetting een verdediging van het roven van Anneke Beekman gegeven. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het reeds in 1948 door de pleegmoeder gebruikte argument, dat het meisje uit zichzelf is weggelopen. Deze dwaasheid gelooft natuurlijk niemand: dat een meisje van amper zeven jaar uit huis zou weggelopen en nooit meer terugkomen, dat het meer dan vijf jaar onvindbaar zou blij-

ven zonder daarbij door iemand geholpen te worden, zal wel geen verstandig mens kunnen begrijpen en aanvaarden. Het is dan ook niet om te bewijzen dat deze bewering alle grond mist, maar alleen om aan te tonen, dat zelfs de constructie niet houdbaar is, dat wij hier een mededeling citeren uit de Gazet van Limburg (dd. 19 Maart jl.), die dit blad vernomen heeft „van een familielid van de pleegmoeder, die de ontwikkeling van dit drama van nabij heeft meegemaakt". Die zegsman verklaarde:

„zelf binnenshuis achtte men haar ten slotte niet meer veilig en om deze reden werd zij naar het klooster te Valmeer overgebracht, waar ook Betty Meljado vertoefde".

Zij werd dus overgebracht en „onttrok zich niet vrijwillig aan de beslissing van het gerechtshof".

Dat bleek ook uit de rechtszitting:

De president luisterde niet naar haar betoog. Gij laat het kind onderduiken, dus kunt ge het geen harmonieuze opvoeding geven, herhaalde hij steeds, waarop mej. Van Moorst antwoordde: Gij en het O.P.K. dwingen ons aldus te handelen.

Mej. Van Moorst zelf spreekt dus de aartsbisschop-coadjutor tegen! Zij heeft het kind laten onderduiken en „het bewuste meisje heeft niet de vrijheid genomen zich niet aan de over haar toekomst genomen beslissing van de burgerlijke autoriteit gebonden te achten". Niet slechts dat de bewering van de aartsbisschop-coadjutor — evenals in zijn brief van 13 Juli — onwaarschijnlijk is, zij is ook in flagrante strijd met de algemeen bekende feiten en het is hoogst merkwaardig, dat zulk een hoge autoriteit een dergelijke ongegronde en gemakkelijk weerlegbare bewering in een officiële verklaring uit.

Evenzeer ondoordacht is de verklaring waar deze overgaat tot de tegenaanval.

De aartsbisschop-coadjutor doet een beroep op de Joodse gemeente om „afscheid te doen van de voorgdij en de achtervolging en opjaging van het meisje te staken". De krasse terminologie, waarin zij, die ter uitvoering van een na rijp beraad genomen gerechtelijke beslissing handelen, beschuldigd worden, en dat nog wel door de hoogste katholieke autoriteit, van achtervolging en opjaging, willen wij nu even terzijde laten. Die woorden zijn immers meer gericht aan het adres van de rechter, de minister, de Justitie en de politie.

Ons gaat het om de suggestie of de bewering, dat de „Joodse gemeente” afstand zou moeten doen van het meisje. Daarbij wordt de kleinigheid vergeten, dat de Joodse gemeente nimmer in het bezit van de voogdij is geweest. Dat de beslissing om Anneke Beekman niet bij de pleegmoeder te laten genomen is op grond van de sociale indicatie. Terecht, zoals nu duidelijk blijkt, daar de pleegmoeder met al haar liefde het kind door haar geloofsijver in het ongeluk stort. Er is hier dus niet een strijd tussen de Joodse gemeente en het belang van het kind, zoals dit wordt voorgesteld. Er is hier ook geen sprake van de eigen wil van het kind, dat sinds jaar en dag in kloosters is opgesloten. Het gaat hier om het feit, dat een meisje op grond van het unanieme advies van de Commissie voor Oorlogspleegkinderen, die voor het merendeel uit niet-Joden bestond, werd toegewezen aan een uitstekend orthodox-Joods gezin, dat een aparte kamer voor haar had laten inrichten. (De Gazet van Limburg schreef al, dat het kind in een Joods-communistisch milieu werd ondergebracht — wel ja, schelden maar op de Joden, die toch allemaal communistisch zijn!) Zonder rekening te houden met deze sociale en psychologische motivering grijpt nu deze verklaring van het aartsbisdom van Utrecht in de strijd in en geeft een mening, die daarmee geheel in strijd is en volledig al diegenen steunt, die, in strijd met de wet en in strijd met het belang van het kind, haar verborgen houden en opjagen van de ene plaats naar de andere.

Wij noemden de verklaring verbijsterend: wij hadden niet verwacht, dat het hoogste katholieke gezag met zo zwakke argumenten zich zo volledig aan de kant van de onwettige activiteit zou plaatsen en zich zo weinig zou distanciëren van die geestelijken, die aan de achterhouding, de vlucht en de doop van Anneke Beekman hebben meegewerkt. Dat dit echter de algemene opvatting wordt van katholieke zijde moet ten eerste betreurd worden. Te meer nu uit de artikelen, die de laatste tijd in De Gelderlander en de Gazet van Limburg verschenen zijn, afgeleid moet worden, dat men aan die kant niet bereid is gemaakte fouten te erkennen en mede te werken tot het herstel van dat wat verkeerd gegroeid is. Integendeel: de artikelen in die bladen wijzen er op, dat men tot een tegenactie wil overgaan, zonder overigens over voldoende argumenten te beschikken. Zeer juist merkte de Nieuwe Rot-

terdamsche Courant op, dat De Gelderlander zich in rare bochten wringt, omdat hij het kind van dertien jaar maar haar eigen keus wil laten volgen. Het is ontstellend om te constateren, dat het niet alleen De Gelderlander is, die zich in rare bochten wringt, maar dat dit blad, blijkens de nu uitgegeven verklaring, van hogerhand geïnspireerd is.

Dat men zich over deze houding in niet-katholieke kringen opwindt, is toch na alles wat er geschied is niet te verwonderen. En wanneer er een „rel” komt en wanneer „bevolkingsgroepen van Nederland van elkaar vervreemden”, dan komt dat omdat zij die ernstige vergrijpen begaan hebben, beschermd en gesteund worden niet slechts door Rooms-katholieke particulieren, maar ook door Rooms-katholieke kerkelijke instellingen en nu zelfs de steun krijgen van de hoogste kerkelijke autoriteit. Een verzoenender en begrijpende houding had de rel kunnen voorkomen.

Uit „Vrij Nederland” dd. 3 April 1954.

GESCHONDEN RECHTSORDE

De zaak-Anneke Beekman en de Aartsbisshop-coadjutor.

„Zowel buiten als ook binnen 's lands vergaderzaal (waar men overigens van de zijde van de fractie van de P.v.d.A. door stilzwijgen in bedenkelijk verzuim was), is uiting gegeven aan de onrust, veroorzaakt tengevolge van de onttrekking van de net 13-jarige ANNEKE BEEKMAN aan de over haar gestelde voogdij. Hier en daar is wel getracht het geval te vergoelijken.

Nu komt het er m.i. op aan allereerst, los van alle sentimenten, die somwijlen enige waandenkeelden deden ontstaan, het gebeurde in het juiste licht van de nuchtere werkelijkheid te stellen. Deze dan is, dat de rechter, die bij het nemen zijner beslissing uiteindelijk bovenal het belang van de minderjarige tot richtsnoer heeft te nemen, vanwege dat belang zijn uitspraak omtrent de toewijzing der voogdij heeft gedaan.

Dit staat onomstotelijk vast en is uitgangspunt van de even trieste als ten slotte beschamende geschiedenis, die zich daarna heeft afgespeeld. Deze komt dan hierop neer, dat er tot eigenmachtige handelingen in strijd met de rechterlijke beslissing is overgegaan en daarbij het meisje tot object dier handelingen is gemaakt: onderduiken, uiteindelijk te zamen met de oor-

logspleegmoeder onder de rook van of in een klooster in België.

Het lijkt mij moeilijk vol te houden, dat dusdanig gesol te beschouwen valt in het welbegrepen belang van het kind te zijn geschied. Overigens is er hier onmiddellijk plaats voor de vraag, waaraan wij in ons land en waaraan de oorlogspleegkinderen in kwestie wel toe geweest zouden zijn, wanneer in die waarlijk niet zo zeldzame gevallen, waarin oorlogspleegouders en soms ook oorlogspleegkinderen zelf de rechterlijke uitspraak aanvankelijk als een te dragen leed aanvoelden, dwars daar tegen in zouden zijn opgetreden? ¹⁾ Daarmee zou het belang dier kinderen geenszins geëindigd zijn, terwijl een dergelijke toestand natuurlijk in een ordelijke rechtsstaat onduldbaar en ondragelijk ware geweest.

IN HOGE MATE teleurstellend nu is, dat tot dusverre de Aartsbisschop-coadjutor van Utrecht enerzijds volkomen in gebreke is gebleven te doen blijken, dat het zaak is de rechtsorde te eerbiedigen en anderzijds een aan de openbaarheid prijs gegeven verklaring voor zijn rekening heeft genomen, die alle aanleiding tot kritiek oplevert. Ik denk hier aan de, o.m. ook in het Eerste Kamerdebat over deze zaak aangehaalde verklaring, dat „zijdens de Kerk wel aan de pleegouders was uiteengezet, dat zij niet op grond van hun katholieke levensovertuiging de plicht hadden het kind achter te houden, maar dat het anderzijds niet op de weg van de Kerk lag om enige aandrang uit te oefenen tot wijziging van de houding der betrokkenen.”

Negatiever en vager kan het al niet. Geen woord, dat er van getuigt, dat degenen, die als geestelijke herders een hoge roeping hebben te vervullen, het op hun weg vonden liggen om de oorlogspleegmoeder van het verdoolde schaap, die bezig was te handelen in strijd met het belang van het kind — de grondslag van de rechterlijke uitspraak — er op te wijzen, de voorkeur zou verdienen zich aan die uitspraak te houden om aldus HET BELANG VAN HET KIND TE DIENEN.

Inmiddels heeft de Aartsbisschop-coadjutor nog meer van zich laten horen en daarbij is hij van kwaad tot erger vervallen.

Immers, in de jongste publicatie van zijn kant is hij de zaken nu geheel op haar kop gaan stellen.

Hij doet het thans namelijk voorkomen, alsof al het

leed, waarvan Anneke Beekman in de jongste vijf jaar het slachtoffer is geworden, over haar gebracht zou zijn door degenen, die de in haar belang genomen rechterlijke beslissing willen helpen verwezenlijken, en houdt zich aldus horende doof en ziende blind voor de even nuchtere als droeve werkelijkheid, die onbetwistbaar uitwijst, dat de oorzaak van al dit gesol sinds 1949 gelegen is bij haar en hen, die het kind opzettelijk hebben onttrokken aan de over haar gestelde voogdij!

Ziet daar de gevolgen van de tegen onze gemeenschapsorde indruisende handelingen van eigen richting. Het is werkelijk een raadsel, hoe iemand als de vermelde kerkelijke gezagsdrager zich aan een dergelijke verdraaiing der feiten kon schuldig maken. Maar er kwam in de publicatie, die ik hier op het oog heb, nog een tweede raadsel voor, nl. het verhaal, dat in heel deze historie duidelijk „de vrije wil” van het desbetreffende meisje zou zijn gebleken. De vrije wil nota bene van het destijds achtjarig schepseltje, dat, kennis genomen hebbende van de hoogste rechterlijke beslissing met betrekking tot de voogdij-aangelegenheid, verdwenen zou zijn, nadat — natuurlijk! — de oorlogspleegmoeder er op gewezen had, hoe het in het belang van het meisje was om daarheen te gaan, waar de voogdij en de uitoefening van het dagelijks toezicht alsmede dito verzorging ingevolge 's rechters beslissing moest komen te liggen.

„De vrije wil” bij het thans dertienjarig meisje, als het zich met de oorlogspleegmoeder in of vlak onder de rook van een klooster in België bevindt!

Dat hier inderdaad van een volkomen vrije wil sprake zou kunnen zijn, is iets, dat geen redelijk denkend mens zich op de mouw kan laten spelden. Ook niet al is er alle bereidheid aanwezig om aan te nemen, dat het kind, gelijk begrijpelijkerwijze in tal van dergelijke gevallen, bijzonder aan de oorlogspleegmoeder gehecht was.

Voor het feit, dat er veelal bijzondere banden van vernuchtheid waren ontstaan tussen de kinderen, welke in de zware oorlogs- en bezettingsjaren op bewonderenswaardige wijze veilige schutse en verzorging hebben genoten in de gezinnen van even moedige als offervaardig gebleken landgenoten zal ook de rechter steeds een open oog hebben gehad. En hij zal bij het afwegen van de vraag, wat uiteindelijk het belang van het oorlogspleegkind eiste, natuurlijk mee in

de schaal hebben gelegd het ongetwijfeld niet gering te achten bezwaar van verbreking der in bedoelde jaren ontstane banden. Ik stel er prijs op, mede hierop te wijzen, ten einde bij voorbaat de mogelijkheid af te snijden voor de eventuele aantijging van blindheid t.o.v. de gevoelselementen, die in deze gevallen dikwerf mee in het geding zijn geweest.

Na deze opmerking, kom ik thans nog even terug op het in de jongste van de zijde van de Aartsbisschop-coadjutor afkomstige publicatie beweerde over „de vrije wil” van het meisje in kwestie. Gesteld al eens — wat ik overigens gelijk boven als aangegeven niet aan te nemen acht — dat volgens haar werkelijke vrije wil de voogdij over haar had moeten worden toevertrouwd aan haar oorlogspleegmoeder, dan doet dat in de Nederlandse rechtsgemeenschap nog niets ter zake. Want ten slotte geldt daar, dat o.m. met betrekking tot de voogdij, niet zozeer de wil van de minderjarige als wel de uitspraak van de op het werkelijk welbegrepen belang van de minderjarige bedacht zijnde rechter beslissing is! Afgaande op de m.i. hoogst ongelukkige uitslating vanwege de hier reeds enige malen genoemde hoge kerkelijke gezagsdrager, zou men bijkans de indruk krijgen, dat hij ten slotte aan die rechtsgemeenschap, aan de rechtsstaat en de rechtsorde daarbinnen, maling heeft.

Let wel, de persoon van de Aartsbisschop-coadjutor. Onjuist ware het met hem de Kerk, de kerkelijke overheid en het katholieke volksdeel van Nederland te vereenzelvigen. Reeds is door de bisschop van Haarlem in een ander geval van onttrekking van een kind aan het wettig daarover gestelde gezag, zonneklaar het bewijs geleverd, dat die kerkelijke gezagsdrager alles heeft willen doen en gedaan om de rechtsorde, aanvankelijk ook door iemand van katholieken huize geschonden, te doen eerbiedigen. En wie het oor even goed te luisteren legt, weet, gelukkig, zeer wel, dat tal van katholieke landgenoten, waaronder ook verschillende vooraanstaande figuren in ons openbare leven, allesbehalve kunnen instemmen met de door de Aartsbisschop-coadjutor gevolgde gedragslijn. Vandaar, dat elke tegen de Kerk of tegen het katholieke volksdeel als zodanig gerichte actie, dan wel agitatie ten enen male misplaatst ware.

Niet misplaatst, doch veeleer hoogst noodzakelijk zal het zijn om, zodra het ogenblik daarvoor rijp is, tot

strafvervolgning over te gaan tegen hen, die zich in dezen hebben schuldig gemaakt aan het misdrijf, dat neerkomt op kinderroof (opzettelijke onttrekking van een minderjarige aan het daarover gestelde wettig gezag) alsook tegen hen, die hierbij hand- en span-diensten hebben bewezen.

De rechtsorde als zodanig gedooft immers niet het ongestraft blijven van een dergelijk misdrijf. Maar bovendien laat het grote en hoge belang van minder-jarigen in het algemeen, dat bij voogdijbeslissingen als de onderhavige mee betrokken is, zulks niet toe.

Hier is onverbiddelijk, gestreng optreden, zonder aanzien des persoons, alleszins geboden.

Gelijk ik het op mijn beurt in deze bijdrage mijn plicht achtte, zonder aanzien des persoons, m.i. afkeu-renswaardige uitlatingen te laken!

Dr. E. VAN RAALTE."

¹⁾ Dikwerf, hiervan geeft men zich te weinig rekenschap, is ook, dan tot hun droefenis, de voogdij niet aan verwanten van het kind, doch wel degelijk aan de oorlogspleegouders toevertrouwd: steeds gaf het belang van de minderjarige de doorslag!

